

Riusu ta'yejeiye yo'o conjën ba'isi'cua, Bacua yo'ojën ba'ise'e

La promesa del Espíritu Santo

1 ¹Yë'ë bainguë Teófilo, yë'ë ja'anrë toyani saose'e, Jesucristo ën yija ba'iguë yo'ose'e beoru toyani jo'caguë, më'ëni quëahuë yë'ë. Baguë yo'oguë ba'ise'e, baguë coca ye'yoni jo'case'e, si'aye, ²baguë guënamë re'oto go'isirën tëca yo'oni jo'case'e më'ëre quëani jo'cahuë yë'ë, ëjaguë. Ja'nca yo'oni jo'casi'quëbi yuta go'ima'iguë, ru'ru baguëre ta'yejeiye yo'ore concuani cuencueni jo'caguëña. Cuencueni jo'caguë, Riusu Espíritubi masi güesequëña, bacuani yihuo coca quëani jo'caguëña, bacua yo'ojën ba'ija'ye'te. ³Quëani jo'cani, ja'n'rëbi junni tonni, go'ya rani, bacuani se'e ëñoguëña. Eñoni, cuarenta umuguseña bacua naconi te'e ba'iguë, baguë huajë rani ba'iyete bacuani te'e ruiñe masi güesequë, Riusu ta'yejeiye ba'i jobore bacuani quëaguë baquëña.

⁴Ja'nca ba'iguëbi baguëre ta'yejeiye yo'o concuani si'a jëja yihuoguë quëani jo'caguë baquëña:

—Mësacua yua Jerusalén huë'e jobona bëani ba'ijë'ën. Yë'ë Taita Riusu cani jo'case'e'ru ba'ija'ye tëca ëjojën ba'ijë'ën. Yë'ë'ga mësacuani cani jo'cahuë. ⁵Juanbi bainre oco naconi bautizaguë ba'isi'quëta'an, Riusu mame bautizaja'yeta'an te'e jëana ba'ija'guë'bi mësacuare. Yureña ba'i umuguseñabi Riusu Espíritubi mësacuana gaje meni baja'guë'bi, quëani jo'caguëña Jesucristo.

Jesús asciende al cielo

⁶Cani jo'caguëña, ja'n'rëbi ba hua'nabi baguë naconi te'e ba'ijën, baguëni senni achareña:

—Ëjaguë, Israel bain ba'i yija tëani quëñose'e, ¿ja'an yijare bacuana go'ya güeseye ro'taguë më'ë, yureña? senni achareña.

7 Senni achajëna, sehuoguëña baguë:

—Mai Taita Riusu yo'oja'yete mësacuanî gare masî güesema'iji. Baguë se'gabi baguë yo'oja'rëre masiji. 8 Baguë Espirituca mësacuana gaje meni baguëna, mësacuabi ai ta'yeyeiyereba yo'oye poreja'cua'ë. Ja'nca porecuabi yë'ë ba'iyete si'a bainni te'e ruiñe quëani achoja'cua'ë. Ru'ru, Jerusalén bain, ja'n'rëbi Judea yija bain, Samaria yija bain, ja'n'rëbi si'a ën yija re'oto bain so'o ba'icuanî yë'ë junni tonni go'ya raise'ere te'e ruiñe quëani achojën ba'ija'cua'ë mësacua, sehuoguëña Jesucristo.

9 Sehuoni tējini, bacuabi ëñajëna, guënamë re'otona huahua mëiguë, pico re'otona huesëguëna, ba hua'nabi gue ro'taye beoye ëñareña.

10 Ja'nca mëiñe ëñajën nëcäjëna, yequëcua, samucua, pojei canre ju'icubî bacuana ti'an rani, 11 bacuanî senni achareña:

—Mësacua Galilea yija bain, ¿guere ro'tajën guënamë re'otona ro mëiñe ëñajën nëcaye'ne? Ja'an mëni saisi'quë, Jesús hue'eguëbî baguë sani huesëse'eru güina'ru se'e gaje meni rajja'guë'bi. Mësacua yure ëñase'eru baguëni se'e ëñaja'cua'ë, quëani, ja'n'rëbi sateña.

Se escoge a Matías para reemplazar a Judas

12 Satena, ja'n'rëbi, Cristore concuabi yua Olivo casî cubëte ba'ijën, Jerusalén huë'e jobona te'e jëana gotëña. Cueñe ba'iruna go'lijën, yo'o yo'oma'i umuguse ganiñe poreye'ru, te'e kilómetro ba'iyë ganini ti'anreña. 13 Ti'anni, bacua ba'i huë'ena cacani, ëmëje'en ba'i sonohuëna mëni bateña. Ja'nca ba'icubî ñaca hue'ecua bateña: Pedro, Santiago, Juan, Andrés, Felipe, Tomás, Bartolomé, Mateo, Alfeo mamaquë Santiago, Simón hue'eguë cananista jubë ba'iguë, Santiago bainguë Judas hue'eguë, ja'an hue'ecua bateña. 14 Ja'ancua si'a jubëbî Riusuni ujañu cajën, Jesús yo'jecua, Jesús pë'cago María, yequëcua romi hua'na, bacua naconi ñë'cani, si'a umuguseña Riusuni ujañën bateña. 15 Ja'nca ujañën ñë'cajën, ja'an umuguseñabi Pedrobi baguë bainre coca canî achoza caguë, ja'an jubë ciento veinte ba'icua, bacua jobona nëcani, coca ca bi'raguëña:

16 —Yo'je sanhuë, Riusu Espiritubî canî jo'ca güeseguëna, mai ira bainguë ba'isi'quë David hue'eguë ba'isi'quëbî toyani jo'caguëna, yureña Riusu cocarebana toyani jo'case'e ba'iji. Ja'an coca toyani jo'case'ere ro'tato, Riusubî yureñabi mai jobona te'e ruiñe yo'o güesebî. Davidbî canî jo'caguëna, 17 mai jubë bainguë ba'isi'quë Judas hue'eguëbî güina'ru yureña yo'obi. Yequëcubî Jesusre preso zeanni bañu cajëna, Judasbî Jesús ba'irute bacuare ëñoni conbî. Mai jubëre ba'iguë, Jesusre yo'o conguë ba'isi'quëta'an, Jesusre je'o bacuanî ro yahue conbî. 18 Conguëna, ba hua'nabi baguëni ro'ijëna, baguë gu'a curi naconi inni, yijare conî babi. Ja'nca conî baguëbî huajë junni, baguë sinjobëna tonquëna, baguë guëtabëbî juejueguëna, baguë guëta tu'u beoru runi tonni saji'i. 19 Ja'nca

huajë junquëna, si'a Jerusalén bainbi achani, ba yijare bacua cocabi Acéldama hue'yohuë. Zie yija hue'yosiru bajji'i. ²⁰Judas gu'aye yo'ose'ere què'rë te'le ruïne masiye yëtoca, Salmo casi uti pëbëna ëñani masijë'n. Naca caji:

Baguë huë'e yua bain senjosi huë'e'ru ruinja'guë.

Bain beo huë'e ba'ija'guë.

Se'le yequë què'rona ëñani, ën cocare masijë'n:

Yequëbi baguë yo'ore yo'oye cuencuesi'quë ba'ija'guë.

²¹Ja'nca toyani jo'case'e sëani, Riusu coca toyani jo'case'e'ru güina'ru yo'on'a. Mai jubë ba'icuaire cu'eto, si'a Jesucristo ën yija ba'iguë ba'ise'ere ëñasi'cua ba'iyë. ²²Juan bautiza güesesirëmbi guënamë re'otona mëni saisirën tëca baguë naconi te'le conjën ba'isi'cuare sëani, te'eguëte cuencueni, mai naconi te'le yo'o con güeseñu. Jesucristo go'ya rani huahua mëise'ere ëñasi'quëre cuencueni, ja'an ëñase'ere quëani achoja'guë cajën, mai jubë naconi te'le ba'i güeseñu, cani tonguëña Pedro.

²³Caní tonguëña, ja'n'rëbi si'a jubëre ëñani, samucuaire cuencueni nëcoreña. Te'eguë, José hue'eguë, yequë mami Barsabás hue'eguë, Justo'ga hue'eguë, ja'anguëte cuencueni nëcoreña. Yequëre'ga Matías hue'eguëre cuencueni nëcoreña. ²⁴Ja'nca cuencueni nëconi, Riusuni senni achareña:

—Ëjaguë Riusu, më'ëbi si'a bain recoyo ro'tayete masiguë sëani, ëncua samucua, yëquëna cuencueni nëcosi'cuare ëñani, ¿Jaroguëni më'ë ta'yejeiye yo'ore yo'oye re'huani jo'caguë'ne? ²⁵Judas yo'ore jo'cani senjose'ere ro'taguë, ¿jaroguëni mame re'huani jo'caja'guë'ne? Judasbi gu'aye yo'oni, baguë gu'a jucha ro'ire junni tonni, baguë bënni senjoja'runa saosi'quë sëani, yëquëna bain cuencueni nëcosi'cuare ëñani, te'eguëni ja'an yo'ore yo'o güesejë'n, Ëjaguë, cajën, Riusuni senni achareña bacua.

²⁶Senni achani tējini, ja'n'rëbi yahueni toyasi gatagate uanreña. Uanni ëñato, Matías yua Riusu ta'yejeiye yo'o cuencuesi'quë baquëña. Yequëcua oncecua naconi te'le zi'inni baquëña.

La venida del Espíritu Santo

2 ¹Ja'n'rëbi Riusu jëja umuguse Pentecostés casi umuguse, judío bain ru'ru tëasi aon umugusebi ti'anguëna, Riusu bain si'acuabi te'leruna në'cani bateña. ²Ba'ijëna, te'le jëana guënamë re'otobi ai jëja achoguëña. Ai jëja tutu raye'ru achoni, bacua ñu'ijën ba'i huë'e beoru ai achoreba achoguëña. ³Ja'nca achoguëna, ba hua'nabi mëiñe ëñato, toa zemeñoa ba'iyë'ru huahua meni tonquëña. Ga bainguëna huo'hueni te'le toa zemeño tuaguëña. ⁴Tua mequëna, Riusu bain si'acua yua Riusu Espirituni si'a recoyoreba bani, bojo hua'na re'huani, ja'n'rëbi Riusu Espiritubi ca güesequëna, tin bain cocare ca bi'rareña.

⁵Ja'ansi umuguseñabi judío bain, Riusuni ai yëjën bojocua, si'a ën yija re'otobi raisi'cuabi yua Jerusalén huë'e jobona ti'an raisi'cua bateña.

⁶Ja'nca ba'icuabi Riusu bain tin coca cayete achani, ai jai jubë bainbi ñë'cani, gue ro'taye beoye achareña. Ga bainguëbi baguë cocare achani, Yë'ë cocare queaca masiye caye'ne cajën, ai bojojën achareña. ⁷Gue ro'taye beoye achajën, sa'ñeña bojojën, sa'ñeña ca bi'rareña:

—Ja'an hua'na si'a hua'na ro Galilea bain ye'yema'isi'cua sëani, ¿queaca yë'ë cocare caye poreye'ne? ⁸Yë'ë yija bain coca ¿queaca caye masiye'ne bacua? sa'ñeña senni achajën, gue ro'taye beoye nëcareña si'acua.

⁹Ja'an bain achacuare ëñato, si'a hua'nabi tin yijañabi raisi'cua bateña. Partia, Media, Elam, Mesopotamia, Judea, Capadocia, Ponto, Asia, ¹⁰Frigia, Panfilia, Egipto, Cirene que ca'ncoña yijaruan, Africa ba'iruan, ja'anruan bainbi raisi'cua bateña. Romabi rani ba'icua'ga bateña. Yequëcuabi judío bainreba bateña. Yequëcuabi tin yijañabi rani, judío bain ujayete ye'yesi'cua bateña. ¹¹Yequëcua'ga Creta, Arabia, ja'an yijañabi raisi'cua ba'ijën, ga bainguë baguë yija cocare achato, Riusu bainbi Riusu ta'yejeiye ba'iyete cani achojën bateña.

¹²Ja'nca cani achojënna, ja'an bain ñë'casi'cuabi gue ro'taye beoye achajën, sa'ñeña senni achajën bateña:

—¿Gue'ne yureca? ¿Queaca maire yo'oguë'ne Riusu? senni achareña.

¹³Senni achajënna, yequëcua'ga Jesucristore yo'o concuani ëñajën, bacuare ro jayajën careña:

—Ro güebe neni, ro coca cayë bacua, careña.

Discurso de Pedro

¹⁴Cajënna, Pedro yua Riusu ta'yejeiye yo'o concua oncecua naconi ba'iguëbi nëceni, bainni si'a jëja coca ca bi'raguëña:

—Mësacua judío bain, si'a Jerusalén huë'e jobo ba'icua, yë'ëbi coca caguëna, te'e ruiñe achajë'ën. ¹⁵Ëncua yë'ë bain concuabi güebema'iñë. Ënsëguë yuta zijeirën së'iguë sëani, mësacua yua huacha ro'tahuë.

¹⁶Riusu yo'oja'yete cani jo'case'e'ru yureña maini yo'oni jo'caji baguë. Riusu ira bainguë cuencuesi'quë Joel hue'leguëbi toyani jo'caguëna, mësacua achani masijë'ën:

¹⁷Ën yija carajei umuguseña ti'anguëna, ën yo'ore yo'oja'guë'ë yë'ë, caji Riusu.

Yë'ë Espiritute si'a bainna gacho meni tonguëna, ai recoyo bojojën ba'ija'cua'ë bacua.

Ja'nca bojojën, mësacua mamacua, ëmëcua, romi zincua, si'acuabi yë'ë cocare masini cani achoja'cua'ë.

Mësacua bain bonsëcuabi Riusu guënamë toyare ëñani masija'cua'ë. Mësacua bain iracuabi Riusu ëo cainruna ëñani masija'cua'ë.

18 Ja'an umuguseñabi ti'anguëna, yè'ë Espíritute gacho meni, yè'ë bain yè'ëre yo'o concuani tonni baja'guè'ë yè'ë.

Ja'nca tonni baguëna, yè'ë ba'iyete bainna quëani achoja'cua'ë bacua.

19 Ja'ansi umuguseñabi yè'ë yua ai ta'yejeiye yo'oni, guënamè re'otona ëñoja'guè'ë.

Yija re'oto'ga ëñoja'guè'ë yè'ë.

Zie, toa, ai rëiye toa pico, ja'anre ëñoja'guè'ë yè'ë.

20 Ja'an umuguse Riusu ta'yejeiye ba'i umuguse, Jesucristo ti'an rai umuguse yuta ti'anma'iguëna, ënsëguëbi zijei re'oto na'ini huesëja'guè'bi.

Ñañaguè'ga yua zie'ru majequë ruinja'guè'bi.

21 Ja'nca ba'iguëna, bain hua'nabi Riusu ba'i jobona ti'anni si'arën ba'iyè yënica, Jesucristo ta'yejeiye coñete te'e ruiñe senreba senjë'ën, cani jo'cabi Riusu.

22 Ja'nca toyani jo'case'e sëani, mësacua Israel bain, yè'ëbi yëhuo cocare mësacuani quëani achoguëna, te'e ruiñe achani masijë'ën: Riusubi baguë Zin Jesucristore cuencueni, mësacuana raoguëna, ai ta'yejeiyereba yo'oni mësacuani ëñoguëna, mësacuabi ëñani, baguë ta'yejeiye ba'iyete masihuë. 23 Ja'nca masicuata'an, mësacua yua Riusu cuencueni jo'case'e'ru yo'ojën, Jesucristore preso zeanni, gu'a bain naconi crusu sa'cahuëna te'e reoni, baguëni ro huani senjohuë. 24 Huani senjosi'quëreta'an, Riusubi ai ta'yejeiye Èjaguë sëani, baguëte go'ya rai güesebi. Mai ta'yejeiye Èjaguëre sëani, ju'insi'quëre gare jo'cani senjoñe poremajili. 25 Mai ira Èjaguë ba'isi'quë David'ga Jesús ba'ija'yete toyani jo'caguëna. Èn cocare toyani maina jo'caguëna:

Yè'ë ëjaguëbi yè'ë naconi te'e ba'iguëna, gare jo'caye beoye baguëni ëñañe poreyè yè'ë.

Yè'ë yua ñañaja'runa to'inma'iñe caguë, yè'ë jëja ca'ncona nëceni, yè'ëre baji.

26 Ja'nca sëani, yè'ë yua ai bojo recoyo re'huani baguëni ai bojoreba bojoguë cani achoyè yè'ë.

Baguëbi yè'ëni masi güeseaguëna, yè'ë junni tonja'rën ti'anguëna, yè'ë ga'nihuëbi gare pu'ncaye beoye ba'ija'guè'bi.

27 Yè'ë recoyote gare jo'cani senjomal'ija'guë sëani, yè'ë yua më'ëre yo'o con hua'guë ba'iguëna, yè'ë ga'nihuëte gare pu'nca güeseoye beoye ba'ija'guè'ë më'ë.

28 Yè'ë yua se'e go'ya raija'guëre sëani, më'ëbi yè'ëni ja'anre masi güeseaguëna, yè'ëbi më'ëni ëñani, ai ta'yejeiyereba bojoguë ba'ija'guè'ë yè'ë, toyani jo'caguëna David.

29 Ja'nca sëani, yo'je sanhuë, David coca toyani jo'case'ere ro'tani yè'yëjë'ën. Mai ira ëjaguë ba'isi'quë Davidbi ja'an cocare toyani jo'cani,

ja'n'rëbi junni tonguëna, baguë bainbi baguëte tanni jo'careña. Jo'carena, baguë ga'nihuëbi pu'nncani carajaquëña. Baguë tansiru yuta mai naconi ba'iguëna, ëñani masijë'ën. ³⁰Ja'nca pu'nncani huesësi'quëta'an, Riusu ta'yejeiye yo'o'ja'yete quëaguë ba'nquëña. Riusubi ën cocare quëani jo'caguëna, te'e ruiñe ro'taguëña baguë: Te'e ruiñereba quëani jo'cayë yë'ë. Më'ë bainguë jë'te raija'guëre cuencueni raoguëna, më'ë ta'yejeiye Ëjaguë ba'iyë'ru ai ta'yejeiye Ëjaguë ba'ija'guë'bi, quëani jo'caguëña Riusu, baguë Zin Jesucristore. ³¹Ja'nca quëani jo'caguëna, mai ira ëjaguë ba'isi'quë Davidbi achani, te'e ruiñe recoyo ro'tani, Cristo raija'yete masiguëña. Masini, Cristo junni tonni go'ya raija'yete toyani jo'caguëña. Yë'ë recoyote gare jo'cani senjoma'ija'guë caguë, Yë'ë ga'nihuëte gare pu'nca güeseye beoye ba'ija'guë caguë, Jesucristo ba'ija'yete toyani jo'caguëña. ³²Ja'nca toyani jo'case'e ba'iguëna, Riusubi baguë Zin raosi'quëre, ja'ansi'quëre go'ya rai güesebi. Go'ya rai güesequëna, yëquëna hua'nabi ëñasi'cua ba'iyë. ³³Ja'nca go'ya rai güeseni, baguë jëja ca'ncona mëani baji. Ja'nca bani, baguë Espiritute baguëna jo'cani, baguë ta'yejeiyereba conguëte re'huani baji. Riusu ru'ruña quëani jo'case'e'ru te'e ruiñe yo'obi. Ja'nca yo'oguëna, mësacua'ga yure umuguse Riusu ta'yejeiye yo'ose'ere achani ëñahuë. ³⁴Ja'nca sëani, Davidbi guënamë re'otona go'ya rani mëimaquëña. Baguëbi ën coca se'gare toyani jo'caguëña:

Riusubi yë'ë Ëjaguëni cabi:

“Yë'ë jëja ca'ncona bëani ba'ijë'ën,

³⁵ më'ë je'lo bacuani më'ë guëon na'mina ti'anni carajei güeseye tëca”
toyani jo'caguëña David.

³⁶Ja'nca toyani jo'case'e sëani, Israel bain si'acuabi te'e ruiñereba achani masijë'ën: Mësacuabi ja'an Jesucristorebare crusu sa'cahuëna reoni, huani senjosi'cuata'an, Riusubi ta'yejeiyereba yo'oni, baguëni go'ya rai güeseni, baguë ta'yejeiyereba conguëte re'huani, mai Ëjaguërebare maire ëñobi, cani achoguëña Pedro.

³⁷Cani achoguëna, bain hua'nabi achani, ai recoyo oijën, Pedroni, yequëcua Riusure ta'yejeiye yo'o concua, si'acuani senni achareña:

—Ja'yë sanhuë, ¿queaca yo'o'ja'cua'ne yëquëna? senni achareña.

³⁸Senni acharena, Pedrobi sehuoguëña:

—Mësacua yua Riusuna ti'anni quëajë'ën. Mësacua gu'a jucha yo'ojën ba'ise'e beoru gare jo'cani, Yë'ë gu'a juchare gare se'e ro'tama'ijë'ën cajën, Jesucristo ta'yejeiye ba'iyete si'a recoyo ro'tajën, oona bautiza güesejën ba'ijë'ën. Ja'nca yo'onica, Riusubi baguë Espiritute mësacuana gacho meni ton güeseja'guë'bi. ³⁹Ja'nca cani jo'casi'quë sëani, mësacua, mësacua mamacua raija'cua, so'o yijañare ba'icua, si'acua baguë bain cuencues'cuani baguë Espiritute insini, si'acuani baguë bainre re'huani baja'guë'bi Riusu, sehuoguë quëaguëña Pedro.

⁴⁰Ja'nca quëani, se'e yeque cocare yihuoguë cani achoguëña:

—Ën yija bain gu'ayereba yo'ojën ba'icua bi gare huesëni carajeija'cua sëani, bacua jobobi gare quëñëni, Riusuni recoyo te'e zi'nzini, baguë bainreba ba'ijë'n, cani achoguëña.

⁴¹Ja'nca cani achoguëña, bain hua'nabi te'e ruiñe achani, baguë case'e'ru yo'o bi'rareña. Jesucristoni recoyo te'e zi'nzini oona bautiza güesereña. Ja'nca yo'ojën, ja'ansi umuguse samute mil bainbi Jesucristoni si'a recoyo ro'tareña. ⁴²Ja'nca ro'tani, Riusure ta'yejeiye yo'o concuabi ye'yojënna, te'e ruiñe achani, gare jo'caye beoye Riusu yëye'ru yo'ojën bateña. Si'a jubëbi sa'ñeña recoyo te'e zi'nzini, sa'ñeña bojojën, Riusuni te'e uajën, Riusu naconi te'e zi'nzini aon huo'huejën, te'e ainjën bateña.

La vida de los primeros cristianos

⁴³Ja'nca ba'ijën, Riusure ta'yejeiye yo'o concuabi ai ta'yejeiye yo'ore yo'oni jo'cajënna, bain hua'nabi te'e ruiñe ëñajën, ai ro'tajën, Riusu yëye'ru te'e ruiñe yo'oñu cajën yo'o bi'rareña. ⁴⁴Si'acua, Jesucristo naconi recoyo te'e zi'nzini ba'icua bi bacua bonsere inni, sa'ñeña huo'huejën, ro insijën bateña. ⁴⁵Bacua jubë ba'icua yequëcuabi ai bonsere bajën, bacua bonsere insini curi coní, Cristo bain bonse carajën ba'icua na ro insijën bateña. ⁴⁶Si'a umuguseña bacuabi Riusu uja huë'ena ñë'cani ujani, ja'n'rëbi jurëanbi bain huë'eñana ñë'cani, Riusu naconi te'e aonre ainjën, Riusuni Surupa cajën, recoyo te'e bojoreba bojojën bateña. ⁴⁷Riusuni cajën, Ai ta'yejeiyereba Ëjaguë ba'iguë'ë më'ë, cajënna, si'a bainbi bacuani te'e ruiñe ëñajën bateña. Riusu bainbi ja'nca ai bojojën ba'ijënna, Riusubi se'e yequë bainre si'a umuguseña cuencueni, bacuani mame recoyo re'huani, baguë bain jubëna ñë'ca güeseguë baquëña.

Un cojo es sanado

3 ¹Ja'n'rëbi, yequë umuguse, ënsëguëbi a las tres ba'iye'ru së'iguëña, Riusu bain uajën ñë'cajairën sëani, Pedro, Juan, bacuabi Riusu uja huë'ena mëi bi'rareña. ²Mëi bi'rani ëñato, garasi guëoña baguëbi caca sarote tinja ñuquëña. Ganiñe porema'li hua'guëre sëani, baguë bainbi si'a umuguseña baguëre cuanni sani, Re'oyereba caca sa'rona jo'careña. Jo'cajënna, ba hua'guëbi ga bain hua'na ti'anja'cuani curi ma'carëte senguë ñuquëña.

³Ja'nca ñu'li hua'guëbi Pedro, Juan, bacuani curi ma'carëte senquëña.

⁴Senguëña, bacuabi baguëni ëñareña. Ëñani, Pedrobi baguëni caguëña:

—Yëquënanani ëñajë'n, caguëña.

⁵Caguëña, ba hua'guëbi Curi ma'carëte coní baza caguë ëñaguëña.

⁶Ëñaguëña, Pedrobi caguëña:

—Yë'ë yua curi ma'carëte gare beo hua'guëta'an, yë'ë bayete më'ëna insini jo'caye yëyë yë'ë. Mai ta'yejeiyereba Ëjaguë Jesucristo, Nazareno

bainguë ba'isi'quëbi yo'o güeseguëna, nëca mëni ganijë'n, caguë cayë yë'ë, caguëña.

⁷Caní ja'nrëbi, baguë jëja ëntë sarare zeanni huëaguëna, ba hua'guëbi jëja ba guëñare re'huani, jëja jëo betogañare'ga re'huani, nëca mëquëña. ⁸Ja'nca nëca mëni, jëja cha'cani, ja'nrëbi te'e ruiñe gani bi'raguëña. Gani bi'rani, bacua naconi Riusu uja huë'ena cacani, Riusuni ai bojoreba bojoguë, baguë se'gabi cha'caguë ganiguë baquëña. ⁹Ja'nca ba'iguëna, si'a bain hua'nabi ëñani, Riusuni bojoreba bojojën careña. ¹⁰Ja'nca cajën, gue ro'taye beoye ëñajën, ¿Gue'ne yureca? sa'ñeña cajën, ba bainguëre masicuabi sa'ñeña careña:

—Guëon garaguë ba'isi hua'guëbi Re'oyereba caca sa'rore ñu'iguë, curi so'corëanre senguë ba'isi'quëta'an, ¿queaca huajë raquë'ne? sa'ñeña senni achajën, quëquëjën ëñareña.

Discurso de Pedro en el Pórtico de Salomón

¹¹Yureca guëon garaguë ba'isi'quëbi huajë rani bojoguë, Pedro, Juan, bacuani su'ncaguë zeanguë ba'iguëna, si'a jubë bainbi bacua ba'iruna huë'huëjën rateña, huë'e tubëan ba'iru, Salomón casiru. ¹²Ja'nca huë'huë rajjënna, Pedrobi bainni ëñani, bacuani coca cani acho bi'raguëña:

—Mësacua Israel bain ¿queaca ro'tajën, ai yo'ojën ëñañe'ne? Yëquëna hua'na se'gabi guëon garasi'quëni huachomaë'ë. Yequërë mësacuabi ro'tajën, Riusu bainbi ta'yejeiye yo'oye masini huachomate, o Riusu bainbi Riusuni recoyo zi'nzini ba'ijën baguëni huachomate cajën, mëscura ai huacha ro'tacua'ë. Yëquëna hua'nabi ro bain sëani, yëquëna se'gabi ta'yejeiye yo'oye gare porema'licua'ë. ¹³Riusu se'gabi ënquëni ta'yejeiye yo'oni te'e ruiñe huachobi. Ja'an Riusu yua mai ta'yejeiyereba Èjaguë Riusureba'bi ba'iji. Mai ira bain ba'isi'cua, Abraham, Isaac, Jacob, bacuabi mai Èjaguë Riusuni ai recoyo bojojën bateña. Ja'an Riusubi baguë Zin Jesucristoni ai bojoguë, baguë ta'yejeiye ba'iyete bainni masi güeseguëna, mësacuabi baguëre ro preso zean güeseni, ëja bainna insihuë. Insini, Pilatobi etoye yëguëna, mësacuabi ai ënseye cahuë. ¹⁴Gu'a bain hua'guëre etojë'n cahuë. Ja'nca cani, Riusu raosi'quëre, maire re'oye yo'osi'quëre, Riusu ta'yejeiyereba cuencuesi'quëre, ja'anguëre roreba huani senjo güesehuë mësacua. ¹⁵Maire huajëreba huajë güeseguëni ro jo'cani, baguëni huani senjo güesesi'cuata'an, Riusubi ai ta'yejeiye yo'oni, baguëni go'ya rai güeseni babi. Ja'nca go'ya rai güeseguëna, yëquëñabi ëñani masihuë. ¹⁶Ja'nca ëñani masini, baguë ta'yejeiye ba'iyete si'a recoyo ro'tani, ënquë guëña garasi'quë'ga si'a recoyo ro'tani Cristoni recoyo zi'inguëna, Cristobi baguëni huachoni, huajë guëña baguëre re'huabi, mësacua te'e bainguëre. Ja'nca sëani, mësacua ëñajë'n. Ènquëbi Jesucristoni si'a recoyo ro'taguëna, Jesucristobi baguëni huachoreba huachobi.

17 Yureca, yè'è bain sanhuë, mësacua, mësacua ëja bain gu'aye yo'ose'ere cato, ro huesë ëaye yo'ojën, Jesucristoni huani senjo güesehuë mësacua. Ja'nca ro huesë ëaye yo'osi'cuata'an, 18 Riusu ru'rureba ro'taguë yo'oja'yete ro'tani masijë'ën. Baguë ira bain raosi'cuabi baguë cocare toyani jo'cajënna, mësacua ëñani masijë'ën: Riusu Raoja'guërebabi ai yo'oguë ba'ija'guë'bi, toyani jo'cajënna, mësacua ëñani masijë'ën. 19 Ja'anre te'e ruiñe masinica, mësacua gu'a jucha yo'ojën ba'ise'ere gare jo'cani senjoni, Riusuni si'a recoyo te'e zi'nzini bajë'ën. Ja'nca banica, Riusubi mësacua gu'a juchare gare se'le ro'tama'iguë ba'ija'guë'bi. Ja'nca ba'iguë'bi mësacuare mame recoyo ba'icuare re'huani, mësacuani bojoreba bojo güeseja'guë'bi. 20 Baguë Zin Jesucristo, baguë ru'rureba raoja'ye ro'tasi'quë, baguëre cuencueni, mësacuana raoguëna, mësacua yua ai bojoreba bojocua ruinja'cua'ë. 21 Ja'nca bojo hua'na ruinja'cua ba'ijënna, yureca Riusu cuencueja'rën ti'añe tëca Jesucristobi guënamë re'otore ba'iguë ëjoi. Riusu ira bain raosi'cuabi ja'nca maina toyani jo'careña. 22 Moises'ga mai ira bain ba'isi'cuani toyani jo'caguëna, mësacua ëñani masijë'ën: “Mai Èjaguë Riusubi mësacua bain jë'te ba'ija'cuare ëñani, baguë cocare quëaguëte yo'je cuencueni raoja'guë'bi. Yè'ere cuencueni raose'e'ru baguëte cuencueni raoja'guë'bi. Ja'nca raoguëna, baguë'bi coca cani achoguëna, mësacua te'e ruiñe achani, yo'ojën ba'ijë'ën. 23 Te'e ruiñe achani yo'omanica, Riusu bain ba'iyë gare porema'ija'cua'ë. Riusubi mësacuani gare carajei güeseja'guë'bi” toyani jo'cabi Moisés.

24 Si'a Riusu ira bain raosi'cua, Samuel, yequëcua jë'te raisi'cua'ga güina'ru toyani jo'cajën, Riusu cuencuesi'quërebabi ti'an raija'guë'bi cajënna, yure umuguseña ti'an raisi'quë baji'i. 25 Riusubi ja'nca toyani jo'ca güesequë, mësacua, baguë bain ba'ija'cuana baguë cani jo'case'e'ru yo'oni jo'ca güeseye ro'tabi. Mësacua ba'ija'yete ro'taguë, mai ira bain ba'isi'cua naconi cani jo'caguë, Taita Abrahamni te'e ruiñe cani jo'caguëña: “Mè'è yua yè'è cocare si'a recoyo ro'taguëna, si'a re'oto bain jubëanni bojo güeseja'guë'è yè'è” cani jo'caguëña Riusu. 26 Ja'nca cani jo'casi'quë'bi yureña baguë Zinni go'ya rai güeseni, mësacuana ru'ru raoni ëño güesebi. Mësacuani re'oye yo'oni bojo güeseza caguë, baguë Zinre mësacuani ëñoguëna, mësacua gu'a jucha yo'ojën ba'ise'ere gare jo'cani senjoni, baguëna ti'anni, recoyo te'e zi'nzini ba'ijë'ën, caguë yihuoguëña Pedro.

Pedro y Juan ante las autoridades

4 1 Pedro, Juan, bacuabi yuta bain hua'na naconi ja'nca cajën yihuojënna, pairi ëja bain, Riusu huë'e ëjaguë, Saduceo bain, ja'ancuabi ti'an rateña. 2 Jesucristo go'ya raise'ere quëani achojën

ba'icuaire sëani, ja'ancuabi ti'an rani, bacuani bëinjën, ³bacuani preso zeanni, na'i si'aye sëani, bacuare ya'o huë'ena guaoni ta'pini, Miato tëca ba'ija'bë cajën goteña. ⁴Ja'nca preso guaosi'cua ba'lijëna, bacua coca achasi'cua ai jai jubëbi Jesucristoni si'a recoyo ro'tareña. Ja'nca recoyo ro'tajën, ëmëcua se'gare cuencueto, cinco mil bain ba'iyë'ru bateña.

⁵Ja'nrëbi yequë umuguse ñataguëna, si'a judío ëja bain, Jerusalén huë'e jobo ba'icua, bain iracua, ira coca masiye ye'yocua, ja'an si'acuabi ñë'ca rani, Pedro, Juan, bacuare coca senni achañu cajën, bacua ñë'caruna ti'anreña. ⁶Bacua pairi ta'yejeiye ëjaguë Anás hue'eguë, baguë te'e bain hua'na Caifás, Juan, Alejandro, bacua'ga ti'anni bateña. ⁷Ti'anni ba'icuaabi guansejën, Pedro, Juan, ja'ancuare rani mai joborana nëcoj'ën caní, ja'nrëbi rani nëcojëna, bacuani coca senni achareña:

—¿Mësacua guere yo'o'jën, ëjacua yo'oye'ru coca caní achojën rate'ne? ¿Gue ëjaguëbi mësacua yo'oyete guanseguë'ne? cajën, bacuani bëinjën senni achareña.

⁸Senni acharena, Pedrobi, Riusu Espíritubi te'e ruiñe ca güesequëna, bacuani sehúo bi'raguëña:

—Mësacua Israel ëja bain, judío ira ëja bain, mësacua si'acua achajë'ën. ⁹Guëoña garasi'quë huajë raise'e, ja'an re'oye yo'ose'ere yëquënaní senni achatoca, mësacuaní te'e ruiñe quëayë yëquëna. ¹⁰Ja'nca quëajëna, mësacua Israel bain si'acuabi achani masijë'ën. Mësacua yua ënquë, guëoña garasi'quë huajë raisi'quëre ëñajë'ën. Baguëbi Jesucristo ja'an Nazareno bainguëni si'a recoyo ro'taguëna, Jesucristobi baguëni te'e ruiñe huajë rai güesebi. Ja'an Jesucristore ro'tajë'ën. Mësacuabi baguëni huani senjo güesejëna, Riusubi ta'yejeiye yo'oni, baguëni go'ya rai güesebi. ¹¹Ja'an Jesucristo yua mai ta'yejeiyereba Èjaguë cuencuesi'quëreta'an, mësacua Israel ëja bain, Riusu cocare te'e ruiñe ye'yoye cuencuesi'cuabi baguëte ro gu'a güeni senjohuë. Güeni senjosi'cuata'an, Riusu quë'rë ta'yejeiye Èja bainguë re'huasi'quë baji'i baguë. ¹²Ja'nca re'huasi'quë sëani, baguë se'gabi bainre mame re'huani bacua gu'a jucha yo'o'jën ba'ise'ere senjoni, bain recoyo tënoñe poreji baguë. Yequëcua ja'nca tënoñe porecuare cu'eto, gare beoyë. Jesucristo se'gabi maire mame recoyo re'huani Riusu bainre re'huaye poreji, sehúoguë quëaguëna Pedro.

¹³Ja'nca quëaguë, gare huaji yëye beoye quëaguëna, judío ëja bainbi gue ro'taye beoye achajën, Ja'an hua'nabi ai masiye sehúoye poreyë careña. Ro uti ye'yema'isi'cuata'an, ¿queaca ta'yejeiye masiye'ne bacua? sa'ñeña senni achareña. Jesucristo bainreba cuencuesi'cua gare ba'iyë bacua careña. ¹⁴Ja'nca cajën, gue ro'taye beoye ëñajën, guëoña garasi'quë huajë raise'ere te'e ruiñe masijën, bacuani gu'aye caye gare poremateña. ¹⁵Ja'nrëbi sa'ñeña se'ga coca senni achajën ba'iñu cajën, ba

hua'nare hue'se ca'ncona eto güeseni, ¹⁶ bacua ba'ija'yete sa'ñeña coca senni acha bi'rareña:

—¿Mai hua'na queaca bacuani si'nseye'ne? Guëoña garasi'quë huajë raise'ere gu'aye caye porema'iñë mai, Riusu ta'yejeiguë huachose'e sëani. ¹⁷ Si'nseye porema'icuata'an, bacua coca yua si'a bain naconi jaijeima'ija'ñe cajën, ëncuani si'a jëja yihuonu careña. Mësacua yua Jesucristo ta'yejeiye ba'iyete gare se'e quëani achoma'ijë'n guanseñu careña. Mësacuabi quëani achotoca, ai jëja si'nseyë yëquëna cañu careña, sa'ñeña.

¹⁸ Ja'nca sa'ñeña senni achani tëjini, ba huana etosi'cuare se'e choni, bacuani si'a jëja guansereña:

—Mësacua yua Jesucristo ba'iyete gare se'e quëani achoye beoye ba'ijë'n careña.

¹⁹ Carena, Pedro, Juan, bacuabi sehuoreña:

—Riusubi yëquënani ta'yejeiye guanseni jo'casi'quë ba'iguëna, ¿queaca mësacua guanse cocare achani yo'oye poreye'ne yëquëna? Mësacua se'ga ja'anre ro'tajë'n. ²⁰ Riusu ta'yejeiye yo'oni jo'case'e, yëquëna te'e ruiñe ëñani masise'e, ja'anre gare jo'caye beoye quëani achoye bayë yëquëna, sehuoreña bacua.

²¹ Ja'nca sehuorena, judío ëja bainbi ro si'nsejei cocare cajën, bacuare etoni saoreña. Si'a bain hua'nabi ba bainguë huajë raise'ere ëñani, Riusuni ai bojoreba bojojën cajëna, ëja bainbi si'nse güeseye gare poremateña. ²² Guëoña garasi'quëni ëñani, quë'rë cuarenta tëcahuëan baguëte masini, Pedro sanhuëni ro etoni saoreña.

Los creyentes piden confianza y valor

²³ Etoni saorena, bacuabi ja'ansirën sani, bacua gaje concuana ti'anni, ëja bain case'ere bacuani quëareña. ²⁴ Quëani tëjijëna, si'a jubëbi te'e ujjajën, Riusuni careña:

—Mai Ëjaguë Riusu, më'ëbi si'a ën yija re'oto, si'a guënamë re'oto, si'ayete re'huani jo'cahuë më'ë. ²⁵ Më'ë coca cani jo'case'e'ru güina'ru yo'ojën ba'iyë bain hua'na. Më'ë Espiritubi mai ira bainguë ba'isi'quë Davidni cani jo'ca güeseguëna, Davidbi maini toyani jo'caguëna:

Riusuni ro'tama'icuabi çguere yo'ojën, ro bëin coca cajën, ro gu'aye yo'oye se'ga sa'ñeña ro'tajën ba'iyë'ne?

²⁶ Ën yija bain ta'yejeiye ëjacuabi huëni, je'o bajën, si'acuabi në'cani, Riusuni gu'a güejën, baguë Cristo raosi'quërebani gu'a güejën, baguë bainreba cuencuesi'cuani gu'a güejën, ro yo'oyë bacua, toyani jo'caguëna David.

²⁷ Ja'nca toyani jo'case'e ba'iguëna, më'ëbi yureña güina'ru yo'o güesehuë, Ëjaguë. Herodes, Poncio Pilato, romano bain hua'na, Israel

bain hua'nabi ën huë'e jobore ñë'casi'cua ba'ijën, më'ë Zin Jesucristo te'e ruiñe cuencueni raosi'quë, ja'anguëni ai gu'aye yo'ohuë bacua. ²⁸Ja'nca gu'aye yo'ocuabi më'ë ru'rureba ro'tani yo'o güesese'e se'gare yo'ohuë bacua. ²⁹Ja'nca yo'osi'cuabi yëquëñani yureña gu'aye cajëna, E'jaguë achajë'ën. Achani, yëquëna hua'nani conjë'ën. Më'ëre yo'o concuare sëani, gare huaji yëye beoye ba'i hua'nare re'huani, më'ë cocareba te'e ruiñe quëani achocuare si'a jëja re'huani yo'o güesejë'ën. ³⁰Më'ë Zin Jesucristoni te'e ruiñe masija'bë caguë, më'ë ta'yejeiye yo'ore yo'oni, rau bacuare huachoni bainre ëñojë'ën. Ja'an cocare Riusuni u'ajën, te'e careña.

³¹Cani tëjirena, bacua ñë'casi'cua ba'i yijare ëñato, ai jëja ñu'cueguë baquëña. Ñu'cueguë ba'iguëna, Riusu Espiritubi ja'ansirën gaje meni, si'a baguë bain baru ba'icuanu baguëña. Ja'nca baguëna, bacuabi ai bojo recoyo re'huani, gare huaji yëye beoye Riusu cocarebare quëani acho bi'rareña.

Todas las cosas eran de todos

³²Ja'nca quëani acho bi'rajëna, ai jai jubë bainbi Jesucristoni si'a recoyo ro'tani, si'a jubëbi recoyo te'e zi'nzini, sañëña te'e oireba oijën bojojën, bacua bonsere ëñajën, Yë'ë bonse se'ga beoji cajën, sa'ñëña huo'huejën conjën bateña. ³³Ja'nca ba'ijëna, Riusure ta'yejeiye yo'o concuabi bainni ai ta'yejeiye ye'yojën yihuojën bateña. Jesucristobi go'ya raiguëna, te'e ruiñe ëñahuë yëquëna quëani achojëna, Riusubi baguë bainrebani ai re'oye yo'oguë baquëña. ³⁴Ja'nca sa'ñëña bojojën, bonse carajën ba'icua gare beoreña. Bacua jubë ba'icua yijañare bacua, huë'ëñare bacua, ja'ancuabi yequëcuana insini, curire coní, ³⁵Riusure ta'yejeiye yo'o concuana ro insireña. Ro insijëna, bacuabi si'a ba jubë bain carajën ba'icua huo'hueni insireña. ³⁶Bacua jubë bainguë José hue'eguëbi ja'nca yo'oguëña. Ja'an hua'guë yua levita bainguë ba'iguëbi Chipre jubobi raisi'quë ba'iguëna, Riusu ta'yejeiye yo'o concuabi baguë oireba oiguë conse'ere ëñani, baguëni Bernabé hue'yoreña, te'e ruiñe oiguë, bainre conguëre sëani. ³⁷Ja'anguëbi yijare bani, yequëcuana insini, curire coní, Riusure ta'yejeiye yo'o concuana ro insiguëña.

El pecado de Ananías y Safira

5 ¹Yequëca Ananías hue'eguëbi, baguë rënjo Safira naconi yijare bani, ja'an yijare insini curi coreña. ²Ja'nca coní, Jobo se'gare yahue re'huani bañu caguë, jobo ba'iyete Riusure ta'yejeiye yo'o concuana sani, Mai yija insisi curi si'ayete Riusuna ro insiyë yëquëna caguë jo'caguëna, ³Pedrobi sehuoguëña:

—Ai gu'aye ro'taguë yo'ohuë më'ë, Ananías. Zupai huatibi më'ëni ro coquesi'quë sëani, Riusu Espirituni ai coqueguë cahuë më'ë. ¿Më'ë

queaca ro'taguë, mël'ë yijare insini, curire coní, jobo ba'iyete yahue re'huaní bani, ja'n'rëbí jobo ba'iyete Riusuna ro insini, Yè'l'ë curi cose'e si'ayete ro insiyë yè'l'ë coqueguë quëaguë'ne mël'ë? ⁴Mël'ë yija sëani, mël'ë se'gabi insini curi coní, mël'ë yëse'e insiye porere'ahuë. Ja'nca poreguëbí ÷guere yo'oguë, ro coqueguë raguë'ne? Bainni ro coqueye ro'taguëta'an, Riusurebani ro coquehuë mël'ë, caguë quëaguëña Pedro.

⁵Quëaguëna, Ananíasbi achani, ja'ansirën huajë junni tanquëña. Junni tanni, yijana tanquëna, bain hua'nabi achani masini, ai huaji yëjën bateña. ⁶Ja'nca junni tainguëna, bonsë hua'nabi ti'an rani, baguë ga'nihuëte canbi reani re'huaní sani tanreña.

⁷Ja'n'rëbí samute hora ba'ini, Safirabi ti'anni, bago ënjë junni tanse'ere huesëgona, ⁸Pedrobi bagoni senni achaguëña:

—Mël'ë, mël'ë ënjë, mësacua yija insini curi cose'e, ën curi ro insise'e ÷mësacua si'aye cose'e ba'iguë? Quëajë'ën yè'ëre, senni achaguëña Pedro.

Senni achaguëna, bagobi sehuogona:

—Ja'an curi'ë. Si'aye'ë, sehuogona.

⁹Sehuogona, Pedrobi bagoni bëinguë caguëña:

—÷Mësacua guere yo'ojën, Riusu Espíritute ro coquejën care'ne? Yureca achajë'ën. Mël'ë ënjëre tanjën saisi'cuabi yuara raiyë. Ja'nca rajjën, mël'ëre'ga tanja'cua'ë, caguëña Pedro.

¹⁰Caguëna, ja'ansirën huajë junni, Pedro ca'ncona tancoña. Tancona, bonsë hua'nabi cacani, ju'insi'coni ëñani, bagote inni, sani, bago ënjë ca'ncona tanreña. ¹¹Ja'nca ju'insi'cua ba'ijëna, si'a Riusu bainbi masini, ai huaji yëjën bateña.

Muchos milagros y señales

¹²Ja'n'rëbí, Riusubi conguëna, baguëre ta'yejeiye yo'o concuabi ai ta'yejeiye yo'oni ëñojën, bain gare ëñama'ise'ere yo'oni ëñojën bateña. Ja'nca ba'icuabi, Bain hua'nani coca ye'yoñu cajën, bacuani Riusu huë'ena ti'an güeseni, Salomón casi tubëan ba'iruna ñë'coni Riusu cocare ye'yojën bateña. ¹³Ba'ijëna, yequë bainbi so'orëbí ëñajën, bacua jubëna zi'nziye huaji yëjën ba'icuata'an, Riusu bainni ai ruiñe ëñajën bateña. ¹⁴Yequëcua'ga ai jai jubëbí mai Ëjaguëni si'a recoyo ro'tajën, ëmëcua'ga, romicua'ga, Cristo bain runteña. ¹⁵Yequëcua'ga bacua ju'in hua'nare cuanni sani, Pedrobi ti'anni huachojaguë cajën, bacua camana uanni, huë'e jobo sai ma'ana jo'cani ëjoreña. Yequëre Pedrobi bacua uinruanbi ro saitoca, baguë hue'eguë se'gabi bacuana pa'rotoca, huajëja'bë cajën ëjoreña. ¹⁶Yequëcua'ga tin huë'e joboña cueñe ba'iruanbi ti'an rajjën, bacua bain ju'incuare cuanjën, gu'a huatire bacuare rajën, Riusu bainni bacuare ëñoñu cajën, Jerusalén huë'e jobona ti'anjëna, si'a hua'nare huachoreña.

Pedro y Juan perseguidos

17 Ja'n'rëbi pairi ta'yejeiye ëjaguë, Saduceo bain'ga baguë naconi ba'icua, ja'ancuabi Riusu bain ta'yejeiye yo'o conse'ere ai ëa ëñani bën'teña. 18 Ja'nca bëinjën, Riusure ta'yejeiye yo'o concuani preso zeanni, jai ya'o huë'ena guaoreña. 19 Guaorena, ja'n'rëbi Riusu guënamë re'oto yo'o conguëbi ñamibi gaje meni ti'anni, ya'o huë'e anto sa'rore a'nqueni, bacuare hue'se ca'ncona sani, bacuani quëaguëña:

20—Mësacua yua Riusu huë'ena sani cacani, Riusu cocareba, bain recoyo mame re'hua cocare bain hua'nana gare jo'caye beoye quëani achojën ba'ijë'n, quëaguëña.

21 Quëaguëna, Riusu bainbi baguë cocare achani, ñatani, Riusu huë'ena cacani, bainni ye'yo bi'rareña.

Ye'yo bi'rajëna, pairi ta'yejeiye ëjaguëbi baguë gaje ëjacua, Israel bain ira ëjacua, ja'ancuare ñë'coni tëjini, ja'n'rëbi ya'o huë'ena saoni, Ja'ancuare rani nëcojë'n guansegüë caguëña. 22 Guansegüë caguëna, soldado ëjacuabi sani ëñato, preso zeansi'cuabi yua ya'o huë'e beoreña. Beojëna, pairi ta'yejeiye ëjaguëna go'ini 23 quëareña:

—Ya'o huë'e yua re'oye guaosi huë'e ba'iguëta'an, mai ëñajën cuiracuabi re'oye ëñajën nëcajën ba'icuata'an, yëquënabi anconi ëñato, preso zeansi'cua gare beohuë, quëareña.

24 Quëajëna, pairi ta'yejeiye ëjaguë, baguë gaje ëjacua naconi, Riusu huë'e ëjaguë'ga, si'acuabi ja'an cocare achani, gue ro'taye beoye ba'ijën, sa'ñeña senni acha bi'rareña:

—¿Gue'ne yureca? ¿Quejeito ta'yejeiye yo'oni tëjiye'ne bacua? sa'ñeña senni achareña.

25 Ja'n'rëbi yequë bainguëbi ti'anni quëaguëña:

—Mësacua preso guaosi'cuabi yua Riusu huë'ere ba'ijën, bain hua'nani ye'yojën ba'iyë, quëaguëña.

26 Quëaguëna, soldado ëjaguëbi baguë soldado hua'nare choini, Riusu huë'ena sani, Bacuani preso zeañu cajën, bain hua'nani ai huaji yëjën se'le zeanreña. Bain hua'nabi yequërë gatere inni, maire senjoni huaima'ïne cajën, soldado hua'nabi ëñajën, bacuare zeanni rareña. 27 Zeanni rani, ëja bain jubëna nëcojëna, pairi ta'yejeiye ëjaguëbi caguëña:

28—¿Mësacua queaca ro'tajën, yëquëna ënsesi cocare ro achajën tin yo'ore'ne? Yëquënabi ënseye cajëna, mësacuabi Jesucristo ba'iyete gare jo'caye beoye quëani achojën, yëquëna ro'ina junni tonsi'quë'bi cajën, si'a Jerusalén bain masiye tëca quëani achojën ba'iyë mësacua, caguë bënquëña baguë.

29 Caguë bëinguëna, Pedrobi, baguë gaje concua naconi, baguëni sehuoreña:

—Riusu guansese'e se'gare achani yo'ocua'ë yëquëna. Bainbi tin guansetoca, yo'omajën ba'icua'ë yëquëna. ³⁰Mai Taita Riusu, mai ira bain ba'isi'cuani consi'quë, ja'an Riusubi Jesusre maina raoguëna, mësacuabi gu'a bainre huani senjoñe'ru baguëni crusu sa'cahuëna reoni, huani senjohuë. Huani senjorena, Riusubi baguëni go'ya rai güesebi. ³¹Go'ya rai güeseni, baguë quë'rë ta'yejeiyereba congüete re'huani, baguë jëja ca'ncona bëa güesebi. Ja'nca re'huasi'quë ba'iguëna, si'a Israel bainbi baguëna ti'anni, Riusu bainreba re'huasi'cua ba'iyë poreyë. Si'a hua'nabi bacua gu'a jucha yo'ojën ba'ise'ere gare jo'cani, baguë ta'yejeiye tënoñete te'e ruiñe sentoca, bacua gu'a juchare gare se'le ro'tama'iguë, bacuare mame recoyo tënoni ba'icuaire re'huani baja'guë'bi baguë. ³²Ja'an si'ayete te'e ruiñe quëayë yëquëna, baguë ta'yejeiye yo'ose'ere ëñajën ba'isi'cua sëani. Riusu Espíritu'ga ja'an si'ayete masiguë, baguë cocare te'e ruiñe achani yo'ocuaní gaje meni baji, sehuojën quëareña Pedro sanhuë.

³³Quëajënna, judío ëja bainbi ai bëinreba bëinjën, Bacuani huani senjoñu cajën ëñareña. ³⁴Cajën ëñajënna, yequë, bacua jubë ba'iguë, Gamaliel hue'eguëbi baquëña. Fariseo bainguë, Riusu coca toyani jo'case'ere te'e ruiñe masiguë ba'iguëna, bain hua'nabi baguëni ai te'e ruiñe ëñajën bateña. Ja'anguëbi nëcani, Riusure concuare hue'sena etoni bayete guansegüëña. Guanseni, soldado hua'nabi etorena, ³⁵ba hua'guëbi si'a ëja bainni quëaguëña:

—Mësacua Israel bain, achajë'ën. Mësacuabi ëncuani huani senjoñe ro'tajën, mësacua gu'aye yo'oma'iñe cajën, mësacua ëñajën ro'tajën ba'ijë'ën. ³⁶Ja'an bainguë ba'isi'quë Teudas yo'oguë ba'ise'ere ro'tajë'ën. Yë'ë yua ëja bainguë runza caguë, cuatro cientos gajecuare huëoni, ta'yejeiye yo'o bi'raguëna, ëja bainbi baguëni preso zeanni huani senjojën ba'nhuë. Huani senjorena, baguë gajecuabi ro gatini sani carajeijën ba'nhuë. ³⁷Ja'nrëbi jë'te, bainre cuencueni toya umuguseña ba'iguëna, yequë, Galilea bainguë Judas hue'eguëbi ta'yejeiye yo'oni, ai jai jubë gajecuare huëoguëna, baguëre'ga huani senjojën ba'nhuë. Huani senjorena, baguë gajecua'ga gatini sani huesëjën ba'nhuë. ³⁸Ja'nca carajeisi'cua ba'ijënna, mësacua yua ëncuare gu'aye yo'oma'ijë'ën. Ba hua'nabi ro bain yo'oye'ru yo'ojën ba'itoca, ja'ansi'cuabi gare carajeija'cua'ë. ³⁹Riusubi yo'o güesetoca, mësacuabi bacua yo'ore carajei güeseye gare porema'icua'ë. Ja'nca sëani, mësacua ëñare bajën, bacuani je'o bama'ijë'ën. Je'o batoca, yequëre Riusu cuencuese'ere gu'aye yo'oma'iñe mësacua, caguë yihuoguëña Gamaliel. ⁴⁰Caguë yihuoguëna, si'a jubëbi achani, Ja'ë'ë cani yo'o bi'rareña. Riusure yo'o concuani choini, bacuani ga'ni za'zabobi si'nse güeseni, ja'nrëbi bacuani guansejën careña:

—Mësacua gare se'e Jesucristo ba'iyete cani achoma'ijë'ën, cani, bacuare etoreña.

⁴¹Etoarena, Riusure ta'yejeiye yo'o concuabi sani, bacua je'o bacuani ai yo'ojën ba'ise'ere ro'tani bojojën, Riusu ai yo'o güesese'le säani, ai jëja recoyo re'huani ba'iñu cajën sateña. ⁴²Sani, Jesucristo ba'iyete què'rë ta'yejeiye bainni quëani acho bi'rareña. Riusu huè'ena cacani, bain huè'ëñana cacani, si'a umuguseña gare jo'caye beoye Jesucristo cocare quëani ahojën bateña.

Se nombra a siete ayudantes

6 ¹Ja'nca quëani ahojën ba'ijëna, Cristo bain jubëbi què'rë se'le ai jaijeijateña. Jaijeijëna, ja'nre'bi bacua jubë ba'icua griego cocare cacuabi yequë Cristo bain judío cocare cacuani gu'aye ca bi'rareña:

—Yëquëna romi hua'na ira hua'je hua'nabi si'a umuguseña curi insiruna ti'anni, ëja bainbi huo'huejëna, choa ma'carë se'ga coyë. Mësacua hua'je hua'naca què'rë ta'yejeiye coyë, ca bi'rareña.

²Ca bi'rajëna, Riusure ta'yejeiye yo'o concua, ba docecuabi si'a jubë Cristo bainre ñë'coni, bacuani quëani achoreña:

—Bainni aon huo'hueye se'gare yo'otoca, ai gu'aye ba'iji yëquëna. Riusu cocarebare quëani achoye jo'cani, ja'an yo'ore yo'otoca, gu'aji.

³Ja'nca säani, yo'je sanhuë, mësacua te'e ruiñe ro'tani, mësacua bainre te'e ëntë sara samucuar cuencueni rani ëñojë'n, bonse caracuana huo'hueja'cuare. Ja'ancuar cuencueto, re'o bain te'e ruiñe ro'tajën yo'ocua se'ga ba'ija'bë. Riusu Espirituni re'oye zi'nzisi'cua ba'ija'bë. Te'e ruiñe masiye concua ba'ija'bë. Ja'nca ba'ijëna, mësacuabi cuencueni rani ëñojë'n. Ja'an yo'o yo'oja'cuare re'huani jo'caja'cua'ë yëquëna. ⁴Ja'nca re'huani jo'cajëna, yëquëna bi Riusuni ujajën, Riusu cocarebare quëani ahojën, ja'an se'gare te'e ruiñe yo'ojën ba'ija'cua'ë yëquëna, quëani achoreña.

⁵Quëani tëjjjëna, si'a hua'nabi achani, Jaë'ë, ja'nca yo'oñu cajën sehuoreña. Cajën sehuoni, ja'nre'bi bacua jubë bainre ëñani, te'e ëntë sara samucuan cuencueni rareña. Ru'ru, Estebanre cuencuereña. Riusu Espirituni re'oye zi'insi'quëbi Cristoni si'a recoyoreba ro'taguëna. Ja'nre'bi Felipe, ja'nre'bi Prócoro, ja'nre'bi Nicanor, ja'nre'bi Timón, ja'nre'bi Parmenas, ja'nre'bi Nicolás Antioquía bainguë judío bain ujayete ye'yesil'quë, ⁶ja'ancuar cuencueni, Riusure ta'yejeiye yo'o concuana sani ëñoreña. Eñorena, Riusure concuabi Riusuni ujani tëjjini, bacua ëntë sarañare ja'an cuencuesi'cuana pa'roni, Mësacua yua Riusure yo'o concua cuencuesi'cua'ë, cani jo'careña.

⁷Cani jo'carena, si'a hua'na Cristo bainbi baguë cocarebare si'a Jerusalén bainna quëani ahojëna, què'rë ai jai jubë bainbi achani, Cristona recoyo te'e zi'nzini, què'rë se'le jaijeijateña. Judío bain pairi hua'na'ga te'e hua'nabi Cristo cocare achani, Cristo bain runteña.

Arrestan a Esteban

⁸Ja'nca jaijeijëna, bacua cuencuesi'quë Esteban hue'eguëbi Riusu Espírituna te'e ruiñe zi'insi'quë yua ai ta'yejeiyereba yo'oni ëñoni, bain hua'nani ai re'oye conreba conguë baquëña. ⁹Ja'nca yo'oni, bainre conguëna, yequëcua judío bain ujaye ye'yesi'cuabi ai je'o bareña. Bacua uja huë'ere cato, Mai yëse'e se'gare yo'ocua'ë, ja'an hue'ecua bateña. Yequëcua'ga Cirene bain, yequëcua Alejandria bain, yequëcua Cilicia bain Asia yija ba'icua, ja'ancuabi Estebanna ti'anni, baguëni bëin coca cajën, Ai huacha cayë mël'ë, ca bi'rareña. ¹⁰Ja'nca ca bi'racuareta'an, Estebanbi Riusu Espíritubi masiye sehuc güeseguëna, bacua caye'ru quë'rë ta'yejeiye ai masiye sehuoguëña. Ja'nca sehuoguëna, bacuabi se'e caye beoye achacua bateña. ¹¹Ja'nca ba'icuaabi ro bonëni sani, bacua gu'a gajecua ti'anni, bacuani yahue ro'ijën careña. Carena, bacuabi Esteban ba'iyete coquejën quëareña:

—Baguëbi coca cato, Moisés coca toyani jo'case'ere ai gu'aye caji. Riusure'ga ai gu'aye caji, coquejën quëareña.

¹²Ja'nca coquejën quëajën, bain hua'na, judío bain ëjacua, ja'ancuani gue'rireña. Gue'rirena, bacuabi Estebanni ai bëinjën, baguëni preso zeanni, bacua ëja bain jubëna rërëni sani nëcoreña. ¹³Nëcorena, ja'an coquejën cacuabi nëceni quëareña:

—Ba hua'guëbi Riusu huë'e, Riusu coca toyani jo'case'e, ja'anre gare jo'caye beoye gu'aye cani achoguë ba'i'te. ¹⁴Baguë ñaca cani achoguëna, yëquënabi achahuë: Ba Nazareno bainguë Jesusbi te'e jëana ti'anja'ñeta'an ba'iji. Ti'anni, Riusu huë'ere gare carajei güeseni, Moisés coca ye'yoguë ba'ise'ere senjoni huesoja'guë'bi, cani achoguë ba'i'te baguë, quëareña bacua.

¹⁵Quëajëna, si'a jubë ëja bainbi achani, Estebanni jëja zia ëñañe'ru ëñato, baguë zia yua guënamë re'oto yo'o conguë zia'ru baquëña. Bojo recoyo baguë'ru ëñoguëña.

Defensa de Esteban

7 ¹Ja'nrëbi pairi ta'yejeiye ëjaguëbi Estebanni senni achaguëña:
—Mël'ëbi bacua quëase'ere achaguëna, çte'e ruiñe caye bacua? senni achaguëña.

²Senni achaguëna, Estebanbi sehuoguëña:

—Yël'ë bain hua'na, yël'ë ja'yë sanhuë, si'a hua'na achajël'ën. Mai ira bain ba'isi'cua yo'ojën ba'ise'ere quëaguë, mësacuani sehuoyë yël'ë. Mai ta'yejeiyereba Riusubi mai ira bainguë ba'isi'quë Abraham Harán yijana yuta saima'iguë Mesopotamia yijare ba'iguëna, ³baguëni ëñoni, guanseguë caguëña Riusu: “Yua huëijël'ën. Mël'ë yijare, mël'ë bain ba'irute

gare jo'cani rajjè'èn. Yequè yijare, mè'è ba'ijai yijare mè'èni èñoja'guè'è yè'è. Ja'an yijana bëani gare ba'ijè'èn” caguèña Riusu. ⁴Caguèna, baguè yija, Caldea bain ba'i yijare gare jo'cani, Siria yijana ti'anni, Harán hu'e jobona bëani, baguè taita junni toñe tèca baquèña. Ba'iguèna, Riusubi baguèni se'e choiguèna, èn yija Israel bain yijana ti'anni baquèña. ⁵Ja'nca bëani ba'iguèreta'an, Riusubi baguèni quèaguèña: “Èn yijare mè'èna insija'guè'è yè'èbi. Mè'è yija ba'ija'guè'bi. Mè'è bain yo'je ba'ija'cua'ga èn yijare baja'cua'è. Yureña gare insiye beoguèbi jè'te insini jo'caga'guè'è yè'è” quèaguèña Riusu. Abraham yuta zin beo hua'guè ba'iguèreta'an, Riusubi ja'nca canì jo'caguèña. ⁶Canì jo'cani, ja'nrèbi Abrahamni se'e yeque coca quèaguèña: “Mè'è bain yo'je ba'ija'cuabi tin yijana sanì, tin bain naconi bëani ba'ijèna, ja'an bainbi bacuani preso zeanni bacua yo'ore ai jèja yo'o güesejèn ba'ija'cua'è, cuatro cientos tècahuèan ba'ie tèca. ⁷Ja'nca ba'ijèna, ja'an tin bainni ai jèja si'nseguè ba'ija'guè'è yè'è. Si'nseni, ja'nrèbi mè'è bain ba'ija'cuabi bacua yijabi etani, yè'èbi raguèna, èn yijana ti'anni, yè'èni te'e ruiñe yo'o conjèn ba'ija'cua'è ènjo'onre” quèaguè, Abrahamni canì jo'caguèña Riusu, quèaguèña Esteban. ⁸Canì jo'cani, Riusubi guanseni, Abraham bain go neño ga'nire tøyoni senjoñe guanseni jo'caguèña. “Yè'è bainbi yè'è yo'oni insija'yete gare jo'caye beoye ro'tajèn ba'ija'bè” caguè, ja'an yo'oyete guanseni jo'caguèña Riusu. Ja'nca guanseni jo'caguèna, Abrahambi baguè zin Isaac hue'eguèni bani, te'e èntè sara samute umuguseña baguèna, baguè go neño ga'nire tøyoni senjoguèña. Ja'nrèbi jè'te, Isaacbi irani baguè zin Jacobni bani, baguère'ga baguè go neño ga'nire tøyoni senjoguèña. Jacob'ga güina'ru baguè zincua si'a sara samucua, mai ira taita ba'isi'cua, bacua go neño ga'nire tøyoni senjoguèña.

⁹Ja'an si'a sara samucua, Israel bain jubèan què'rè ta'yejeiye èjacua, ja'ancuabi bacua yo'jeguè José re'oye ba'iyete èa èñani gu'a güejèn, baguèni ai bëinjèn, baguèni zeanni tin bainna insini curi conì, baguère senjorena, Egipto yijana sanì yequècuana insireña. Insirena, Riusubi ai ta'yejeiye conguè, ¹⁰José ai zoe ai yo'oguèna, Riusubi baguète etoni, baguète èjaguè Faraonni èñoni, baguèni José ba'iyete bojo güesequèña Riusu. Bojo güesequèna, Faraonbi José masiye yo'oyete èñani, baguè yija Egipto yija, baguè baye, si'ayete Josena jo'cani, Si'aye bani guansecaijè'èn canì jo'caguèña.

¹¹Jo'caguèna, ja'nrèbi jè'te, si'a Egipto yija, si'a Israel bain yija Canaan hue'e yija, si'a re'otore cato, ai aon gu'ana ju'in bi'rareña bain hua'na. Ju'in bi'rajèna, mai ira taita ba'isi'cuabi ai yo'ojèn, aon beo hua'na bateña. ¹²Aon beo hua'na ba'ijèna, so'o bainbi ti'an rani, Trigo aon ba'iji Egipto yijare, quèajèna, taita Jacobi baguè mamacuare guanseni, Aon cojaijè'èn caguè saoguèña. ¹³Saoguèna, bacuabi sanì conì rani ba'ijèna,

ja'n'rëbi jè'te, se'e bacuare saoguëña. Saoguëna, Egipto yijana se'e ti'anni aon senni achajëna, Josebi baguë ma'yë hua'nani “Yè'ëbi Jose'è. Mësacua yo'jeguë'è yè'è” quëaguë ëñoguëña. Quëaguë ëñoni, bacuare Faraonna sani ëñoguëña. ¹⁴Ëñoni, ja'n'rëbi baguë taita Jacobni coca saoni choquëña: “Mè'è, mè'è bain si'acua naconi gare raijè'ën. Ën yijana gare bëani ba'ijè'ën” caguë choquëña. Choquëna, si'a jubë Israel bain setenta y cinco ba'icua ¹⁵Egipto yijana ti'anni, gare bëani bateña. Bëani ba'ini, Jacobi junni tonguëna, ¹⁶baguëre sani, Abraham tansi yijana tanreña. Abraham yija, Hamor bainna cosi yija, Siquiem casi yija, ja'anruna sani baguëre tanreña. Jè'te, mai ira bain ba'isi'cua'ga, ja'an si'a sara samucuabi junni tonjënna, bacuare güina'ru sani tanreña.

¹⁷Ja'n'rëbi, mai ira bain ba'isi'cuabi Egipto yijare ba'icuaabi què'rë se'e jaijeijënna, Riusu cani jo'case'e'ru yo'oja'yë yuara ti'anja'ñeta'an baquëña, Abrahamni cani jo'case'e'ru. ¹⁸Ba'ijënna, ja'n'rëbi yequë ëjaguë Faraón, Joseni ëñama'isi'quëbi Egipto yijare guanse bi'raguëña. ¹⁹Guanse bi'rani, mai ira bain ba'isi'cuani je'o bani, bacuani ai coqueguë gu'aye yo'oguë baquëña. Se'e jaijeima'ija'bë caguë, bacua ëmë zin hua'na chuchu hua'nare hue'sena jo'cani senjo güeseguëña. ²⁰Ja'nca senjo güeseguëna, ja'an umuguseñabi mai ira bainguë ba'isi'quë Moisés hue'eguëbi tè'ya raisi'quë baquëña. Riusubi ëñaguëna, ai zin re'o hua'guë baquëña. Ba'iguëna, baguë pè'caguë sanhuëbi samute ñañaguë hua'i bacua huè'ere baguëni bani cuirani, ²¹ja'n'rëbi se'e yahue baye poremajën, baguëre hue'sena jo'cajënna, Faraón romi zingobi baguëte inni bani, bago zinre'ru cuirago irogoña. ²²Ja'nca irogona, Egipto bain masiye yo'oye'ru ai masiye ye'yeni, ai ta'yejeiye yo'oni coca caguë runquëña Moisés.

²³Ja'nca runni ba'iguëbi cuarenta tēcahuëanre baguë, Yè'è bain Israel jubë hue'ecuani ëñajaza caguë saquëña. ²⁴Sani ëñato, Egipto bainguëbi baguë bainguë te'eguëni ro hui'ya huaiguë baquëña. Huaiguë ba'iguëna, Moisesbi baguë bainguëni oiguë, Egipto bainguëni zeanni ja'ansirën baguëni huani senjoguëña. ²⁵Huani senjoguë, ja'ansi'quë ro'taguëña: “Yè'è bain hua'na Israel jubë hue'ecuabi yè'è huani senjoguë conse'ere ëñani, Riusu cuencueni raosi'quëbi maire tēani etoguë raisi'quë ba'iji, yè'ère cama'ñe bacua” ro'taguëña. Ja'nca ro'taguëreta'an, baguë bainbi baguë cuencueni raose'ere ro'tamateña. ²⁶Ja'n'rëbi, yequë umuguse ñataguëna, Moisesbi se'e ëñaguë saiguë, Israel bain samucuabi sa'ñeña huajën bateña. Huajën ba'ijënna, bacuana ti'anni caguëña: “Mësacua ¿guere yo'ojën, sa'ñeña huaye'ne? Te'e bain sēani, huamajën ba'ijè'ën” caguëña. ²⁷Caguëna, gu'aye yo'oguëbi yua Moisesre ca'ncona jējoni saoni, baguëni bëinguë caguëña: “Mè'è ¿guere yo'oguë, yēquëna jubë Israel bainni guansegüë'ne? ¿Nebi mè'ère raoni, yēquëna ëjaguëte re'huare'ne? ²⁸Mè'è yua Egipto bainguëte na'itë huani senjose'e'ru yè'ère'ga güina'ru

huani senjoñe ro'taguë mè'è?" bëinguë senquëña. ²⁹Ja'nca senquëna, Moisesbi huaji yëguë, yua Egipto yijabi etani, Madián yijana gatini saquëña. Baru bain naconi tingüë'ru baquëña. Bacua quë'ro bain romi zingoni huejani, samu zin hua'na ëmëcuani baguëña.

³⁰Ja'nca ba'iguëbi se'e cuarenta tëcahuëan barure ba'ini, beo re'oto cueñe ba'iruna saisi'quëbi Sinai cubëna ti'anni ëñato, ja'anru ba'i sahua yua toa zëinse'e baquëña. ³¹Ba'iguëna, Moisesbi gue ro'taye beoye ëñaguë, Quë'rë se'e cueonni ëñaza caguë cueongüëna, Riusu guënamë re'otobi raosi'quëbi Riusu cocare cani achoguëña: ³²“Yë'ë yua Riusureba ba'iyë. Më'ë ira bain ba'isi'cua Abraham, Isaac, Jacob, bacuabi yë'ëre yo'o concua ba'iyë” cani achoguëña. Cani achoguëna, Moisesbi ai quëquëguë to'ntoguë, Riusuni ëñañe ti'anma'iguë'ë yë'ë caguë, baguë ñacore ta'piguëña. ³³Ta'pini ëñama'iguëna, Riusubi baguëni guansegüë caguëña: “Më'ë nëcaru yua yë'ë ba'irureba sëani, më'ë guëon ju'i co'rore ru'tejë'ën” caguëña. ³⁴“Yureca achajë'ën, Yë'ë bain Israel hue'ecua yua Egipto yijare ba'ijën, ai yo'ojën, ai oijën yë'ëni senni achajëna, achahuë yë'ë. Yurera bacuare etoni sani baza caguë, më'ëni ëñaguë raë'ë. Yureca rajë'ën. Egipto yijana saiñu. Yë'ë bainre etoja'guëre më'ëre re'huayë yë'ë” caguëña Riusu, Estebanbi quëaguëña, judío ëja bain jubëni.

³⁵—Yureca, mësacua yua Israel bain bëinjën case'ere ro'tajë'ën. Moisesni bëinjën, baguëni je'o bajën, baguëni careña: “¿Më'ë guere yo'oguë, yëquëna jubë Israel bainni guansegüë'ne? ¿Nebi më'ëre raoni, yëquëna ëjaguëte re'huare'ne?” careña. Casi'cuareta'an, Riusubi bacua etoja'guëre baguëte re'huani raoguëña. Baguë guënamë re'otobi raosi'quë naconi zëinsi sahua cocare cani jo'caguëna, Israel bain ta'yejeiye ëjaguë runquëña Moisés. ³⁶Ja'nca ruinsi'quëbi Israel bainre tëani, Egipto yijabi etoni, bacuare Riusuni ëñoguëña. Riusubi ta'yejeiye congüëna, Moisesbi ai ta'yejeiye yo'oni Egipto bainni ëñoni, Ma Zitara je'encuani ëñoni, beo re'oto ba'i tëcahuëan cuarenta tëcahuëan ba'icuari ta'yejeiye yo'oni ëñoguëña. Ja'nca yo'oni ëñosi'quë sëani, Riusu ta'yejeiye cuencueni raosi'quëreba baguëña. ³⁷Ja'anguëbi Riusu coca cani jo'case'ere Israel bainni quëaguëña: “Riusubi mësacua te'e bain jubë ba'iguë te'eguëte cuencueni, yë'ëre cuencueni raose'ëru mësacuana raoja'guë'bi. Ja'nca raoguëna, baguë cocare te'e ruiñe achani, yo'ojën ba'ijë'ën” quëaguëña Moisés. ³⁸Ja'nca coca quëani jo'casi'quëbi yua Israel bain naconi ba'iguë, beo re'otore congüë ba'isi'quë baquëña. Riusu guënamë re'otobi raosi'quëbi Sinai cubëna gaje rani, mai ira bain ba'isi'cua beo re'otore ba'icuana gaje rani, Riusu cocare cani jo'caguëna, ja'an Moisés hue'eguëbi Riusu coca, bain recoyo huajë güese cocare achani, maina toyani jo'caguëña.

³⁹Ja'nca ba'iguëreta'an, mai ira bain ba'isi'cuabi baguëni achaye güereña. “Egipto yijana goñu” cajën, baguëte gu'a güejën senjoreña.

40 Ja'nca gu'a güejën senjoni, Aaronni careña: “Ja'an Moisés hue'leguë, maire Egipto yijabi etosi'quë, ja'anguëbi ro sani huesësi'quëre ro ëjoni jëhuahuë yëquëna. Ja'nca sëani, yequë riusu hua'na mai ma'are ëno hua'nare re'huacaij'ën. Ja'an riusu hua'nabi maire sajënna, Egipto yijana goñu” careña. 41 Cani ja'n'rëbi, zoa curi riusu huacha riusure re'huareña. Toro bonsëguë ba'iyë'ru re'huani rëonni, bacua jo'ya hua'nare huani, Mai toro riusuna ëoni insiñu cajën, sa'ñeña bojojën yo'o bi'rareña. 42 Yo'o bi'rarena, Riusubi ëñani, bacuare gare jo'cani senjoguëña. Ro bacua huacha riusu hua'i, ma'choco hua'ire'ga ujajën ba'ija'bë caguë, bacuare gare jo'cani senjoguëña Riusu. Bacua gu'aye yo'ose'ere ro'tato, Riusu coca cani achocua uti pëbëre'ga ëñani masij'ën. Naca toyani jo'case'e ba'iji:

Mësacua, Israel bain, yë'ëre ai gu'aye yo'ohuë.

Mësacua yua cuarenta tëcahuëan beo re'otore ba'ijën, jo'ya hua'nare huaijën, picore mëojën, Riusuni bojojën conñu cajën ba'icuata'an, yë'ëre coñe gare ro'taye beoye baë'ë mësacua.

43 Tin riusu hua'i se'gare coñe ro'tahuë mësacua.

Moloc hue'leguë, ja'an huacha riusuni zi'nzini, baguë yo'o se'gare ro yo'o conjën baë'ë mësacua.

Ro baguë uja huë'ere beo re'otobi sacaë'ë mësacua.

Mësacua huacha riusu Renfán hue'eguëre'ga conjën baë'ë mësacua.

Baguë ma'choco te'ntose'e se'gare baguëte ro sacaë'ë mësacua.

Ja'an huacha riusu hua'i ro mësacua te'ntoni nëcose'e se'ga ba'iguëna, mësacuabi ro bani ujajën baë'ë.

Ja'nca ujajën concuare sëani, mësacua yijare etoni, mësacuare so'o yijana, Babilonia que ca'ncona saoni senjoja'guë'ë yë'ë, toyani jo'case'e ba'iji.

44 Riusu uja huë'e, beo re'oto ba'icuani re'hua güesese'ere cato, mai ira bain ba'isi'cuabi bajën, Riusuni ujajën bateña. Riusubi baguë guanse cocare gata tontoñana toyani jo'caguëna, bacuabi ba uja huë'ena re'huani bareña. Ja'an huë'ere yo'o bi'rajën, Riusu guanseni jo'case'e'ru, Moisesna guanseni jo'case'e'ru, ja'an ba'iyë masi güesese'ere Israel bain hua'nabi güinareba'ru Riusu uja huë'ere yo'oreña. 45 Ja'an huë'e yua Riusu insini jo'casi huë'ere sëani, mai ira bain ba'isi'cuabi rë'rëni sajën, Riusu insijai yijana ti'anjën, Josué naconi tin bain jubëanni guerra huajën, Riusubi ja'an tin bainre etoni senjoguëna, mai ira bain ba'isi'cuabi ja'an yijana ti'anni bëani bateña. Bëani ba'ijën, Riusu uja huë'ere bajën, mai ira taita David guanserën tëca bateña. 46 Ja'nca ba'ijënna, Davidbi ai re'oye yo'oguë, Riusubi bojoguë ënaguëna, Riusu ba'i huë'e quë'rë re'o huë'ere yo'ocaza caguëreta'an, Riusubi ënseguëña. 47 Ënseguëna, David mamaquë Salomón guanserën ti'anguëna, Salomonbi Riusu huë'ere yo'ocaguëna, caguëña Esteban.

48—Ja'nca yo'ocaisi'quëta'an, mësacua ën cocare achani ro'tajën ba'ijë'n. Mai ta'yejeiyereba Ëjaguë Riusubi ¿queaca bain yo'osi huë'e se'gare ba'iguë'ne? Riusu ira bainguë raosi'quëbi Riusu cocare toyani jo'caguëna, mësacua ro'tajë'n:

49-50 Yë'ëbi yua guënamë re'oto, yija re'oto, si'ayete re'huani jo'casi'quë sëani, mësacua yo'osi huë'e se'gare ¿queaca bëani ba'iyë'ne yë'ë? Si'a guënamë re'oto, si'a yija re'oto, si'aruanre caraye beoye ba'iguëre sëani, yë'ë ba'i huë'ere ¿queaca re'huacaiye ro'taye'ne mësacua? toyani jo'caguëna.

Ja'nca cani achoguë sehuoguëna Esteban, judío ëja bainni.

51 Ja'nca sehuoni tējini, si'a jubëni bëinguë caguëna:

—Mësacua yua ja'an cocare achani ro'tajën ba'ijë'n. Mësacua ira bain ba'isi'cuabi Riusuni achaye gu'a güejëna, mësacua'ga yua güina'ru achaye gu'a güejën ba'icua'ë. Mësacuabi ro ro'tajën, Riusu cocare ro achajën, Riusuni gare jo'caye beoye gu'a güejën, Riusu Espiritu masi güeseyete ro jo'cani senjojën, ro tin yo'ojën ba'icua'ë mësacua. 52 Mësacua ira bain ba'isi'cuabi Riusu ira bain cuencuesi'cua cocare ro achajën, cue'yojën, bacuani jo'caye beoye huani senjoreña. Riusu bainbi Riusu ta'yejeiye cuencueni raoja'guë ti'anja'nëte quëani achojëna, mësacua ira bain ba'isi'cuabi ro bëinjën, bacuani ro je'o bajën bateña. Yureñabi Riusu Raosi'quëbi ti'an raiguëna, mësacuabi ro cue'yoni, baguëni ro huani senjohuë. 53 Ja'nca sëani, Riusu guënamë re'oto yo'o concuabi baguë cocare mësacuana masi güeseni jo'cajëna, mësacuabi ro achajën, ro jo'cani senjohuë, bëinguë caguëna Esteban.

Muerte de Esteban

54 Bëinguë caguëna, judío ëja bainbi baguëni ai ëama'iñereba bëinjën, ai je'o bajën ëñareña. 55 Ëñajëna, Estebanbi Riusu Espiritu naconi ai bojoreba bojoguë, guënamë re'otona mëiñe ëñato, Riusu ta'yejeiye ba'iguëbi baquëna. Jesucristo yua Riusu ëja ca'ncore nëcaguë baquëna. 56 Ja'nca ba'iguëna, baguëbi ai bojoguë cani achoguëna:

—Mësacua ëñajë'n. Riusu Raosi'quëreba ba'iguëbi Riusu jëja ca'ncore nëcaguë, guënamë re'otore ba'iji, cani achoguëna.

57 Cani achoguëna, ba hua'nabi baguë cocare achaye gu'a güejën, bacua ganjore guioni, ai jëja güijën, si'a jubëbi Estebanni zeanni bareña. 58 Zeanni bani, baguëre rërëni, huë'e jobo ca'ncona sani, gatabi inni, Baguëni huani senjoñu cajën, yo'o bi'rareña. Ru'ru, bacua guayoni se canre rutani, bonsë hua'guë Saulo hue'eguë, baguëna jo'cani, Estebanni huani senjo bi'rareña. 59 Ja'nca huani senjo bi'rajëna, Estebanbi Riusuni ujaguë caguëna:

—Ëjaguë Jesús, yë'ëbi junni tonguëna, yë'ë recoyore coni bajë'n, caguëna.

⁶⁰Ja'nca cani, ja'nrebi gugurini rëanni, si'a jëja güiguë caguëña: —Ëjaguë, bacuabi gu'aye yo'ojën, yë'ëre huani senjojënna, bacuare bënni senjoma'ijj'ën. Ja'anre gare huanë yeni ro'tama'ijj'ën, senni achaguë caguëña.

Senni tējini, junni huesësi'quëta'an, cainsi'quë'ru unquëña.

Saulo persigue a la iglesia

8 ¹Junni huesëguëna, Saulobi baguëre huani senjocua naconi te'e conguëña.

Ja'nca te'e conguë, Si'a Cristo bainni je'o baza caguë, baguë gaje jubë jai jubëre në'coguëna, Cristo bainbi ai yo'o bi'rareña. Si'a hua'nabi Judea yija, Samaria yija, si'a yija ca'ncoñana gatini sani bateña. Riusure ta'yejeiye yo'o concua se'gabi Jerusalenna bëareña. ²Ja'nrebi Cristo bain, baguëni ai yëcuabi Estebanni ai ota oijën, baguëre sani tanreña. ³Tanrena, Saulobi Cristo bain jubëni ai je'o bani, Bacuare zeanni ya'o huë'ena guaoza caguë, bacua huë'eñana cacani, ëmëcua, romicua, si'acuare zeanni rërëni guao güeseguë baquëña.

Anuncio del evangelio en Samaria

⁴Ja'nca ba'iguëna, Cristo bain gatini saisi'cuabi Cristo zi'nzini ba'iyete si'a bainni quëani achojën sateña. ⁵Ja'nca saijën, Felipe'ga Samaria huë'e jobona ti'anni, ja'an bain si'acuani Cristo ba'iyete quëani achoguëña. ⁶Quëani achoguëna, si'a bain hua'nabi Te'e ruiñe achañu cajën në'cajënna, Felipebi ai ta'yejeiye yo'oni bacuani conguëña. ⁷Conguëna, ai bain gu'a huati basi'cuabi ti'anni huajë rateña. Felipebi ta'yejeiye yo'oguëna, gu'a huati hua'ibi ai ëama'iñereba güijën etani sateña. Yequëcua ga'nihuë garasi'cua, guëon ca'jacua, ja'ancua'ga ti'anni, huajë rateña si'a hua'na. ⁸Ja'nca ta'yejeiye yo'oni huachoguëna, ja'an huë'e jobo bain si'acuabi ai bojoreba bojojën bateña.

⁹Yequë bainguë Simón hue'eguëbi ja'an jobore baquëña. Yai bainguë yo'oye'ru yo'oguëbi ja'an bain Samaria yijare ba'icua'ni ta'yejeiye ai gue'riguë, ai gu'aye ro'taguë coqueguë, Ai ta'yejeiye pore ëjaguë'ë yë'ë caguë quëaguë baquëña. ¹⁰Quëaguë ba'iguëna, si'a hua'na ëja bain, ta'yejeiye beo hua'na'ga baguëni te'e ruiñe achani, Ja'ë cani yo'oni, sa'ñeña cajën bateña:

—Riusu ta'yejeiye yo'ore ai masiyereba yo'oye poreji baguë, cajën bateña.

¹¹Ja'nca cajën ba'ijjënna, ba hua'guëbi yai bainguë yo'oye'ru si'a bainni gue'riguë, ai zoe coqueguëna, bain hua'nabi baguëni te'e ruiñe achani yo'ojën bateña. ¹²Ja'nca yo'ojën ba'icua'ni Felipe coca quëani achose'e, Riusu bain jubë re'huaja'ye, Jesucristo ta'yejeiye ba'iye, ja'anre achani, si'a

hua'na, ëmë hua'na, romi hua'na, ja'an huë'e jobo bainbi te'e ruiñe achani recoyo bojojën, bautiza güesereña. ¹³Simon'ga Felipe cocare achani, si'a recoyo ro'tani, bautiza güeseni, Felipeni zi'inni conni, Felipebi ai ta'yejeiye yo'ore yo'oni ëñoguëna, Simonbi gue ro'taye beoye ëñaguë baguëña.

¹⁴Yureca, Samaria bainbi Riusu cocarebare te'e ruiñe achani yo'o bi'rajëna, Riusu ta'yejeiye yo'ore concua Jerusalemre ba'icubi achani, Pedro, Juan, bacuare cuencueni, Samariana saoreña. ¹⁵Saorena, bacuabi sani ti'anni, bacuani careña: Mësacua yua Riusu Espíritute coní baj'ën cajën, Riusuni senreña. ¹⁶Espíritute yuta coní bama'isi'cuare sëani, ja'nca senreña. Jesucristoni si'a recoyo ro'tani, bautiza güeseye se'ga bateña. ¹⁷Pedro, Juan, bacuabi bacua ëntë sarañare ja'an bainna pa'roni, Riusuni senni achajëna, bain hua'nabi ja'ansirën Riusu Espíritute coní, recoyona re'huani bareña.

¹⁸Coní baj'ëna, Simonbi Riusu bain ta'yejeiye yo'o concua pa'roni sense'ere ëñani, Espiritu gaje meni base'ere ëñani, Riusure concuana ti'anni, curire ro'iguë ¹⁹caguëña:

—Yë'ë'ga yë'ë ëntë sarañare bain hua'nana pa'roni, Riusu Espíritute gaje me güeseza caguë, Riusu ta'yejeiye yo'oye poreguëte yë'ëre re'huaj'ën. Curire ro'iyë yë'ë, caguëña.

²⁰Caguëna, Pedrobi sehuoguëña:

—Bañë. Më'ë curi yua më'ë naconi gare huesëni carajeija'guë. Më'ëbi Riusu insise'ere curi naconi coní baye ro'taguë, ai gu'aye ro'tahuë më'ë. ²¹Riusubi ëñaguëna, më'ë recoyo yua gu'a recoyore baguëbi yëquëna yo'ore coñe gare porema'iñë më'ë. ²²Ja'nca sëani, më'ë gu'a recoyo ro'tayete gare jo'cani senjoni, Riusu mame re'huayete senj'ën. Te'e ruiñe sentoca, yequërë Riusubi më'ë gu'a recoyote mame tënoni, më'ë gu'a juchare gare se'e ro'tama'ija'guë. ²³Më'ë yua gu'a recoyote baye ëñoguëna, ëñani masihuë yë'ë. Më'ëbi ai gu'a juchareba zemosi'quë ba'iguëna, më'ë gu'aye ro'taguë ba'iyete ëñani masihuë yë'ë. Ja'nca sëani, yë'ë yure yihuose'ere yo'oguë ba'ij'ën, caguë sehuoguëna Pedro.

²⁴Caguë sehuoguëna, Simonbi bacuani senni achaguë caguëña:

—Mësacua yure case'e yë'ëna gare ti'añe beoye ba'ija'guë cajën, yë'ë ba'iyete Riusuni sencaij'ën, senni achaguë caguëña.

²⁵Ja'nrebi, Riusu ta'yejeiye yo'ore concuabi Jesucristo naconi ba'ij'ën ëñase'ere quëajën, Riusu cocarebare quëani ahojën, Jerusalemna go'iñu cajën sai bi'rareña. Ja'nca go'ij'ën, yequë huë'e jo'borëanna ti'anni, ja'an bainre'ga Riusu bain mame recoyo re'huayete quëani ahojën gotëña.

Felipe y el funcionario etiope

²⁶Gotëna, ja'nrebi Felipebi yuta Samariate ba'iguëna, Riusu guënamë re'oto yo'o conguëbi gaje meni baguëni guanseguëña:

—Achajël'ën. Yurera'rë huëni, sëribë ca'nco ba'i ma'abi saijë'ën. Jerusalenbi saiguë, Gaza ma'a, beo re'oto ba'i ma'a, ja'an ma'abi saijë'ën, guanseguëña.

²⁷Guanseguëña, Felipebi ja'ansirën huëni saguëña. Sani beo re'otona ti'anni ëñato, Etiopía ëja bainguëbi baguë yijana go'iguë baquëña. Baguë yija yogute ñu'iguë, caballo hua'nabi rërëni sajëña, go'iguë baquëña. Baguë ta'yejeiye ëjago Candace hue'egobi baguëte cuencueni re'huagona, si'a bago curi re'hua ëjaguë baquëña. Ja'nca ba'iguëbi Riusuni bojoguë ujaza caguë, ²⁸Jerusalenna saisi'quëbi baguë yijana go'iguë, yua Riusu ira coca, Isaías toyani jo'casi pëbëte ëñaguë, baguë yija yogute go'iguë ñuquëña. ²⁹Ja'nca ñu'iguëña, Riusu Espiritubi Felipebi guanseguë caguëña:

—Ja'an bainguë yija yoguna ti'anjaijë'ën, caguëña.

³⁰Caguëña, Felipebi ja'ansirën huë'huëni ti'anjani achato, ëjaguëbi Isaías uti pëbëte ëñani, cani achoguë ñuquëña. Ja'nca ñu'iguëña, Felipebi baguëni senni achaguëña:

—Më'ë cocare cani achoguë, ¿te'e ruiñe ro'taguë achaguë më'ë? senni achaguëña.

³¹Senni achaguëña, ëjaguëbi sehuoguëña:

—Te'e ruiñe achama'iguë'ë yë'ë. Yequëbi ye'yoma'itoca, ¿queaca achani masiye'ne yë'ë? sehuoni, ja'nrebi Felipebi baguë ca'ncona mëni bëaye choquëña. Choiguëña, mëni bëaguëña.

³²Mëni bëani, baguë coca cani achoyete achani, ën cocare masiguëña:

Riusu Raoja'guërebare huani senjoñu cajën, oveja bonsëguëni huaiye'ru baguëni huani senjojën saja'cua'ë.

Oveja bonsëguëni raña tël'cajën sajëña, oveja bonsëguëbi gare oiye beoye ba'iji. Baguë'ga junni tonguë saiguëbi gare caye beoye nëcaja'guë'bi.

³³Ta'yejeiye ëjaguë ba'iguëreta'an, bain hua'nabi baguëni te'e ruiñe ëñamajën, baguëni gu'aye yo'oja'cua'ë.

Baguëni ro coquejën huani senjo güeseja'cua'ë.

Junni tonja'guëre sëani, baguë bain yo'je ba'ija'cuare cu'eto, gare beoja'cua'ë.

³⁴Ja'an cocare cani achoni, Felipebi senni achaguëña baguë:

—Riusu ira bainguë cuencueni raosi'quë yua ¿jaroguëni caguë'ne? ¿Ja'ansi'quëni caguë, o yequëni caguë? senni achaguëña.

³⁵Senni achaguëña, Felipe yua ja'ansi coca toyani jo'case'ere baguëni ye'yo bi'rani, si'a Jerusristo ba'iyete masi güesequëña. ³⁶Ja'nrebi oco ba'iruna ti'anni, ba ëjaguëbi caguëña:

—Oco ba'irute ëñajë'ën. ¿Yurera'rë bautiza güeseye poreye yë'ë? senni achaguë caguëña.

³⁷Caguëna, Felipebi sehuoguëña:

—Më'ë yua Jesucristoni si'a recoyo ro'tatoca, bautiza güeseye poreyë më'ë, sehuoguëña.

Sehuoguëna,

—Jesucristo yua Riusu Zinreba'bi ba'iji ro'tayë yë'ë, sehuoguëña ëja bainguë.

³⁸Sehuoni, ja'nrëbi yija yogu nëcakaiye guanseguëna, bacuabi gajeni, oco ba'iruna cacani ba'ijëna, Felipebi baguëni bautizaguëña. ³⁹Bautizani tëjiguëna, oco ba'irubi etani mëijëna, Riusu Espiritubi Felipe in rani, Espiritu se'gabi baguëni na'oni saguëña. Saguëna, ëja bainguëbi baguëte gare se'e ëñamaquëña. Ja'nca ëñama'iguëbi baguë yija yoguna cacani, se'e baguë go'i ma'aja'an baguë yijana goquëña. Go'iguë, Riusu Espiritu naconi te'e zi'inni ba'iguëbi ai bojoreba bojoguëña. ⁴⁰Ja'nca bojoguëna, Felipe yua ja'ansirën Azoto yijare nëcaguë ëñoguëña. Si'a ba yija ba'i huë'e joboñana sani, Riusu cocarebare quëani achoguë, Cesarea huë'e jobona ti'añe tëca Riusu cocare caguëña.

Conversión de Saulo

9 ¹Yureca Saulobi Cristo bainni yuta je'o baguë, Bacuare huani senjoza caguë, ai gu'aye ro'taguë baquëña. Ja'nca ba'iguëbi pairi ta'yejeiye ëjaguëna sani, ²Damasco huë'e jobo pairi bainna utire toyacaij'ën yë'ëre, caguë senquëña. Jesucristo cocare ye'yes!'cuare, ëmëcuare, romicuaré, si'acuare cu'ejani rani, ya'o huë'ena guaojaza caguë senquëña. Ja'nca senni, pairi ta'yejeiye ëjaguëbi toyacani insiguëna, Saulobi coní saquëña. ³Sani, Damasco huë'e jobona yuta ti'anmaquëna, mia re'oto ñatani saoye'ru guënamë re'otobi ai ma'ñoñereba miaguë, Saulona gaje meguëña, ⁴Ja'nca gaje meguëna, ba hua'guëbi yua yijana tanni umeguëña. Tanni umeguëna, guënamë re'otobi baguëni coca caní achoguëña:

—Saulo, Saulo, ¿Më'ë queaca ro'taguë je'o baguë yë'ëre be'teguë'ne? guënamë re'otobi caní achoguëña.

⁵Achoguëna, Saulobi:

—¿Queguëbi yë'ëni caguë'ne më'ë, Ëjaguë? senni achaguëña.

Senni achaguëna:

—Yë'ëbi Jesus'ë. Më'ëbi ai je'o baguë, yë'ëre ai hui'ya yo'ogüë be'teyë më'ë, sehuoguëña.

⁶Sehuoguëna, Saulobi ai huaji yëguë to'ntoguë, baguëni caguëña:

—Yë'ë Ëjaguë, ja'nca ba'ito, ¿queaca yo'oja'guë'ne yë'ë? senni achaguëña.

Senni achaguëna, Ëjaguëbi caguëña:

—Yua huëij'ën. Ba huë'e jobona saij'ën. Sani ti'anguëna, më'ë yo'oja'yete quëa güeseja'guë'ë yë'ë, caguëña.

⁷Caguëna, yequëcua Saulo naconi raicuabi ro caye beoye achani quëquëjën bateña. Coca cayete achacuata'an, ba coca caguëte ëñaë gare poremateña. ⁸Ja'n'rëbi, Saulobi huëni, baguë sai ma'are ëña ëaye ba'iguëreta'an ñaco gare ëñomaquëña. Gare ëñoma'iguëna, baguë gaje bainbi baguë ëntë sarana zeanni, Damasco huë'e jobona sareña. ⁹Sani ti'anrena, yua samute umuguseña ba'iguë, gare ñaco ëñama'iguë, gare aon ainmaquë, gare oco re'corë'ga uncumaquë baquëña.

¹⁰Ja'nca ba'iguëna, yequë bainguë Ananías hue'eguëbi Damasco huë'e jobore baquëña. Jesucristoni recoyo te'e zi'inni ba'iguë baquëña. Ja'nca ba'iguëna, Ëjaguë Jesucristo yua guënamë toyare baguëna ëñoni, baguëni caguëña:

—iAnanías! caguë choquëña.

Choiguëna:

—Yë'ëbi ba'iyë, Ëjaguë, sehuoguëña.

¹¹Sehuoguëna, Ëjaguë Jesucristobi caguëña:

—Achajë'ën. Yurera'rë ja'an Te'e Ruiñe hue'e ma'ana sani, Judas hue'eguë, baguë huë'ena cacajë'ën. Cacani, Tarso bainguë Saulo hue'eguëte senjë'ën. Baguë yua yë'ë naconi coca ujaguë senji. ¹²Ja'nca senni achaguëbi më'ëre, Ananías hue'eguëte guënamë toyana ëñaji baguë. Më'ëbi baguëna cacajani, baguë ñaco ëñaja'guë caguë, më'ë ëntë sarañare baguëna pa'róni ujaja'guë'e më'ë. Ja'anre yua guëname toyana ëñaji baguë, caguëña Jesucristo.

¹³Caguëna, Ananíasbi sehuoguëña:

—Ëjaguë, ai bainbi Saulote quëajëna, baguë ba'iyete masiyë yë'ë. Më'ë bain Jerusalenre ba'icuaní ai gu'aye yo'oguë ba'isi'quë'bi. ¹⁴Yureña pairi ëjacuabi baguëre ën huë'e jobona raojëna, Jesucristoni si'a recoyo ro'tacuare preso zeanni, Jerusalenna rërëni sani, ya'o huë'ena guaoye ro'taguë ba'iji. Bacua uti ja'o toyani guansese'e'ru yo'oguë raisi'quë ba'iji baguë, caguë sehuoguëña Ananías.

¹⁵Caguë sehuoguëna, Ëjaguë Jesucristobi caguëña:

—Yë'ë quëase'ere sani yo'ojë'ën. Baguë yua yë'ë bainguë cuencuesi'quë'bi ba'iji. Baguë yua si'a ën yija bain, yequë bain jubëan yë'ëre yeyema'isi'cuana sani, bain ëjacuana sani, Israel bainre'ga, si'acuani yë'ë ta'yeyeiye ba'iyete quëani achoja'guë'bi baguë. ¹⁶Ja'nca ba'ija'guëbi yë'ë guansese'ere yo'oguë, ai ja'siyereba ai yo'oguë ba'ija'guë'bi. Ja'an ba'ija'yete baguëni masi güeseja'guë'e yë'ë, caguëña.

¹⁷Caguëna, Ananíasbi huëni, Saulo ba'i huë'ena ti'anni, cacani, baguë ëntë sarañare Saulona pa'róni, baguëni caguëña:

—Yë'ë yo'jeguë Saulo, mai Ëjaguë Jesucristobi yë'ëre raoguëna, më'ëna ti'an rani, baguë cocare më'ëni quëayë yë'ë. Më'ëbi ënjo'ona ti'an raiguëna, Jesucristobi guënamë re'otobi ëñoguëña. Ja'nca ëñoguëbi

yè'èni coca guanseguëna, baguë case'le'ru yo'oguë raè'è yè'è. Mè'è yua ñaco se'le ëñani, Riusu Espirituni recoyo te'le zi'inreba zi'inni ba'ijjè'ën caguë, Cristo case'ere yo'oguë raè'è yè'è, caguëña Ananías.

¹⁸Caguëna, ja'ansirèn hua'i so'co ba'iyè'ru yua baguë ñacobi otoni to'inguëna, Saulo yua ñaco ëñaguëña. Ñaco ëñani, ja'n'rèbi huëni, bautiza güeseguëña. ¹⁹Ja'n'rèbi aon anni, huajè rani baquëña. Ja'nca ba'iguëbi se'le yequë umuguseña Cristo bain Damascore ba'icua naconi baquëña.

Saulo predica en Damasco

²⁰Ja'nca ba'iguë, judío bain ñè'ca huè'ëñana cacani, ja'anru bainni ye'yoguë, Jesucristo ba'iyete te'le ruiñe quëani acho bi'raguëña. Riusu Zinreba ba'iji quëani achoguëna, ²¹ja'an bain si'acuabi achani, gue ro'taye beoye achajën, sa'ñeña ca bi'rareña:

—¿Gue'ne yureca? ¿Cristo bainni je'o baguë ba'ima'iguë baguë? ¿Cristo bain Jerusalenre ba'icuani je'o bani, ja'n'rèbi ënjo'on ba'icua Cristo bainre preso zeanguë raisi'quëma'iguë baguë? Bacuare preso zeanni pairi ëjacuana rërèni saza caguë ba'isi'quëta'an, ¿yureca queaca ro'taguë Cristo cocare si'a jëja quëani achoguë'ne? sa'ñeña careña bacua.

²²Ja'nca cacuareta'an, Saulobi què'rè se'le jëja recoyo re'huanì, què'rè se'le Cristo ba'iyete quëani achoguë baquëña. Riusu Raosi'quëreba maina ti'an raj'i' baguë, caguëna, judío bain Damascore ba'icuabi gue ro'taye beoye ba'ijjën, baguëni sehuoye beoye bateña.

Saulo escapa de los judíos

²³Ja'nca ba'icuabi se'le yequë umuguseña ba'ijjën achajën, Sauloni bëinjën, Baguëni huani senjoñu cajën yo'o bi'rajëna, ²⁴Saulobi masini gatiguëña. Ja'n'rèbi bacuabi ja'an huè'le jobo anto sa'roñare jo'caye beoye ëjojën nëcajën, Eta bi'ratoca, baguëni huani senjoñu cajën ëjocuareta'an, Saulobi ëñomaquëña. ²⁵¿Queaca yahue saiyè'ne yè'è? caguëna, Riusu bainbi jai jè'ebi inni, Saulote ayani ta'pini, ñamibi huè'le jobo tu'ahuë hue'se ca'ncona gachoreña. Ja'nca gachorena, gatini saquëña baguë.

Saulo en Jerusalén

²⁶Ja'nca sani, ja'n'rèbi Jerusalenna ti'anni, Cristo bain ënjo'on ba'icua naconi te'le zi'inni baza caguë yo'o bi'raguëreta'an, baguëni ai huaji yëjën, baguëte coye yëmataëña. Gu'a bainguë'bi cajën, baguëni güereña. ²⁷Ja'nca güejëna, Bernabebi baguëte tēhuoni, Riusure ta'yejeiye yo'o concuana sani, baguëte ënoguë quëaguëña:

—Ènquë yua Jesucristo bainguë ruinsi'quë ba'iji. Baguë yua ma'abi saiguëna, Jesucristobi baguëni tēhuo rani, baguëni ta'yejeiye coca caguëna, mame recoyo re'huasi'quë baquëña. Re'huasi'quë ba'iguëna,

baguë yua Damascona ti'anni, jëja recoyo re'huani, Jesucristo ba'iyete si'a Damasco bainni quëani achoguë baquëña, quëaguëña Bernabé.

²⁸Quëaguëña, bacuabi se'e ro'tani, baguëte bojoni, bacua jobona coreña. Corena, bacua naconi te'e ba'iguë, Riusu yo'ore conguë,

²⁹Jesucristo ba'iyete jo'caye beoye si'a bainni quëani achoguë, judío bain griego coca cacua naconi ai ta'yejeiye cani achoguë baquëña. Ja'nca ba'iguëña, bacuabi ai bëinjën, baguëni huani senjo ëaye bateña. ³⁰Ja'nca ba'ijëña, Cristo bainbi masini, Saulote inni, baguëte yahue sareña. Sani, Cesarea huë'e jobona ti'anni, baguëte Tarso huë'e jobona saoreña. Saorena, ja'anruna gatini sani baquëña.

³¹Ja'nrëbi Cristo bain jubëan si'a ca'ncoña ba'icuabi, judío bain je'o base'e beoguëña, gare se'e ai yo'omajën bateña. Judea yijare ba'icua, Galilea yijare ba'icua, Samaria yijare ba'icua, si'acuabi se'e jëja recoyo re'huani, Cristoni quë'rë se'e ye'yeñu cajën, Riusu Espíritubi ta'yejeiye conguëña, bacua jubëan yua quë'rë se'e jaijeijateña.

Curación de Eneas

³²Ja'nrëbi, jaijeijën ba'ijëña, Pedrobi si'a huë'e joboña Cristo bainre ëñaguë saiguë ganiguë, yua Lida huë'e jobo ba'icuaña ti'anguëña.

³³Ti'anni ëñato, bacua jubë bainguë Eneas hue'eguëbi ju'in hua'guë unquëña. Guë'nguë rauna ju'inguëbi te'e ëntë sara samute tëcahuëan cama se'gare uinguë baquëña. ³⁴Ja'nca ba'iguëña, Pedrobi caguëña:

—Eneas, Jesucristobi më'ëre yurera huachoja'guëbi. Huachoguëña, më'ë yua huëni, më'ë camate re'huani jo'cajë'n, caguëña.

Caguëña, Eneasbi ja'ansi'quë huajë rani huëquëña. ³⁵Ja'nca huëquëña, Lida huë'e jobo bain, Sarón huë'e jobo bain, si'acuabi baguëni ëñani, Riusuni bojoreña. Ja'nca bojoni, bacua ja'anrë ro'tajën ba'ise'e beoru gare jo'cani, Jesucristoni si'a recoyo te'e zi'nzini bateña.

Resurrección de Dorcas

³⁶Ja'nrëbi yequë huë'e jobo Jope huë'e jobore yeco Cristo baingo bacoña. Tabita hue'ego yua bago mamire griego cocare cato, Dorcas hue'ego bacoña. Ai re'oye se'gare yo'ogo, bain carajën ba'iyete jo'caye beoye congo bacoña. ³⁷Ja'nca ba'igobi ja'an umuguseña rau neni juncoña. Ju'insi'co ba'igona, bago bainbi bago ga'nihuëte zoani, ëmëje'en ba'i sonohuëña uanreña. ³⁸Ja'nca uanni, Pedro yua Lida huë'e jobo cueñe ba'i jobore ba'iguëña, Baguëni choijañu cajën, bacua bain ëmëcua samucuar cuencueni, bacua naconi Pedroni coca saoreña:

—Besa con raijë'n, cajën saoreña.

³⁹Saorena, ja'nrëbi Pedrobi baguëña ti'ansi'cua naconi Jopena raquëña. Rani, bago ga'nihuë uinruna mëani ëñojëña, ba hua'guëbi cacani ëñato,

si'a hua'je hua'na bago consi hua'nabi baguëna ti'an rajjën oijjën bateña. Bacua canrëan, Dorcas ta'nëcani ro insise'ere ënojën, Bago huajë ba'isi umuguseña yo'oni insise'e'ë cajën oteña. ⁴⁰Ja'nca oijjënna, Pedro yua si'a hua'nani hue'sena etoni, ja'nrëbi Riusuna gugurini rëanni, ujuguë senquëña. Senni tējini, ju'insi hua'goni ëñani, bagoni caguëña:

—Tabita, huëijë'n, caguëña.

Caguëna, bago yua ñaco sëtani, Pedroni ëñani, ja'nrëbi huëni bëagoña. ⁴¹Bëagona, Pedro yua bago ëntë sarare zeanni, bagote huëani nëcoguëña. Huëani nëconi, ja'nrëbi si'a Cristo bain, hua'je hua'nare'ga choini, huajë hua'gore bacuani ëñoguëña. ⁴²Ëñoguëna, si'a Jope huë'e jobo bainbi bago go'ya raise'ere masini, ai jai jubëbi Jesucristoni si'a recoyo ro'tani, baguëni recoyo te'e zi'inni bateña. ⁴³Ba'ijjënna, Pedro yua bacua naconi se'e yequë umuguseña bëani baquëña. Simón hue'eguë ga'ni coro re'huaye masiguë, ja'anguë huë'ena bëani baquëña.

Pedro y Cornelio

10 ¹Ja'nrëbi yequë bainguë Cornelio hue'eguëbi baquëña. Cesarea huë'e jobo, cueñe ba'i jobore ba'iguëbi soldado jubë ëjaguë baquëña. Italiano casi jubë, romano ta'yejeiye ëjaguë ba'i jubë, ja'an jubëre guansegüë baguëña baguë. ²Ja'nca ba'iguëbi baguë te'e huë'e bain naconi Riusuni ai yëguë, Riusu yo'ore te'e ruiñe conguë baza caguë, Riusuni jo'caye beoye conguë baquëña. Judío bain bonse carajën ba'icuanu ai curi insini conguë, Riusuni jo'caye beoye ujuguë baquëña. ³Ja'nca ba'iguëbi yequë umuguse, ënsëguëbi a las tres ba'iye'ru sël'iguëna, baguë yua Riusuni ujuguë ba'iguë, Riusu guënamë toyare te'e ruiñe ëñaguëña. Riusu guënamë re'oto yo'o conguëbi baguëna gaje meni caguëña:

—iCornelio! caguë choquëña.

⁴Choiguëna, Corneliobi gue ro'taye beoye quëquëni ëñaguëña. Ja'nca ëñaguë, baguëni senni achaguëña:

—¿Më'ë guere yë'ëni caguë'ne, Ëjaguë? senni achaguëña.

Senni achaguëna, Riusure yo'o conguëbi sehuoguëña:

—Më'ëbi Riusuni jo'caye beoye ujuguë, bonse carajën ba'icuanu ro insini conguë ba'iguëna, Riusubi më'ëni bojoguë ëñaji. ⁵Ja'nca sëani, më'ëni re'oye yo'oye ro'taji. Yureca më'ë bainre cuencueni, Jope huë'e jobona saoni, yë'ë bainguë Simón Pedroni choijjë'n. ⁶Yequë Simón hue'eguë naconi, jai ziaya ca'ncoreba, baguë huë'ere ba'iji. Ja'nca ba'iguëbi rani, më'ë yo'oja'yete quëaja'guë'bi, Cornelioni sehuoguë quëaguëña.

⁷Quëani tējini saquëña. Saquëna, Cornelio yua baguë huë'ere ba'ijjën baguëre yo'o concuani choquëña. Yequëre'ga, soldado hua'guë Riusuni

te'le ruiñe ro'taguë re'oye yo'oguë, ja'anguëre'ga choni, ⁸Riusu masi güesese'le si'ayete bacuana quëani, ja'nrëbi bacuare Jope huë'e jobona saoguëña, Simón Pedroni choija'yete.

⁹Saoguëña, bacuabi sani, ja'nrëbi yequë umuguse Jopena ti'an bi'rajëña, mënera së'irën ba'iguëña, Pedro yua baguë ba'i huë'e ëmëje'en ca'nco bëani huajëruna mëni, Riusuni uja bi'raguëña. ¹⁰Ujaguë ba'iguëña, ai ta'yejeiye ai aon gu'aguëña. Ja'nrëbi aonre guanseni, baguëre cua'cucaijëña, baguë yua se'e ujaguë, Riusu guënamë toyare ëñaguëña. ¹¹Guënamë re'otona ëñato, Riusu can jai can yua yijana gachose'le baquëña. Ba can gajese'ga na'miñoa ta'nëni ziunsi can ba'iguë, guënamë re'otobi Pedro ba'iruna gaje mequëña. ¹²Gaje meguëña, can sa'nahuëña ëñato, si'a airu hua'i hua'na, aña hua'na, ca hua'i hua'na, ja'an bateña. ¹³Ba'ijëña, guënamë re'otobi coca cani achoguëña: —Pedro, huëijë'n. Hua'ire huani ainjë'n, cani achoguëña.

¹⁴Caní achoguëña, Pedro sehuoguëña:

—Bañë, Ëjaguë. Si'si hua'i hua'na banica, gu'a hua'i sëani, ro chiani aiñë beoye ba'iguë'ë yë'ë, sehuoguëña.

¹⁵Sehuoguëña, guënamëbi se'e caní achoguëña:

—Yureca Riusubi ja'an hua'ire tënoni, Aiñë re'oye'ë canica, ja'an hua'ire gu'aye cama'ijë'n, caní achoguëña.

¹⁶Caní achoguë, samute ba'iyë gachoni, ja'an cocare caní achoni, ja'nrëbi ja'an canre se'e guënamë re'otona mëoguëña, Pedro yua toyare ëñani tējiguëña. ¹⁷Ëñani tējini, ¿Riusu guere yë'ëni quëaguë'ne? caguë ro'taguëña, Cornelio bainbi ti'an rani, Simón huë'e ba'irute senni achajën rateña. ¹⁸Rani, ja'nrëbi Simón huë'ena ti'anni, Simón Pedro ba'iyete senni achajën, baguëte choteña. ¹⁹Chojjëña, Pedro yua Riusu toya ëñase'ere yuta ro'taguë ñu'iguëña, Riusu Espíritubi Pedroni quëaguëña:

—Ëñajë'n. Samutecuabi më'ëni choijjën ra'ë. ²⁰Yë'ë raosi'cuare sëani, bacuana gajeni, gue huaji yëye beoye bacua naconi saijjë'n, quëaguëña.

²¹Quëaguëña, Pedro yua bacuana gajeni tēhuoni caguëña:

—Mësacuabi yë'ëni cu'eto, ba'iyë yë'ë. ¿Mësacua gue rate'ne? caguëña.

²²Caguëña, bacua sehuoreña:

—Yëquëña hua'na yua ëjaguë Cornelio bain raosi'cua'ë. Baguë yua soldado ëjaguë te'le ruiñe re'oye yo'oguë ba'iguë'bi. Riusuni ai yëguë, baguë yo'ore jo'caye beoye yo'oguëña, si'a judío bainbi baguëte ai te'le ruiñe ëñajën, baguëni ai yëjën ba'iyë. Yureca baguë yua baguë huë'ere ba'iguëña, Riusu guënamë re'oto yo'o congüëbi baguëña gaje meni quëaguëña: Pedroni choijjani rajjë'n. Baguë coca caní achoguëña, achajjë'n, quëaguëña baguë. Ja'nca quëaguëña, Cornelio bi yëquëñare cuencueni, më'ëre choijajjë'n caguë raobi, quëareña bacua.

²³Quëajjëña, Pedro bi bacuani: Cacani, bëani huajjëjë'n caní, ja'nrëbi yequë umuguse ñatani, bacua naconi Corneliona saquëña. Cristo bain Jope ba'icua'ga rëño jubëbi baguëni te'le conjjën sateña.

²⁴Sani, ganijën ba'ijën, yequë umuguse Cesarea huë'e jobona ti'anreña. Ti'anni ëñato, Cornelio yua baguë te'e bain, baguë gaje hua'na choni ñë'cosi'quë baquëña. ²⁵Pedroni ëjojën ba'icua'bi baguë ti'an raise'ere ëñani bojoreña. Bojojënna, Corneliobi baguëni tëhuojani, baguëni ai ta'yejeiye ai te'e ruiñe ëñaguë, baguëna gugurini rëanguëña. ²⁶Gugurini rëanguëna, Pedro yua baguëni huëani caguëña:

—Huëni nëcajë'ën. Riusu beoguë'të yë'ë. Më'ë'ru te'e bainguë'të yë'ë, caguëña.

²⁷Cani, baguëre saludani tëjini, baguë huë'ena cacani ëñato, ai jai jubë bain ñë'casi'cua bateña. ²⁸Ba'ijënna, Pedrobi bacuani caguëña:

—Yë'ëbi judío bainguë sëani, tin bainna ti'anni, bacua naconi te'e ñë'cani ba'iye gare porema'iguë'të yë'ë, judío ira bain guanseni jo'case'e'ru yo'otoca. Mësacuabi ja'anre re'oye masiyë. Ja'nca yo'oye ënsese'e ba'iguëna, Riusubi yureña yë'ëni tin masi güesebi. Si'a jubëan bainre te'e ëñani, bacuare gu'a coca caye beoye ba'ijë'ën, yë'ëre cani jo'cabi Riusu. ²⁹Ja'nca cani jo'caguëna, mësacuabi choijënna, gare güeye beoye raë'të yë'ë. Ja'nca raisi'quëbi mësacuani ëñaguë, ¿Queacara ro'tajën, yë'ëre chote'ne? mësacuani senni achaguë ba'iyë yë'ë, caguëña Pedro.

³⁰Caguëna, Corneliobi sehuoguëña:

—Yua gajese'ga umuguseña ba'iguë, yë'ëbi, na'ito ujarën ba'iguëna, yë'ë huë'ere ñu'iguë, Riusuni ujaguë ba'ë'të yë'ë. Aonre aiñe jo'cani, Riusuni ujaguë, ja'nrebi mëiñe ëñato, ai go'sije caña ju'iguëbi yë'ëna gaje meni nëcabi. ³¹Nëcani, yë'ëni coca cabi: “Cornelio, më'ëbi jo'caye beoye ujani, bonse caracuani congüëna, Riusubi ai bojoguë ëñaji. ³²Ja'nca sëani, më'ë bainre cuencueni, Jope huë'e jobona saoni, Pedroni choijajjë'ën. Yequë Simón hue'eguë, jai ziaya ca'ncoreba ba'iguë, ja'anguë huë'ere ba'iji Pedro. Ja'nca ba'iguëbi më'ëna ti'an rani, yë'ë cocare quëaja'guë'bi” cabi baguë. ³³Caguëna, yë'ë yua ja'ansirën më'ëni choijaiguëna, më'ëbi ai re'oye yo'oguë ti'anhuë. Ti'anguëna, Riusubi mai naconi te'e ba'iguëna, yëquëna hua'na si'acuabi Baguë cani jo'case'ere achañu cajën, më'ë coca Riusu cocare achaye ëjojën ba'iyë, caguë sehuoguëña Cornelio.

Discurso de Pedro en casa de Cornelio

³⁴Ja'nca sehuoguëna, Pedrobi bacuani coca ca bi'raguëña:

—Yureca ro'tani yo'oyete se'e ye'yehuë yë'ë. Si'a bain jubëanre ëñaguë, Si'acua yua te'e ba'icua'ë caji Riusu. Quë'rë ta'yejeiye jubëan beoyë caji. ³⁵Si'a jubëan bainre ëñaguë, baguëni ai yëjën te'e ruiñe yo'ojën ba'icua ba'itoca, ja'ancuare baguë bainrebare re'huani baji Riusu. ³⁶Baguë ira bain cuencueni raosi'cuani coca cani jo'caguë, Jesucristo mame recoñoa re'huaja'yete ru'ru quëaguëna, baguë bainbi toyani, Israel bainna jo'careña. Ja'an Jesucristobi yua bainna ti'an rani ëñoguë, si'a

bain ta'yejeiyereba Ējaguë ba'iji. ³⁷Mësacua yua Jesucristo ën yijana rani ba'ise'ere masiyë. Ja'anguëbi Galilea yijana ti'an rani, Juan yua Riusu cocare quëani achoni, bainre bautizasi'quë ba'iguëna, ³⁸Riusu yua baguë Espíritute raoni, Jesús Nazarenoni zi'in güeseguëna, baguë yua si'a judío bain ba'iruanna sani, bainre re'oye yo'oni, zupai huati zemosi'cuare huachoni, ta'yejeiye yo'ogüë baj'i'i, Riusubi conguëna. ³⁹Ja'nca yo'ogüëna, yëquëna hua'na baguëre yo'o concuabi ëñahuë. Baguë naconi te'e saijën, Judea yija ca'ncuña, Jerusalén hu'e'le jobo, ja'anruanna ti'anni bainre conguëna, yëquënabi ëñahuë. Ja'nrëbi judío bainbi baguëni preso zeanni, crusu sa'cahuëna quenni reo güeseni, baguëni huani senjohuë. ⁴⁰Huani senjojënna, samute umuguseña ba'ini, Riusubi baguëni go'ya rai güesebi. Go'ya rai güeseni, baguëte yëquënani ëñobi. ⁴¹Yëquëna jubë se'gani ëñoguëna, si'a bainbi baguëni ëñamaë'ë. Baguë cocare quëani achoye cuencuesi'cuare sëani, baguëte yëquënani ëñobi Riusu. Ëñoguëna, yëquënabi baguë naconi te'e ba'ijën, baguë naconi aon ainjën, gono uncujën baë'ë, go'ya rani ëñosi'quëre. ⁴²Ja'nca ba'ijënna, baguëbi yëquënani guanseni jo'cabi: Yë'ë ba'iyete ëñasi'cua sëani, si'a bainna sani, yë'ë ta'yejeiye Ējaguë ba'iyete quëani achojën ba'ijë'ën. Si'a bain huajjën ba'icua, junni tonsi'cua si'acua gu'a jucha yo'ojën ba'ise'ere masini, bacua si'arën ba'ija'yete caja'guë'bi ba'iyë yë'ë. Riusubi yë'ëre ja'anna cuencueni re'huabi. Ja'an cocare bainna quëani achojën ba'ijë'ën, guanseni jo'cabi yëquënani. ⁴³Riusu ira bain cuencueni raosi'cuabi güina'ru toyani jo'cajënna, mësacua ëñani masijjë'ën. Riusu Raoja'guërebabi ti'an raiguëna, baguëni si'a recoyo ro'tajë'ën. Ja'nca ro'tatoca, Riusubi mësacua gu'a jucha yo'ojën ba'ise'ere gare tënoni, gare se'le ro'tama'ija'guë'bi, cani jo'careña Riusu ira bain raosi'cua, caguëña Pedro.

Los no judíos reciben el Espíritu Santo

⁴⁴Yuta coca cani tējimal'iguëna, Riusu Espíritubi gaje meni, si'acua Pedro cocare achacuani recoyo te'e zi'nzini baguëña. ⁴⁵Ja'nca ba'iguëna, judío bain Cristoni ro'tacua, Pedro naconi raisi'cua, bacuabi yua gue ro'taye beoye ëñareña. ¿Riusu Espiritu queaca tin bainna ti'anni bacua recoyona zi'nziguë'ne? cajën, ro huesë ëaye ëñareña. ⁴⁶Espíritubi gaje meni, ja'an bainni baguëna, bacuabi tin bain coca gare ye'yema'isi cocare cani achojën, Riusu ta'yejeiye ba'iyete ai bojojën cajënna, ja'an judío bainbi gue ro'taye beoye achareña. ⁴⁷Ja'nrëbi Pedro se'le ca bi'raguëña: —Ëncuabi, yëquëna Espiritu zi'nzise'e'ru güina'ru zi'nzisi'cuare sëani, ocona bautiza güesenica, ¿jarocuabi ënseye'ne? caguëña.

⁴⁸Ja'nca cani, Cristo bain mame re'huasi'cuare ëñani, Cristo ta'yejeiye ba'iyete te'e ruiñe masi güeseni, bacuani bautiza güeseguëña. Ja'nrëbi,

ja'anru bain hua'nabi Pedroni se'e choni, Què'rè se'e yequè umuguseña yèquèna naconi bëani ba'ijè'ën cajèn choijèna, ba hua'guè bëani baquèña.

Informe de Pedro a la iglesia de Jerusalén

11 ¹Ja'nrèbi, Riusure ta'yejeiye yo'o concua, si'a Cristo bain Jerusalén huè'e jobore ba'icuaabi Cesarea cocare achani, Judío bain jubè ba'ima'icuaabi Riusu cocare achani Cristoni recoyo te'e zi'nzini ba'iyè, ja'an cocare achani masini, Pedro raiyete èjoreña. ²Èjoni, Pedrobi ti'an raiguèna, judío bain Cristoni recoyo ro'tacuabi baguèni tëhuoni, ³baguèni si'a jèja ca bi'rareña:
 —¿Mè'è guere yo'oguè, judío bain ba'ima'icua naconi te'e nè'cani bacua naconi te'e aon anquè'ne? senni achajèn bènteña.
⁴Senni achajèna, Pedrobi Riusu yo'ose'e si'ayete bacuani te'e ruiñe quèani achoguèña:
⁵—Yè'èbi Jope huè'e jobore ba'iguè, Riusuni ujaguè, Riusu guènamè toyare èñahuè yè'è. Riusu can jai canbi yè'èna gaje rajil'i. Gajese'ga na'miñoabi ta'nèni ziunsi can ba'iguèna, ⁶ja'an can sa'nahuèna èñato, si'a airu hua'i hua'na, aña hua'na, ca hua'i hua'na, ja'an baè'è. ⁷Ba'ijèna, ja'nrèbi yè'èni guènamè re'otobi coca can achobi: “Pedro, huèni, hua'ire huani ainjè'ën” can achobi. ⁸Can achoguèna, sehuohuè yè'è: “Bañè, Èjaguè. Si'si hua'i hua'na banica, gu'a hua'i sèani, ro chiani aiñe beoye ba'iguè'è yè'è” sehuohuè. ⁹Sehuoguèna, guènamè re'otobi yè'èni se'e can achobi: “Yureca Riusubi ja'an hua'ire tënoni, aiñe re'oye'è canica, ja'an hua'ire gu'aye cama'ijè'ën” can, ¹⁰samute ba'iye gachoni, ja'an cocare can achoni, ja'nrèbi si'a can yua guènamè re'otona mèase'e bajil'i. ¹¹Ja'an toyare èñani ro'taguèna, ja'ansirèn samute baincua èmècua Cesarea huè'e jobobi raosil'cuabi yè'è ba'i huè'ena ti'an rani, yè'ère choè'è. ¹²Choijèna, Riusu Espíritubi yè'èni caguè: “Bacua naconi gare huaji yèye beoye saijè'ën” caguè guanseguèna, saè'è. Èncua'ga Cristo bain te'e èntè sara te'e ba'icua yè'è naconi saè'è. Sani, ja'an banguè huè'ena ti'anni, baguè cocare achahuè. ¹³“Riusu guènamè re'oto yo'o conguèbi yè'è huè'ena gaje meni, yè'èni ènoguè nècaguè cabi: Mè'è bainre Jope huè'e jobona saoni, Simón Pedroni choijajè'ën. ¹⁴Baguèbi rani, mè'èni Riusu mame recoyo re'huani bayete quèani, mè'è te'e huè'e bainre'ga ja'an cocare quèani achoja'guè'bi, nècaguè cabi baguè” quèaguèna, achahuè yè'è. ¹⁵Ja'nca achani, baguè bain nè'casil'cuani cocare quèani acho bi'raguèna, Riusu Espíritubi gaje meni, maini ru'rureba yo'ose'e'ru bacuani giüna'ru te'e zi'nzini babi. ¹⁶Ja'nca baguèna, ja'nrèbi mai Èjaguè Jesús can jo'casi cocare ro'tahuè yè'è: “Juan yua oco se'ga naconi bainre bautisasi'què ba'iguèna, Riusubi baguè Espiritu naconi mèsacuani recoyo tënoni

baja'guë'bi” ja'an cocare ro'tahuë yë'ë. ¹⁷Ja'nca ro'taguë, Riusu Espiritu gaje meni bacuani zi'nzini base'ere ëñaguë, ja'ansi'quë ro'tahuë yë'ë: Mai hua'na Jesucristoni si'a recoyo ro'tacuani zi'nzini, ja'nrëbi bacuani güina'ru zi'nziguëna, çyë'ë hua'guë queaca Riusuni ënseye'ne? bacuani quëaguë sehuoguëña Pedro.

¹⁸Ja'nca sehuoguëna, Cristo bain Jerusalén huë'e jobore ba'icuabi gare se'le caye beoye nëcajën, Riusuni bojojën careña:

—Riusubi ai ta'yejeiye masiye yo'obi. Tin bain jubëanre'ga choni, baguë bainre re'huani baji. Bacua gu'a juchare gare jo'cani, Cristoni recoyo te'le zi'inni ba'itoca, gare carajeiye beoye Riusu naconi te'le ba'ija'cua'ë, cajën bojohuë bacua.

La iglesia de Antioquía

¹⁹Yureca Estebanni huani senjorën ba'iguëna, Cristo bainni je'o bani gu'aye yo'ojëna, Cristo bain Jerusalén ba'icuabi so'o yijaña tin yijañana gatini sateña. Sani, yequëcuabi Fenicia, yequëcuabi Chipre, yequëcuabi Antioquía, ja'an yijañana gatini sateña. Ja'nca gatini sani, ja'anruan bain judío bain se'gani Riusu cocarebare quëani achojën bateña. Tin bainni quëani achomateña. ²⁰Ja'nrëbi, yequëcua Cristoni recoyo zi'nzini ba'icua, Chipre, Cirene, ja'an yijaña ba'icuabi Antioquía huë'e jobona ti'anni, si'a bain, judío bain jubë ba'ima'icua're'ga Cristo cocarebare quëani achoreña: Jesucristoni si'a recoyo ro'tani, mësacua gu'a juchare mame tëno güesejë'ën, cani achojënna, ²¹Cristobi ai ta'yejeiyereba conguëna, ai bainbi bacua ira coca ye'yese'ere gare jo'cani, Cristoni recoyo te'le zi'nzini bateña.

²²Ja'nca ba'ijëna, Cristo bain jubë Jerusalén huë'e jobo ba'icuabi bacua yo'ose'ere masini, Bernabere cuencueni, baguëte Antioquíana saoreña. ²³Saorena, baguëbi ti'anni ëñato, Riusubi ai ta'yejeiye bacuani bojo güesesi'quë baguëña. Ja'nca ëñani, ai bojoguëbi ja'an bainni re'oye yihuoguë bëaguëña. “Mësacua yua quë'rë jëja recoyo re'huani, Cristoni gare jo'caye beoye yo'o conjën ba'ijë'ën” caguë, bacuani bojora'rë yihuoguë baquëña. ²⁴Ja'an Bernabé ba'iyete cato, ai re'o hua'guë, Riusu Espirituni ai ta'yejeiye zi'inni ba'iguëbi Riusu yo'oja'yete si'a recoyoreba ro'taguë baquëña. Ja'nca ba'iguëna, bain hua'nabi baguëni ëñajën, baguë cocare achajën, ai jai jubëbi Cristo bain runteña.

²⁵Ja'nrëbi jë'te, Bernabebi Tarso huë'e jobona sani, Sauloni cu'ejani, tinjani, Antioquíana raguëña. ²⁶Raguëna, baguë naconi ye'yoguë conguëna, ja'an huë'e jobo bain ai jai jubë ba'ijëna, ba hua'nabi te'le tëcahuë bacuare ye'yoni yihuojën bateña. Ja'nca ba'ijëna, Antioquía jubë ba'icua yua Cristo bain ru'rureba hue'ecua bateña.

²⁷Ja'nrëbi, Riusu yo'oja'ye masiye quëacua, Riusu cocare masiye quëacua, Jerusalem ba'icuabi Antioquía huë'e jobona sani, coca

quëajën bateña. ²⁸Ja'an quëacua jubë ba'iguë te'eguë, Agabo hue'eguëbi Antioquíana ti'anni ba'iguë, Riusu Espíritubi coca masi güeseгуëna, Cristo bain jobona nëcani, Riusu yo'oja'yete quëani achoguëna: Si'a yija bainbi ai aon gu'ana ju'inja'cua'ë, quëani achoguëna, yequë tëcahuëan ba'ini, bain ta'yejeiye ëjaguë Claudio guansegüë ba'irën ti'anguëna, Agabo coca quëani achose'e'ru baquëna. ²⁹Ja'nca quëani achoguëna, Cristo bain Antioquía jubë ba'icuabi bacua gaje concua Judea yijare ba'icuaní oijën, Bacuare coñu cajën, ga bainguëbi baguë pose'e'ru curire insini si'a curire re'huani Judea bainna saoreña. ³⁰Bernabé, Saulo, bacuare cuencueni, bacua curi sacaicuare re'huani, Judea yija Cristo bain jubëan bainna saojën, ba samucua naconi ja'an curire ro insini saoreña.

Muerte de Santiago y encarcelamiento de Pedro

12 ¹Ja'n'rëbi, ja'an umuguseña ba'iguëna, bain ta'yejeiye ëjaguë Herodes hue'eguëbi Cristo bain jubë ba'icua te'ecuaní je'o ba bi'raguëña. ²Ru'ru Santiago hue'eguë, Juan ma'yë ba'iguëni guerra hua hua'ti naconi huani senjoguëña. ³Ja'nca huani senjoni, judío bainbi ai bojojëna, Pedrore'ga preso zeanni, ya'o huë'ena guaoguëña. Judío bain aon huo'coma'ise'e ain umuguseña sëani, ⁴Herodesbi ro'taguë, Ja'an umuguseña pascua umuguseña si'aguëna, Pedrote judío ëja bain ba'iruna nëcoza caguë ëjoguëña. Ja'nca ëjoguëbi Pedrote guaoni, soldado jurëan gajese'ga jurëan baguëre sa'ñejën ëñacuare re'huani, baguë guaosiruna jo'caguëña. ⁵Jo'caguëna, soldado hua'nabi baguëte re'oye ëñajën, gare etaye beoye ba'ija'guë cajën bateña. Ja'nca guaosi'quë ba'iguëna, Cristo bain jubë ba'icuabi Riusuni si'a jëja ujajën, Riusuni jo'caye beoye senni achajën bateña.

Dios libra de la carcel a Pedro

⁶Ja'n'rëbi, Herodes nëcojai umuguse ja'anrë ba'i umuguse si'ani, ñami ba'iguëna, Pedro yua ya'o huë'ere ba'iguë, samu soldado hua'na baguëre cuiracua joborare cainguë unquëña. Samu guënameñabi, cadenameñabi preso tayosi'quë baquëña. Ja'nca ba'iguëna, ya'o huë'e cuiracuabi yua anto sa'rore ba'ijën, hue'se ca'ncona ëñajën nëcareña. ⁷Ëñajën nëcajëna, Riusu guënamë re'oto yo'o conguëbi te'e jëana gaje meni, preso zeansi'quëna ti'anni, ya'o huë'e sa'nahuë yua ai go'sijeiguëra miaguë ëñoguëña. Ëñoni, ja'n'rëbi Pedroni baguë ca'ncona puni sëtoni caguëña: —Besa huëijë'ën, caguëña.

Caguëna, guënameña'ga ja'anse'ebi ro tijini, baguë ëntë sarañabi tonquëña. ⁸To'inguëna, Riusure yo'o conguëbi Pedroni guansegüëna: —Më'ë tëinmete tëanni, më'ë guëon ju'iyete sa'yeni gueonjë'ën, caguëña.

Caguëna, Pedrobi ja'nca yo'oguëña. Yo'oguëna, Riusu yo'o conguëbi: —Më'ë canre seoni, yë'ë naconi rajjè'ën. Saiñu, caguëña.

⁹Caguëna, Pedro yua baguëni be'teguë saquëña. Sani, etani, ro huesëguë ganiguë, ja'ansi'quë ro'taguëña: “Èoru ëñañe se'ga huanoji yë'ère” ro'taguëña. ¹⁰Ja'nre'bi, soldado nëcaruan samuruanre tayojeiye sani, soldado hua'nabi ënsema'ijëna, ja'nre'bi guëna anto sa'ro ta'pisiru, huë'e jobona etaru, ja'anruna ti'anreña. Ti'anni ëñato, guëna anto sa'ro yua ja'anse'e anconi saoguëña. Anconi saoguëna, hue'sena etareña. Etani ja'nre'bi, huë'e jobo ma'a te'e ma'abi saijëna, Riusu yo'o con hua'guëbi Pedrote jo'cani, huesëni saquëña. ¹¹Huesëni saquëna, Pedro yua sëta rani, ja'ansi'quë caguëña:

—Aito, Riusubi ai ta'yejeiyereba yo'obi. Baguë yo'o con hua'guëre raoni, yë'ère, ya'o huë'ena guaosi'quëre eto güesebi. Yë'ë hua'guë yua Herodes preso zeansi'quëreta'an, judío ëja bain huani senjoja'guëreta'an, Riusubi ta'yejeiye yo'oni, yë'ère tëani etobi, caguë ro'taguëña.

¹²Ja'nca ro'tani, ja'nre'bi, María hue'ego, Juan Marcos pë'cago, bago huë'ena saquëña. Sani ti'anni ëñato, ai jai jubë bain sa'nahuëre ba'ijën, Riusuni ujajën bateña. ¹³Ujajën ba'icuaní je'njuni achoguëna, romi zingo Rode hue'egobi anto sa'rona rani, ¿Gueguëguë'ne më'ë? senni achani, Pedrobi sehuoguëna, baguëni masigoña. ¹⁴Masigo, yua ai bojo hua'goreba huë'huëni, anto sa'rore ancoma'igo, bago bain sa'nahuë ba'icuanana huë'huëni quëagoña:

—Pedro'bi. Anto sa'rona rani nëcaji baguë, quëagoña.

¹⁵Quëagona, bain hua'nabi careña:

—Banji. Më'ëbi ro hue'nhue hua'go'ru ro ro'tago cayë, careña.

Cajëna, bagoca:

—Aito. Baguëreba'bi, sehuogoña.

Sehuogona:

—Baguë recoyo se'ga raimaquë, careña.

¹⁶Ja'nca cajëna, Pedro yuta anto sa'rore je'njuguë nëcaguëña. Je'njuguë nëcaguëna, ba hua'nabi anconi, Pedroni gue ro'taye beoye ëñareña. ¹⁷Ja'nca ëñajëna, Pedro yua baguë ëntë sarabi huëani rëonni, Caye beoye ba'ijjè'ën caguë, ja'nre'bi baguë ya'o huë'ebi etoni raose'e, Riusu ta'yejeiye yo'oni conse'e, si'aye quëani achoguëña. Quëani achoni tëjini, bacuani caguëña:

—Ja'an coca si'ayete mai jubë bain hua'na, Santiago sanhuë, ja'ancuani quëajajjè'ën, caguëña.

Cani ja'nre'bi bacuare jo'cani, yequëruna gatini saquëña.

¹⁸Ja'nre'bi ñataguëna, soldado hua'nabi gue ro'taye beoye ba'ijën, sa'ñeña senni achajën, ¿Jarona saquë'ne baguë? cajën, si'aruan huë'huëni ganojën, baguëni cu'e ganojën, ai yo'ojën bateña. ¹⁹Herodes'ga bacuani

ai bëinguë, Yureca baguëni cu'ejajj'ën guanseni, baguëte tinjamajëna, ja'n'rëbi ya'o huë'e cuiracuare choini, bacuani si'a jëja senni achaguëña. Senni achani, re'oye sehuomajëna, bacuare huani senjoñe guanseguëña. Ja'nca guanseni tējini, ja'n'rëbi Judea yijabi sani, Cesarea huë'e jobona ti'anni baquëña Herodes.

La muerte de Herodes

²⁰Ti'anni ba'iguë, yua Tiro bain, Sidón bain, bacuani ai bëinguë, bacuani te'e ruiñe ëñama'iguë baquëña. Ja'nca ba'iguëna, bacuabi sa'ñeña senni achajën, Maire je'o bama'ija'guë cajën, baguë huë'e ëjaguë Blasto hue'eguëni re'oye senni achani, baguëni bojo güesereña. Bojo güeseni, Herodesna ti'anni, Je'o beoye ba'ina'a, baguëni senni achareña. Herodes yija aonre coní aincua sëani, ja'nca senni achareña. ²¹Senni achani, Herodesbi bain në'cajai umuguse caguëna, bacuabi baguë ëja guëna seihuëna ti'anreña. Ti'anjënna, Herodes yua baguë ëjaguë cañare sayani, bacuana etani bëani, Ja'an bainni bojo güeseza caguë, bacuani zoe coca ca bi'raguëña. ²²Caguë ba'iguëna, si'a jubë bainbi ai bojojën güireña:

—Ai ta'yejeiyereba cayë më'ë, Riusureba'ru ba'iguë sëani. Ro bain ëjaguë cayë'ru quë'rë ta'yejeiyereba cayë më'ë, te'e cajën güireña.

²³Cajën güijënna, ja'n'rëbi pecobi baguëni anni hueanjënna, pecosi'quëbi junquëña baguë, Riusuni te'e ruiñe yëma'isi'quëre sëani.

²⁴Ja'n'rëbi, Riusu bainbi baguë cocarebare quë'rë ta'yejeiye quëani achojënna, si'aruan bainbi achani ro'ta bi'rareña.

²⁵Ja'n'rëbi, Bernabé, Saulo, bacuabi Jerusalén huë'e jobore ba'ijjën, bacua curire insini tējini, yua Antioquíana go'ljjën, Juan Marcos hue'eguëte sani gotëña.

Bernabé y Saulo comienzan su trabajo misionero

13 ¹Yureca Cristo bain jubë Antioquíana huë'e jobore ba'icuarë ëñato, Riusu coca masiye quëacua, bainre ye'yocua bateña. Bacua mami hue'ejën ba'ise'ere cato, yequë Bernabé, yequë Simón Zijequë. yequë Cirene bainguë Lucio, yequë Manaén baguë zinrënbi Galilea ëjaguë Herodes naconi te'e irasi'quë, yequë Saulo, ja'ancuabi bain ye'yocua bateña. ²Ja'nca ba'icuarë yequë umuguse te'e jubë zi'nzini, Riusu yo'ore te'e conjën, aon aiñe jo'ca umuguseña ba'iguëna, Riusu Espíritubi bacuani guanseguëña:

—Yureca Bernabé, Saulo, bacuare choini, yë'ë yo'o cani jo'case'ere yo'oja'cuare saojj'ën, guanseguë caguëña.

³Caguëna, ja'n'rëbi si'a jubëbi në'cani, Riusuni ujjjën, aonre aiñe jo'cajën ba'ijjën, ja'n'rëbi bacua ëntë sarañare ba samucuana pa'roni, Riusu yo'o yo'oja'cuare cuencueni, bacuare saoreña.

Los apóstoles en Chipre

⁴Ja'nca saojëna, Riusu Espíritubi bacuare cuencueni saguëna, ba hua'nabi Seleucia huë'e jobona sani, jai yoguna cacani, Chipre jubona je'enni ti'anreña. ⁵Ti'anni, Salamina huë'e jobona ti'anni, ja'nrebi judío bain ñë'ca huë'eñana cacani, Riusu cocarebare quëani acho bi'rareña. Ja'nca quëani achojën, Juan Marcos'ga bacuare te'e yo'o conguë baquëña.

⁶Ja'nca quëani achojën, si'a jubo yija ca'ncoñana ganini, ja'nrebi Pafos huë'e jobona ti'anreña. Ti'anni, judío yai bainguë Barjesús hue'eguëte tēhuoreña. Ba hua'guë yua ro coqueguë, Riusu coca masi güesese'ere quëani achoguë'ë yë'ë, caguëña baguë. ⁷Ja'nca caguëbi yua yequë bainguë, ja'an yija bain ëjaguë, baguë naconi baquëña, Sergio Paulo hue'eguë naconi. Ja'an Sergio Paulobi ai masi ëjaguë ba'iguëbi, Riusu cocarebare achaza caguë, Bernabé, Saulo, bacuare choquëña. ⁸Choiguëna, ba samucuabi Sergio Paulona ti'anjënna, ja'an yai bainguë, Elimas'ga hue'eguëbi, Ejjaguëbi ja'an cocare achani ro'tama'ija'guë caguë, bacua quëani achoyete ënse ëaye yo'oguëña. ⁹Ja'nca ënse ëaye yo'oguëna, Saulo, Pablo'ga hue'eguëbi Riusu Espírituni ai ta'yejeiye zi'inni ba'iguë, yai bainguëni si'a jëja ënaguë, ¹⁰baguëni bëinguë caguëña:

—Më'ë yua ro coque huati sëani, ai gu'aye yo'oguë, si'a re'oye yo'ocuanu je'o bayë më'ë. Riusu coca ye'yoni jo'case'ere gare caraye beoye huacha ca güesequë'ë më'ë. ¹¹Ja'nca yo'oguëre sëani, yureca Riusubi më'ëbi ai yo'o güeseza caguë, më'ë ñacore pa'roji. Pa'roguëna, zoe ba'irëmbi ñaco ëñama'iguë, ënsëguë miañete ëñañe beoye ba'iyë më'ë, cani jo'caguëña Pablo.

Cani jo'caguëna, ja'ansirën yua zijei picobi baguë ñacona na'oguëna, ba hua'guë yua ro rënni ganoguë, baguë ëntë sarare zeanni saguëte cu'eguëña. ¹²Ja'nca cu'eguëna, bain ëjaguëbi si'aye ëñani, Jesucristo ba'iyë ye'yose'ere ai bojoguë achani, Jesucristoni si'a recoyo ro'taguëña.

Pablo y Bernabé en Antioquía de Pisidia

¹³Ja'nrebi Pablo sanhuëbi Panfilia yija huë'e jobo Perge huë'e jobona saiñu cajën, Pafos yo sa'rona gajeni, jai yoguna cacani sateña. Sani ti'anni, Juan Marcosbi Pablo sanhuë naconi se'e conguë saimaquëña. Bacuare jo'cani, Jerusalén huë'e jobona goquëña. ¹⁴Go'iguëna, ja'nrebi Pablo, Bernabé, bacuabi Perge huë'e jobobi saiñën, Antioquía huë'e jobo Pisidia yijare ba'iguëna, ja'anruna sani ti'anreña. Ti'anni, judío bain yo'o yo'oma'i umuguse ba'iguëna, bacua ñë'ca huë'ena cacani bëareña. ¹⁵Bëani achajënna, ñë'ca huë'e bainbi Riusu coca Moisés toyani jo'case'e, Riusu ira bain raosi'cua toyani jo'case'e, ja'an cocare ëñani cani achoreña. Cani achoni tējini, ñë'ca huë'e ëjacuabi Pablo sanhuëna quëani saoni choteña:

—Mësacua yua yihuo cocare bain hua'nani quëani achoye ro'tanica, rani quëani achajël'ën, cajën choteña.

¹⁶Choijëna, Pablobi nëcani, baguë ëntë sarabi huëani rëonni, bain achayete ëjoni, bacuani coca quëa bi'raguëña:

—Mësacua Israel bain, Israel bain coca ye'yeni Riusuni yo'o concua, mësacua si'acua yë'ë cocare achajël'ën. ¹⁷Mai ta'yejeiye Riusubi baguë bain Israel bainre conni cuirase'ere achajël'ën. Mai ira bain ba'isi'cuabi Egipto yijare ba'ijën, tin yijabi rani ba'isi'cua ba'ijën, Riusubi congüena, ai jai jubë jaijeijateña. Jaijeijatena, ja'nrebi Riusubi ai ta'yejeiye yo'oguë, bacuare Egipto yijabi etoni sani baguëña. ¹⁸Ja'nca sani baguëbi cuarenta tëcahuëan beo re'otore bacuare cuiraguë, bacua cue'yoni gu'aye yo'ojën ba'ise'ere oiguë ënaguë, bacuani congüë saguëña. ¹⁹Sani, Canaan yijare ba'icua te'e ëntë sara samu jubëan bain, ja'an gu'aye yo'ojën ba'icuan saoni senjoni, bacua yijare mai ira bain ba'isi'cuana insini jo'caguëña Riusu. ²⁰Insini jo'cani, ja'nrebi se'e cuatro cientos cincuenta tëcahuëan bacuani conni cuiraguë, bacua ëja bainre cuencueni bainre guanse güesequëna, baguë cuencueni jo'casi'quë Samuel hue'eguë ba'irën tëca ja'an bain ëjacuabi guansejën bateña. ²¹Ja'nrebi bain hua'nabi Riusuni senni achajën, Bain ta'yejeiye ëjaguëte re'huani, yëquënan guanseni cuira güesejël'ën cajën cue'yojën senni achajëna, Riusubi Benjamín jubë bainre ënani, Cis mamaquë Saúl hue'eguëte cuencueni, Israel bain ta'yejeiye ëjaguëre re'huani jo'caguëna, cuarenta tëcahuëan bainre guansequë baquëña baguë. ²²Ja'nca guansequë ba'iguëna, Riusubi baguëte quënoni saoni, ja'nrebi yequë bainguë David hue'eguëte cuencueni, Israel bain ta'yejeiye ëjaguëte re'huani jo'caguë caguëña: “Ënquë, David hue'eguë, Isaí mamaquë, baguëni ai te'e ruiñe ënaguë ba'iyë yë'ë. Baguë yua si'aye yë'ë yëyete jo'caye beoye yo'oguë ba'ija'guë'bi” cani jo'caguëña Riusu. ²³Ja'nca cani jo'casi'quëbi yua zoe ba'irën ëjoni, yua David bainguë yo'je ba'irën ba'isi'quë, Jesucristo hue'eguë, ja'anguëte cuencueni, maina raoni, Israel bain gu'a jucha yo'ojën ba'ise'e beoru gare tënoni, Yë'ë bainre mame re'huani baza caguë, mai ta'yejeiye ëjaguëte re'huani jo'caguëña Riusu. Aito. Riusu zoe cani jo'case'le'ru güina'ru yo'obi yure. ²⁴Jesucristobi yuta raimaquëna, Juan Bautizaguëbi ti'an rani, si'a Israel bainni quëani acho bi'raguëña: “Mësacua ja'anrë yo'ojën ba'ise'ere gare jo'cani, mame recoyo re'huani, oona bautiza güesejël'ën” quëani achoguë baquëña. ²⁵Ja'nca ba'iguëbi, baguë junni ton umuguseña ti'an bi'raguëna, bain hua'nani caguëña: “Mësacuabi yë'ë ba'iyete ro'tajën, Riusu ta'yejeiye conni cuiraguëte yë'ëre ro'tajëna, ja'anguë beoyë yë'ë. Yequë raoja'guë, yë'ë'ru quë'rë ai ta'yejeiye ëjaguë, ja'anguëbi yuara ti'an raija'guëta'an ba'iji. Baguëni yo' coñe gare ti'anmal'iguë'lë yë'ë, ta'yejeiye beo hua'guë sëani” caguëña Juan.

26 Yureca, yê'ê bain sanhuê, Juan yua Riusu ta'yejeiye raoja'guêre quêaguêna, ja'an ta'yejeiyereba raosi'quêbi maina ti'anbi. Mai gu'a juchare tênoni, baguê bainrebare maire re'huani baza caguê, junni tonguê raji'i. Ja'nca raisi'quêre si'a recoyo ro'tajê'ên, yê'ê bain sanhuê. Mêsacua yua judío bainreba, taita Abraham bain yo'je raisi'cua, yequêcua, judío bain ujayete ye'yese'cua, mêsacua si'acua Jesucristo conguê raise'ere ro'tajên ba'ijê'ên. 27 Ja'nca raisi'quê ba'iguêreta'an, si'a judío bain Jerusalén ba'icua, bacua ëja bain naconi, bacuabi baguête êñani, Riusu raosi'quê ba'iguête gare huesêhuê. Riusu cocare achajên, si'a yo'o yo'oma'i umuguseña bacua ñê'ca huê'ênana sani, Riusu ira coca caní jo'case'ere achajên ba'icuata'an, Jesucristobi ti'an raiguêna, baguêni ro huesêjên êñahuê. Ja'nca ba'icuabi Jesusni huani senjo güeseni, Riusu ira bain raosi'cua caní jo'case'e'ru güinareba'ru yo'ohuê. 28 Gare gu'aye yo'oye beoye ba'isi'quêreta'an, baguê gu'aye yo'ose'ere ro tinja quêani, romano ëjaguê Pilatona sani, baguêre huani senjoñete sen'ê. 29 Ja'nca senni achajênna, Pilatobi baguêni huani senjo güesequêna, Riusu coca caní jo'case'e, Jesús ba'ija'yete toyani jo'case'e si'aye'ru güina'ru yo'ose'e baji'i. Ja'nca ba'iguêna, crusu sa'cahuêna junni tonguêna, baguê ga'nihuête gachoni, baguêre tanhuê. 30 Ja'nca junni tonsi'quêreta'an, Riusubi baguête se'e go'ya rai güesebi. 31 Go'ya rai güesequêna, Jesusbi se'e baguê bain concuani êñoni, zoe ba'i umuguseña bacua naconi baji'i. Baguê bain concua yua baguê naconi Galileabi rajjên, Jerusalenna ti'anjên, ja'an ba'isi'cua ba'ê'ê. Ja'nca ba'icuabi yureca Jesús ta'yejeiye ba'iyete si'a bainni quêani ahojên ganiñê.

32 Yêquêna hua'na'ga güina'ru mêsacuani baguê ba'iyete quêani ahojên ba'iyê. Riusubi mai ira bain ba'isi'cuani caní jo'caguê, baguê raoja'guê maina ti'an rajja'yete caní jo'caguêna, yêquêna hua'nabi ja'an cocare, baguê ti'an raisi cocare mêsacuani quêani ahojên ba'iyê. 33 Baguê ira bain ba'isi'cuani ja'nca caní jo'caguê, mai hua'nare'ga, bacua bain yo'je ba'icuaire güina'ru caní jo'caní, güina'ru yo'obi Riusu. Jesucristo go'ya raisi cocare zoe toyani jo'cabi Riusu. Salmo coca, samu ba'i coca, ja'an cocare êñani masijê'ên: "Mê'ê yua yê'ê zinreba ba'iyê. Yure umuguse mê'êre yê'ê zin ba'iguête re'huani, mê'êni ai te'e ruiñe êñañe yê'ê" caní jo'caguêna Riusu. 34 Ja'nrebi Riusubi se'e baguê caní jo'case'ere te'e ruiñe yo'oye ro'taguê, Jesús ga'nihuêbi pu'ncaye beoye ba'ija'guê caguê, baguêni go'ya rai güeseja'yete caní jo'caguêna. Ên cocare êñani masijê'ên: "Yê'ê bainguê Davidni caní jo'case'e'ru mêsacuani güina'ru yo'oja'guê'ê" caní jo'caguêna Riusu. 35 Ja'nrebi yequê quê'ro Salmo cocare êñajê'ên: "Mê'ê bainguê ai yêsi'quêni oiguê, baguê ga'nihuête gare pu'nca güeseye beoye ba'ija'guê'ê mê'ê" caní jo'caguêna Riusu. 36 Ja'nca caní jo'casi'quêbi David ba'ise'ere camaquêna. Ja'an

bainguë Davidbi baguë junni huesëye tëca, Riusu case'le'ru güina'ru yo'oni, ja'nrebi junni tonni, baguë ira bain ba'isi'cua naconi tanrena, baguë ga'nihuëbi pu'ncani si'aguëña. ³⁷Ja'nca pu'ncani si'aguëña, Riusu Raosi'quërebabi maina ti'an rani, junni tonguëna, baguë ga'nihuë yua gare pu'ncaye beoye bajil'i, Riusu go'ya rai güesesi'quë sëani. ³⁸Ja'nca ta'yejeiye yo'ose'e sëani, mësacua te'le ruiñe achani ro'tajën ba'ijë'ën. Jesús junni tonni go'ya raisi'quëre sëani, mësacua gu'a jucha yo'ojën ba'ise'ere baguëni gare quëajë'ën. Quëani, baguëni sentoca, mësacua recoyore gare tënoni, baguë bainrebare mësacuare re'huaja'guë'bi Jesús. ³⁹Ja'anguëni si'a recoyo ro'tajënna, mësacua gu'a juchare gare se'le ro'tama'ija'guë'bi. Moisés ira coca toyani jo'case'ere te'le ruiñe yo'oni Riusu bain ruiñu cacuata'an, Riusu bain ruiñe gare ti'anma'icua ba'iyë mësacua. ⁴⁰Mësacua yua ëñare bajën, Riusu ira bain raosi'cua toyani jo'case'ere te'le ruiñe ro'tajën, Riusu bënni senjoja'ñe cani jo'case'ere jëañu cajën, baguë yo'oja'yete gare güeye beoye ba'ijë'ën. Ën coca toyani jo'case'ere ëñajë'ën:

⁴¹ Mësacua yua yë'ëni ro jayani gu'a güecua ba'ijën, yë'ë cocare achani ro'tajën ba'ijë'ën.

Yë'ëbi mësacuani bënni senjoguëna, mësacuabi gare carajejën ba'ija'cua'ë.

Yë'ë yua Riusu sëani, mësacua ën yija ba'i umuguseñabi ai ta'yejeiyereba yo'ore yo'oni mësacuani ëñoja'guë'ë.

Ënoguëna, mësacuabi ai ëama'iñereba ëñacuata'an yë'ë yo'oja'yete gare ro'tama'ija'cua'ë.

Yequëcuabi ru'ru quëani achocuareta'an, yë'ë yo'oja'yete gare ro'tama'ija'cua'ë mësacua.

Ja'an cocare mai ira bain ba'isi'cuani cani jo'caguëña Riusu, judío bain ñë'ca huë'e ba'icuanu quëani achoguëña Pablo.

⁴²Quëani achoni tējini, bacua naconi etani sai bi'raguëna, judío bain jubë ba'ima'icua ja'anru ñë'casi'cuabi Pablo sanhuëni senni achareña:

—Mësacua yua se'le yequë yo'o yo'oma'i umuguse se'le rani, ja'an cocare maini se'le yihuoni ye'yojë'ën, senni achajën choteña.

⁴³Choijënna, Pablo sanhuëbi sai bi'rajënna, ai jai jubë bain judío bain, yequëcua judío bain jubë ba'ima'icua, judío ujaye ye'yesi'cua, ai bainbi bacuani te'le conjën, te'le zi'nzini ba'ijënna, Pablo, Bernabé, bacuabi bacuani si'a jëja yihuojën, Riusubi mësacuani ai yëguëre sëani, baguëni gare jo'caye beoye recoyo te'le zi'nzini ba'ijë'ën yihuojën careña.

⁴⁴Ja'nrebi yequë yo'o yo'oma'i umuguse ti'anguëna, si'a huë'e jobo bainbi Riusu cocarebare achañu cajën, bacua ñë'ca huë'ena ti'an rateña.

⁴⁵Ti'an rajjënna, judío bainbi ëñani, Mai ye'yoye'ru quë'rë ta'yejeiye ye'yoji baguë cajën, Pabluni bëinjën, baguëni jayajën, baguë coca quëani

achose'ere gu'aye ca bi'rareña. ⁴⁶Ja'nca gu'aye cajënna, Pablo, Bernabé, bacuabi jëja recoyo re'huani, bacuani si'a jëja careña:

—Mësacua yua judío bain Riusu cuencuesi'cuare sëani, mësacuani baguë cocarebare ru'ru quëani achohuë. Quëani achocuareta'an, mësacuabi ro gu'a güejën senjoni, Riusu naconi carajeiye beoye si'arën ba'iye gare yëma'icua ba'iyë mësacua. Ja'nca yëma'icua se'gani Riusu cocare quëani achoja'cua'ë yëquëna. ⁴⁷Riusu guanseni jo'case'ere sëani, ja'nca yo'oja'cua'ë yëquëna. Baguë coca toyani jo'case'ere achajë'n:

Më'ère cuecueni raoguëna, si'a ën yijaña bainna sani, yë'ë tëani baja'yete te'e ruiñe quëani, mia re'oto ëñoñe'ru bacuani masi güesejë'ën.

Si'a bain, judío jubë ba'ima'icuana quëani achoguë, si'a ën yija ca'ncoñana saijë'ën.

Ja'an coca toyani jo'case'ere achani ro'tajë'ën, careña Pablo sanhuë.

⁴⁸Cajënna, judío bain jubë ba'ima'icuabi achani, ai bojo recoyo re'huani, Riusu cocareba ai re'oye achoye cayë mësacua cajën, Riusu cuencuesi'cua ja'an jubë ba'icuabi Cristoni si'a recoyo ro'tani, Cristo naconi gare carajeiye beoye ba'ija'cuabi ai bojoreba bojoreña. ⁴⁹Ja'nca bojojën, Riusu coca Jesucristo go'ya rasi cocare yequëcuani quëani achojaiñu cajën, ja'nca yo'o bi'rajënna, ja'an yija bain si'acuabi achareña. ⁵⁰Ja'nca yo'ose'e ba'iguëna, judío bainbi quë'rë se'e bëinjën, bacua ëja romi hua'na Riusu bain casi'cua, yequëcua ja'an huë'e jobo ëjacua, bacuana sani, Pablo sanhuëni saoni senjoñu cajën, si'a jubëbi Pablo, Bernabé, bacuani ai je'o bajën, bacua yijabi etoni saoreña. ⁵¹Etoni saojënna, Pablo sanhuëbi Bacua gu'a juchare bacuani masi güeseñu cajën, bacua guëoña ba'i ya'ore bacuana cue'nconi tonreña. Cue'nconi tonni, ja'nrebi bacua huë'e jobore jo'cani, Iconio huë'e jobona sateña. ⁵²Saijënna, Antioquía huë'e jobo bain Cristo bainbi bëani, Riusu Espírituni recoyo te'e zi'nzicua sëani, ai bojoreba bojojën bateña.

Pablo y Bernabé en Iconio

14 ¹Iconio huë'e jobona sani ti'anni, ja'nrebi judío bain ñë'ca huë'ena cacani, Riusu cocarebare bain hua'nani ai ta'yejeiye quëani achojënna, ai jai jubë bain judío bain, tin bain'ga Jesucristoni si'a recoyo ro'tareña. ²Ja'nca ro'tajënna, yequëcua judío bain Cristoni ro'tama'icuabi bëinjën, yequë bain tin bainna sani, Ja'an raisi'cuabi ai gu'aye cacua'ë cajën, je'o ba güesereña. ³Je'o ba güesejënna, Pablo sanhuëbi ja'anruna quë'rë zoe bëani ba'ijën, quë'rë jëja recoyo re'huani, Cristobi maire jo'caye beoye conre baji cajën, Cristo ba'iyete jo'caye beoye quëani achojën bateña. Ja'nca ba'ijën, Riusu oiguë coñete bainni

masi güesejëna, Riusubi ai ta'yejeiye yo'oni, bacuani conguë, bacua cocare te'le ruiñe ba'i cocare ba'iyè bainni masi güesejëña. Ja'nca masi güesejëbi Pablo sanhuëni conguëna, bacuabi yua ai ta'yejeiye yo'o yo'ojën bainni ëama'iñereba ëñojën bateña. ⁴Ja'nca ba'ijën yihuocüareta'an, ja'an huë'e jobo bainbi te'le ro'tamateña. Jobo ba'icüabi judío bain naconi te'le ro'tajën, Riusu cocare achaye güereña. Jobo ba'icüa'ga yua Riusure ta'yejeiye yo'o concua naconi te'le ro'tajën, bacua cocare achajën, Riusu cocareba'ë cajën bojojën bateña. ⁵Ja'nca ba'ijëna, ja'an ro'taye güecua judío bain, tin bain naconi, ja'ancuabi huë'e jobo ëja bainna sani, Pablo sanhuëre zëanjani, gatabi inni, Bacuani huani senjoñu cajëna, ëja bainbi bacuare conjën yo'o bi'rareña. ⁶Ja'nca yo'o bi'rajëna, Pablo, Bernabé, bacuabi bacua yo'oja'yete masini, Licaonia yija ba'i joboñana gatini sateña. Ru'ru Listra, ja'nrebi Derbe, ja'an huë'e joboñana gatini sateña. ⁷Gatini sani, ja'an bainre'ga Cristo tëani ba cocare quëani achoreña.

Apedrean a Pablo en Listra

⁸Listra huë'e jobona ti'anni ëñato, ja'anru bainguë guëon guë'nguësi'quë baquëña. Baguë të'ya raisi umugusebi guëon guë'nguësi'quëbi gare ganiñe beoye ba'isi'quëbi yua ja'anrute ñuquëña. ⁹Ja'nca ñu'iguëbi Pablo cocare te'le ruiñe achaguëna, Pablobi baguëni ëñani, baguë recoyo ro'tayete masini, Cristobi baguëni huachojaguë caguë, ¹⁰ja'an bainguëni si'a jëja guansegüëña:

—Yua huëni nëcajë'ën, guansegüëña.

Ja'nca guansegüëna, ba bainguëbi ja'ansirën nëca mëni, cha'cani, ja'ansi'quë gani bi'raguëña. ¹¹Gani bi'raguëna, bain hua'nabi Pablo huachose'ere ëñajën, bacua coca Licaonia coca cajën, si'a jëja güi bi'rareña:

—Mai riusu hua'nabi bain hua'na runni, maina gaje meni ëñohuë, cajën güi bi'rareña.

¹²Ja'nca cajën, Bernabeni ëñajën, bacua riusu Júpiter baguë mamire hue'yoreña. Ja'nrebi Pabloni ëñani, coca quëani achoguëre sëani, bacua riusu mami Mercurio hue'yoreña. ¹³Ja'nca hue'yoni, bacua pairi hua'guë, Júpiter uja huë'e ëjaguëbi Mai riusu hua'nani ro'tajën, jo'ya hua'nare huani hua'ire ëojaiñu caguëña. Baguë uja huë'e yua huë'e jobo anto sa'ro ca'ncore ba'iguëna, baguë yua toro hua'na jo'ya coro ga'huaña, ja'anre inni rani, si'a bain naconi Pablo sanhuëna gugurini rëanni, bacua toro jo'ya hua'nani huai bi'rareña. ¹⁴Ja'nca yo'o bi'rarena, Riusure ta'yejeiye yo'o concua, Pablo, Bernabé, bacuabi ëñani, Ja'nca gu'aye yo'oma'ija'bë cajën, bacua cañare ye'rejën oijën, bain jobona güijën careña:

¹⁵—Mësacua ja'anre yo'oye beoye ba'ijë'ën. Yëquëna bain hua'na mësacua ba'iyè'ru ba'i hua'na se'ga ba'ijën, yëquëna ja'nca yo'omajën

ba'ijj'ën. Riusu cocarebare quëani achocua se'ga ba'iyë yëquëna. Mësacua ti'anni, Mësacua huacha riusu hua'ire ro'tajën yo'oyete gare jo'cani senjojë'ën cajën, mai ta'yejeiyereba Riusu ba'iyete, baguë cocarebare, ja'anre mësacua quëani achojën raë'ë yëquëna. Ja'an ta'yejeiye Èjaguë Riusubi guënamë re'oto, yija re'oto, jai ziaya re'oto, si'aye ja'anruan ba'iyete re'huanu jo'casi'quëre sëani, ja'anguëni recoyo te'e zi'nzini ba'ijj'ën. ¹⁶Ja'an Riusubi si'a bainre ënani, bacuabi cue'yojënna, Ro bacua yëse'e se'ga yo'ojën ba'ija'bë caguë, bacuani oiguë ënaguëta'an, ¹⁷Yë'ë re'oye ba'iyete masija'bë caguë, bacuani gare jo'caye beoye re'oye yo'oni, bainna jo'caguë ba'iji Riusu. Ba hua'guëbi maina oco güeseni, mai aonre ira güeseni, mai aonre caraye beoye maina ro insini jo'caguëna, bojo recoyo re'huanu ba'iyë mai, bain hua'nani si'a jëja careña Pablo sanhuë.

¹⁸Ja'nca cajën, bain hua'nabi jo'ya hua'nare huani, bacuana insini bojoñu cajën ba'icua'reta'an, Pablo sanhuëbi ai yo'ojën, bacuani ai ënse cocare zoe cajënna, bacua yo'oja'yete jo'cama'ire'ahuë.

¹⁹Ja'nrebi, bacua huacha yo'oja'yete jo'cajënna, judío bainbi ti'an rateña. Antioquía huë'e jobo, Iconio huë'e jobo, ja'anruanbi rani, Listra bainni gue'rini, Pablo sanhuëni huani senjoñu cajënna, ba hua'nabi gatabi inni, Pablona senjoni, Yua junji'i baguë cajën, baguëte rëreni, huë'e jobo ca'ncona sani jo'cani uanreña. ²⁰Uanrena, ja'an huë'e jobo bain Cristoni zi'nzini ba'icua'bi Pablona ti'anni, baguëre të'ijeyiye nëcani, baguë ba'iyete ujajënna, baguë yua huajë hua'guë nëcani, ja'nrebi se'e ba huë'e jobona cacani baquëña. Ba'iguë, yequë umuguse ñataguëna, Bernabé naconi Dérbena saquëña.

²¹Sani, Dérbena ti'anni, ja'anru bainni Cristo tëani ba cocare quëani achojënna, ai bainbi Cristoni si'a recoyo ro'tani te'e zi'nzini ba'ijjënna, Pablo sanhuëbi se'e Listra huë'e jobona goteña. Goni, ja'nrebi Iconio, ja'nrebi Antioquía, ja'anruanna se'e saijën, ²²Cristoni recoyo zi'nzini ba'icua'ni se'e yihuojën, bacuani si'a jëja quëareña:

—Cristo yëye se'gare si'a recoyo ro'tajën yo'ojën ba'ijj'ën. Gare jo'caye beoye baguë yo'ore conjën ba'ijj'ën. Riusu guënamë re'oto bain ba'iyë yënica, gare caraye beoye ai yo'ojën ba'iyë mai, quëareña.

²³Quëani, ja'nrebi bacua jubëan ëja bainre cuencueni re'huanu jo'careña. Ja'nca yo'oni tëjini, bacua naconi aonre aiñe jo'cajën Riusuni ujajën, Mësacua yua Cristoni te'e zi'nzisi'cua sëani, baguë cocare te'e ruïne achani yo'ojën ba'ijj'ën canu, bacuare jo'cani goteña.

Pablo y Bernabé vuelven a Antioquía de Siria

²⁴Ja'nca go'ijjën, Pisidia yijabi saijën, ja'nrebi Panfilia yijana ti'anreña. ²⁵Ti'anni, Perge huë'e jobona cacani, Riusu cocarebare quëani achoni,

ja'n'rëbi Ataliana sateña. ²⁶Sani, ja'an huë'e jobo yo sa'rona gajeni, yoguna cacani, bacua huë'e jobo Antioquía huë'e jobona go'ini ti'anreña. Bacua cuencuesi yo'ore yo'oni tëjini, Riusubi oiguë congüë cuiraguëna, bacua bain saosi'cuana ti'anni, ²⁷si'a Riusu bain jubëre ñë'coni, Riusu conni cuiraguë ta'yejeiye yo'oguë ba'ise'e beorure bacuani quëani achoreña: Riusubi baguë bain ba'ija'cua judío bain jubë ba'ima'icua, bacuare yëquënani ëñoni, Cristoni si'a recoyo ro'tani baguëni zi'nzini ba'ija'bë caguë, yëquënani congüë, bacuani baguë cocare quëani acho güesebi. ²⁸Ja'nca quëani, ja'n'rëbi ja'an jubë bain Cristo bain naconi ai zoe bateña.

La reunión en Jerusalén

15 ¹Ja'n'rëbi yequëcua Riusu bain cacua, judío bainbi Judea yijabi sani, Antioquía huë'e jobona ti'anni, Cristo bain ja'anru ba'icuaní coca ye'yoni yihuo bi'rareña:

—Mësacua go neño ga'nire tëyoni senjoma'itoca, Riusu guënamë re'otona ti'añe gare porema'iñë. Ja'nca sëani, Moisés guanseni jo'case'e'ru yo'ojën ba'ijë'iñ, yihuojën bateña bacua.

²Ja'nca yihuojënna, Pablo, Bernabé, bacuabi si'a jëja cajën, Mësacuabi huacha cacua'ë cajën, ënse cocare ai zoe caní jëhuareña. Caní jëhuarena, Cristo bain Antioquía ba'icuabi, Jerusalén ëja bain naconi ja'an cocare caní acho güeseñu cajën, Pablo, Bernabé, ja'an bainre cuencueni, Jerusalenna saoreña.

³Ja'nca saojënna, bacuabi Fenicia, Samaria, ja'an yijañabi sani, ja'an bainre quëareña:

—Judío bain jubë ba'ima'icuabi bacua ja'anrë ro'tajën ba'ise'ere gare jo'caní, Riusuní recoyo te'e zi'nzini ba'iyë, quëajënna, si'a Cristo bainbi achani, ai bojo recoyo re'huareña.

⁴Ja'n'rëbi, Pablo, Bernabé, bacuabi Jerusalenna ti'anni, si'a Cristo bain jubë, Riusure ta'yejeiye yo'o concua, Cristo bain ira ëjacua, ja'ancuana ti'anni saludajënna, bacuabi ai bojojën saludareña. Saludajënna, ja'n'rëbi Riusu yo'o yo'ose'e, Riusure conjën ba'ise'e beoru bacuani quëareña.

⁵Quëajënna, ja'anru ba'icua fariseo bain ba'isi'cua Jesucristoni si'a recoyo ro'tani te'e zi'nzisi'cua, bacuabi nëcaní, si'a jëja careña:

—Judío bain jubë ba'ima'icuabi Cristoni si'a recoyo ro'tajënna, bacua go neño ga'nire tëyo güeseni, Moisés coca caní jo'case'e'ru bacuani yo'o güeseye bayë mai, careña.

⁶Carena, ja'n'rëbi Riusure ta'yejeiye yo'o concuabi Cristo bain jubë ira ëjacua naconi ñë'caní, Ja'an case'ere ëñani ro'tani masiñu cajën, ⁷sa'ñeña ai zoe senni achajën, si'a jëja cajën bateña. Ja'nca caní, ja'n'rëbi Pedrobi huëni, bacuani caguëña:

—Yo'je sanhuë, Riusubi yë'ëre cuencueni, judío bain jubë ba'ima'icuana saoguëna, yë'ëbi ja'an cocare quëaguëna, achajë'n. Judío bain jubë ba'ima'icuabi Cristoni si'a recoyo ro'tani baguëni zi'nzini ba'ija'bë caguë, yë'ëre cuencueni, bacuana saoguëna, baguë cocare quëani achohuë yë'ë. ⁸Quëani achoguëna, bacuabi Cristoni si'a recoyo ro'tani zi'nzijëna, Riusubi bacuani ai bojoguë ëñani, baguë Espíritute bacuana gaje meni ba güesebi, si'a bain recoyote te'e ruiñe masiguë sëani. Maini ru'ru gaje meni base'e'ru bacuani güina'ru zi'nzini babi. ⁹Riusubi mai hua'nare ëñaguë, ba hua'nare'ga ëñaguë, Si'a jubë yua te'e bain ba'icua'ë caguë, bacuabi si'a recoyo ro'tajëna, bacuani ënseye beoye bacua recoyore mame re'huani tënöni, bacuani babi. ¹⁰Ja'nca sëani, Riusu yo'ose'e sëani, çmësacua queaca ro'tajën, Riusu ta'yejeiye yo'ose'ere ro'tama'iñe'ne? Mësacua yua ja'an Cristo bainni ai yo'o güesema'ijë'n. Mai ira bain ba'isi'cua'ga Moisés guanseni jo'case'ere yo'oye poremajën, mai hua'na'ga güina'ru yo'oye porema'icua'ë. ¹¹Ja'nca porema'icuabi Jesucristona ti'anni, baguëni recoyo zi'nzini banica, ¹²ai yo'o güeseye beoye baguë bainreba re'huasi'cua ba'iyë mai. Ja'nca ba'ijëna, Riusubi bacuare'ga güina'ru baguë bain mame re'huasi'cuare baji, Pedrobi caguëña.

¹²Caguëna, si'a jubëbi caye beoye ba'ijën, Bernabé, Pablo, bacua cocare'ga achareña. Ba hua'nabi quëajën, Riusu ta'yejeiyereba yo'oni judío bain jubë ba'ima'icuana saose'ere quëareña. ¹³Quëani tëjjjëna, Santiagobi caguëña:

—Yë'ë bain sanhuë, achajë'n. ¹⁴Mësacua yua Simón Pedro coca quëase'ere achahuë. Riusubi judío jubë bain ba'ima'icuani bojoguë ëñani, baguë bainreba ru'ru ba'icua'ere bacua jubë ba'icua'ere cuencueni re'huani babi quëabi Pedro. ¹⁵Ja'nca quëaguëna, Riusu ira bain raosi'cua toyani jo'case'ere ëñato, güina'ru cani jo'careña bacua:

¹⁶Yë'ë cani jo'case'e'ru ba'iyë yo'o'ja'guë'ë yë'ë.

Yë'ë ira bainguë ba'isi'quë Davidre cuencueni, yë'ë bain ta'yeje ëjaguëre re'huani jo'caguëna, baguë bain yo'je raisi'cuabi yë'ë bainre guanse bi'rajëna, zoe ba'irën carajei bi'rahuë.

Ja'nca carajei bi'rajëna, yë'ë bainre se'e mame re'huani baja'guë'ë yë'ë.

¹⁷Si'a bainbi yë'ëre cu'eni, yë'ëni recoyo zi'nzini ba'ija'bë caguë, bacua jubëre se'e mame re'huaja'guë'ë.

Ja'nca re'huani, si'a bain, judío bain jubë ba'ima'icua'ga yë'ë ta'yejeiye ba'iyete masini, yë'ëni cu'eni baja'bë.

¹⁸Ja'nca cani jo'cabi mai E'jaguë Riusu.

Baguë yo'o'ja'yete ru'rureba ba'isirën ro'tani, gare tin yo'oma'iguë ba'iji.

Ja'nca ba'iguëbi baguë yo'o'ja'yete maini masi güeseji.

Ja'an cocare toyani jo'ca güesebi Riusu.

¹⁹Ja'nca toyani jo'case'e sëani, judío bain jubë ba'ima'icuaní ai yo'o güeseye beoye Cristoni zi'nzini ba'iyete yihuojën bañuni. Bacua ja'anrë ro'tajën ba'ise'ere gare jo'cani senjoni, Cristoni si'a recoyo ro'tajën ba'icuare sëani, ²⁰ën yihuo coca se'gare bacuani toyani saofu: “Mësacua bainbi jo'ya hua'nare huani huacha riusu hua'ina insini jo'catoca, ja'an hua'ire aiñe beoye ba'ijë'ën. Mësacua bain yo'ojën ba'iyeru tin romigoni, tin ëmëguëni gare yahue bama'ijë'ën. Huejasi'cua se'gabi te'e ba'ijë'ën. Mësacua bainbi jo'ya hua'nare ñajemona guioni huaitoca, ba hua'ire ainmajën ba'ijë'ën. Ba zie'ga uncumajën ba'ijë'ën.” Ja'an coca se'gare bacuani yihuoni saofu. ²¹Si'a bain huë'e joboñana cu'eto, judío bain ñë'ca huë'eña ba'iji. Si'a yo'o yo'oma'i umuguseña ja'an huë'eñana cacani achato, Moisés guanseni jo'casi cocare ëñani caní achoyë. Ja'nca ai zoe caní achose'e ba'iguëna, Cristo bain si'aruan ba'icuabi cacani achaye poreyë. Ja'nca sëani, yë'ë casi coca se'gare bacuani yihuoni saofu, Santiagobi caní yihuoguëna.

La carta a los no judíos

²²Ja'nca yihuoguëna, Riusure ta'yejeiye yo'o concua, Cristo jubë ëjacua, si'a jubë naconi, sa'ñeña senni achani, mai jubë bain samucuar cuencueni, Pablo, Bernabé, bacua naconi, Antioquíana saofu. Saofëna, mai cocare ja'an bainna quëaja'cua'ë, sa'ñeña careña. Ja'nca caní, bacua bainguë Judas Barsabás, yequëre'ga Silas, bacuar cuencueni, Cristo bain jubë ai yësi'cuare sëani, Antioquíana saoreña. ²³Saofën, ën cocare toyani, bacua naconi saoreña:

“Yëquëna hua'na Riusu ta'yejeiye yo'ore concua, Cristo bain jubë ira ëjacua, si'a Cristo bain naconi, mësacuaní bojojën saludayë yëquëna. Mësacua yua judío bain jubë ba'ima'icua, Antioquía, Siria, Cilicia, ja'anruanre ba'ijëna, mësacuaní yihuo cocare toyani saoyë yëquëna. ²⁴Yequëcua ënjo'on ba'icuabi, yëquënabi cuencuema'ijëna, mësacuana sani, mësacuaní ai yo'o güesejën, yihuoni ye'yojën, tin ro'ta güesejëna, yëquënabi achahuë. Moisés guanseni jo'casi cocare jo'caye beoye yo'ojën, Mësacua go neño ga'nire tëyo güesejë'ën cajën yihuojëna, yëquënabi bacuar saomaë'ë. ²⁵Ja'nca saoma'icuabi yureña sa'ñeña senni achani, te'e ro'tajën, mësacuaní te'e ruiñe quëani saofu cajën, yëquëna bain cuencuesi'cua naconi coca saoyë yëquëna. Mai gajecua ai yësi'cua Bernabé, Pablo, bacua naconi saija'bë cajën, ²⁶⁻²⁷yëquëna bain hua'na Judas, Silas, ja'an hue'ecuar mësacuana saoyë yëquëna. Ja'ancuabi mai Ëjaguë Jesucristoni ai re'oye yo'o conjën ba'icuabi huajë ju'inre'ahuë. Ja'nca ba'icuabi mësacuana sani, yëquëna coca yihuoni saoyete si'ayete mësacuaní re'oye quëaja'cua'ë. ²⁸Yureca Riusu Espiritubi yëquënani ro'ta

güeseguëna, yëquënabi te'e ruiñe ro'tajën, mësacuani ai yo'o güeseye beoye guansejën, ën coca se'gare mësacuani guanseni jo'cayë yëquëna: ²⁹Mësacua bainbi jo'ya hua'nare huani huacha riusu hua'ini insini jo'catoca, ja'an hua'ire aiñe beoye ba'ijë'ën. Mësacuabi jo'ya hua'ire huani ainto, ba ziere gare uncumajën ba'ijë'ën. Mësacua bainbi jo'ya hua'nare ñajemona guioni huaitoca, ja'an hua'ire ainma'ijë'ën. Mësacua bain yo'ojën ba'iyë'ru tin romigoni, tin ëmëguëni gare yahue bamajën ba'ijë'ën. Huejasi'cua se'gabi te'e zi'inni ba'ijë'ën. Ja'an coca guanseni jo'case'ere te'e ruiñe yo'ojën banica, ai re'oye ba'ija'guë'bi mësacuare. Riusubi mësacuani conja'guë. Gañañe'ë." Ja'an cocare yihuojën, Antioquía jubë baina saoreña.

³⁰Ja'nca saojënna, si'a jubë bain cuencuesi'cuabi Antioquíana sateña. Sani, ti'anni, si'a Cristo bain jubëre ñë'coni, ëja bain yihuoni toyasi cocare bacuana insireña. ³¹Insijënna, bacuabi ëñani cani achoni tējini, Riusubi maire ai re'oye recoyo huano güesebi cajën, ai bojoreba bojoreña. ³²Bojojënna, Judas, Silas, bacuabi Riusu cocare ai masiye quëani achoye cuencuesi'cua ba'ijën, ja'anru Cristo bainni Riusu cocare quëani achojën, bacua recoyo ai re'o huano güesejënna, quë'rë se'e jëja recoyo re'huani bateña. ³³Ja'nca ba'ijënna, Riusu bain raosi'cuabi bacua naconi zoe ba'irën bëani ba'ijën, ja'nre'bi, Jerusalenna goñu cajën, Antioquía jubë bainni ai bojo güese cocare cani jo'cani goteña. ³⁴⁻³⁵Go'lijënna, Pablo, Bernabé bacuabi Antioquía huë'e jobona bëani, yequëcua naconi bainre ye'yojën, Riusu cocarebare quëani achojën bateña.

Pablo comienza su segundo viaje misionero

³⁶Riusu yo'ore ja'nca yo'ojën ba'ijën, jë'te, Pablobi Bernabeni caguëña: —Mai ru'ru bain ëñasi hua'nani ëñajaiñu. Bacuani Riusu cocarebare quëani achoni rani, yureca se'e sani, bacua yo'ojën ba'iyete ëñajaiñu, caguëña.

³⁷Caguëna, Bernabebi sehuoguëña: —Ja'nca ba'ito, ja'nca ëñajaiñu. Juan Marcosre'ga sañu. Maire conja'guë, sehuoguëña.

³⁸Ja'nca sehuoguëna, Pablobi ro'tani, Maire jo'cani senjosi'quë, Panfilia huë'e jobobi saisi'quë, maire se'e yo'o conma'isi'quëre sëani, baguëte se'e choimal'ina'a caguëña. ³⁹Ja'nca sa'ñeña coca cajën, te'e ro'tamajën, sa'ñeña conjën saimateña. Bernabé se'gabi Juan Marcosre cuencueni, Chipre jubona saiñu cajën, jai ziaya yoguna cacani sateña. ⁴⁰Saijënna, Pablo'ga Silas hue'eguëte choini, Siria, Cilicia, ja'an yijañana saiñu caguëna, si'a Cristo bain jubëbi bacuare saojën, Riusubi mësacuani ta'yejeiye oiguë conguë ba'ija'guë cajën, bacuani bojojën saoreña. ⁴¹Saorena, ba hua'nabi ja'an yijañana saijën, ja'anruan bain Cristo bain

jubëanna ti'anni, bacuani què'rè bojo recoyo ba hua'nare re'huajën, yihuojën bateña.

Timoteo acompaña a Pablo y a Silas

16 ¹Ja'nca ba'icubi Derbe, Listra, ja'an huè'e joboñana ti'anreña. Ti'anni, ja'anru bainguè Timoteo hue'eguëni tëhuoreña. Cristo bainguè ba'iguëna, baguè pè'cago yua judía baingo Cristoni te'e zi'inni ba'igo bacña. Baguè pè'caguëca griego bainguè baquëña. ²Ja'an Timoteo hue'eguëte tëhuoni, baguè ba'iyete achato, Listra, Iconio, ja'an huè'e jobo bain Cristoni ro'tacuabi baguëte ai re'oye cacua bateña. ³Ja'nca ba'ijëna, Pablobi baguëni ai re'oye ënaguè, Yëquënani te'e conni rajj'ën. Saiñu caguè choquëña. Choni, ja'nrebi baguè go neño ga'nire tëyo güesequëña. Ënjo'on bain judío bainbi baguè taita griego hua'guëre masicua sëani, yë'ëni gu'aye ro'tama'ija'bè caguè, Timoteoni go neño ga'nire tëyo güeseni, baguëte saguëña. ⁴Sani, bacuabi yequè huè'e joboñana ti'anni, si'a bain Riusu cocareba achasi'cua, ja'ancuare nê'coni, Jerusalén ëja bain yihuo cocare guanseni toyani jo'case'ere bacuani cani achoreña. ⁵Cani achoguëna, Cristo bain jubëan, si'aruan ba'icubi achani, què'rè se'e jëja recoyo re'huani, Cristoni què'rè se'e jo'caye beoye si'a recoyo ro'tajën, si'a umuguseña què'rè jai jubè jajiejën bateña.

La visión que Pablo tuvo de un hombre de Macedonia

⁶Ja'nrebi, Pablo sanhuëbi se'e sani, Riusu Espíritubi ai ta'yejeiye conguëna, Asia yijabi saijën, Riusu cocarebare quëani achoreña. Ja'nrebi se'e saijën, Frigia, Galacia, ja'an yijañabi je'najën ganini saijën, ⁷Misia ca'ncona ti'anreña. Ja'anruna ti'anni, Bitinia yijana saiñu cacuareta'an, Jesuscristo Espíritubi ënseguëña. ⁸Ënseguëna, Misia yijabi te'e ruiñe saijën, Troas huè'e jobona ti'anreña. ⁹Ti'anni, Pablobi ñamibi umeni cainguè, ëo cainruna ëñato, Macedonia yija bainguëbi coca güiguè nēcaguëña: “Macedonia yijana rajj'ën. Yëquënani con rajj'ën” güiguè choquëña. ¹⁰Ja'nca ëo cainruna ëñani sëtani, yëquëna hua'nani quëaguëna, si'a hua'nabi achani, Riusubi maire ja'an yijana choiji. Baguè cocarebare ja'an bainni yurera'rè quëani ahojën saiñu te'e cahué yëquëna. Cani, ja'ansirën huëni, re'huani saë'ë.

Pablo y Silas en Filipos

¹¹Sani, Troas yo sa'rona gajeni, jai yoguna cacani, Samotracia jobona je'enni saë'ë. Sani ti'anni, yequè umuguse ñataguëna, Neápolis huè'e jobona ti'anhuè. ¹²Ti'anni, ja'nrebi Filipos huè'e jobona ti'anhuè. Romano bain huè'e jobo mame re'huasi jobo yua ja'an Macedonia yija què'rè ta'yejeiye huè'e jobo baj'i. Ja'anruna ti'anni, zoe baë'ë yëquëna.

¹³Ja'nca ba'licuabi yo'o yo'oma'li umugusebi Riusu bain naconi ujjajaiñu cajën, huë'e jobo ca'nco'rëna sani, ziaya yëruhuana ti'anni, Riusu bain naconi bëahuë. Bëani, romi hua'nabi nê'cani ba'ijëna, Riusu cocarebare bacuani quëani achohuë. ¹⁴Quëani achojëna, te'ego Lidia hue'egobi achago ñuco'ë. Tiatira huë'e jobo baingobi bago re'o can bajacu canre insini curi cogo raisi'co baco'ë. Ja'an baingobi Riusuni ai ro'tago, Ai ta'yejeiguë ba'iji cago ba'igobi Pablo cocare te'e ruiñe achago ñuco'ë. Achago ñu'igona, Riusubi baguë ba'iyete bagoni quë'rë te'e ruiñe recoyo masi güeseguëna, Riusu cocare achani te'e ruiñe yo'oz a cago, ¹⁵bago te'e huë'e bain si'acua naconi bautiza güesehuë. Bautiza güeseni tējini, yëquëna hua'nani si'a jëja choigo cago:

—Mësacua yua yë'ëre ëñajën, Cristo baingo ba'iyete te'e ruiñe ro'tanica, yë'ë huë'ena bëani ba'ijë'n cago, si'a jëja choigona, bago huë'ena bëani ba'ë yëquëna. ¹⁶Ja'n'rëbi, yequë umuguse, Riusuni ujaruna sai bi'rajën, yeco romi zingoni tēhuohuë yëquëna. Huati bago sëani, bago ñacobi ëñani, bain yo'oja'yete masini quëaye porego. Ja'nca poregona, bago bainbi bagoni preso zeanni bani, bago masini quëase'ere bainni ai ro'iy e senni achajën, ai curi con bahuë. ¹⁷Ja'nca con bajëna, ba hua'gobi yëquëna yo'je be'tego, bainni ai jëja güigo raco'ë:

—Ja'ancuabi yua ta'yejeiye Ejjaguë Riusu bain baguëni yo'o conjën raisi'cua'ë. Riusuni recoyo zi'nzini ba'iyete mësacua ni quëani achojën raisi'cua'ë, güigo raco'ë.

¹⁸Ja'nca güigo raigo, si'a umuguseña jo'caye beoye güigona, Pablöbi achani ya'jani, bagona bonëni, bago huatini cabi:

—Jesucristöbi ta'yejeiye yo'oguëna, ba hua'gore gare jo'cani etani saijë'n, huati, guansequë cayë yë'ë, si'a jëja cabi baguë.

Caguëna, huatibi ja'ansirën bagote gare jo'cani etani saji'li.

¹⁹Etani saquëna, bago ëjacuabi ëñani, ¿Queaca se'e curi con baye'ne mai? cajën, Pablo, Silas, bacuare zeanni, rërëni, bacua huë'e jobo ëja bain ba'iruna sani nëconi, ²⁰ëja bainni cahuë:

—Ëncua, judío bainbi mai huë'e jobona ti'anni, ai hui'ya cajën ba'iyë. ²¹Mai hua'na romano bain hua'na ba'ijën, mai ye'yese'ere yo'ojëna, ba hua'nabi tin ye'yöjën, ai gu'aye yo'oyë maire. Bacua ye'yoye'ru yo'oye porema'licua'ë mai, cahuë.

²²Cajëna, si'a huë'e jobo bainbi achani, Pablo sanhuëni je'o bajën gu'a güejëna, ëja bainbi bacuana bonëni, bacua cañare rutani, ja'n'rëbi soldado hua'nani, Mësacua si'nseñoabi inni, bacuani si'nsejë'n cajën guansejëna, ²³zoe si'nsehuë. Si'nseni tējini, ya'o huë'ena guaoni, ya'o huë'e ëjaguëni, Bacuare ai re'oye ëñaguë re'huani bajë'n cani jo'cahuë. ²⁴Ja'nca jo'cani saijëna, ja'an ëjaguëbi bacuare zeanni, sa'nahuëreba ba' sonohuëna sani, sepu tontoñabi bacua guëoñare jëoni tayo güeseguëna.

²⁵Jëoni tayosi'cuabi yua ñami jobo ba'irënbi Riusuni ujajën, baguëni ta'yejeiye gantajëna, yequëcua preso zeansi'cuabi achareña. ²⁶Achajëna, ja'n'rëbi yijabi te'e jëana ñu'cue bi'raguëña. Si'a ya'o huë'e cato, ñu'cuye se'ga ba'iguëna, ya'o huë'e anto sa'roña beoru a'nqueni saoguëña. Preso zeansi'cua guënameña gueonse'e gare ti'jini tonquëña. ²⁷Riusubi ja'nca ta'yejeiye yo'oguëna, ya'o huë'e ëjaguë cainsi'quëbi sëtani rani, anto sa'roña a'nquese'ere ëñani, Preso zeansi'cuabi yua'ne gatini saimate caguë, baguë hua'tibi rutani, Yë'ë ja'ansi'quë juani junza caguë yo'o bi'raguëna, ²⁸Pablobi baguëni güiguë caguëña:

—Gare yo'oma'iguë ba'ijë'ën. Yëquëna hua'na si'a hua'na ënjo'onre ba'iyë, güiguë caguëña.

²⁹Caguëna, ba ëjaguëbi majahuë zëonni raye guanseni, Pablo, Silas, bacua ba'iruna huë'huëni cacajani, ai huati guaonguë to'ntoguë, bacua guëon na'mina gugurini rëanguëña. ³⁰Ja'n'rëbi, bacuare sani, hue'sena ti'anni, bacuani caguëña:

—Mësacua yua yë'ëni quëajë'ën. Yë'ë gu'aye ba'iyete jo'cani Riusu bainguë runza canica, ¿queaca yo'oye'ne yë'ë? senni achaguë caguëña.

³¹Caguëna, bacuabi sehuoreña:

—Ëjaguë Jesucristoni si'a recoyo ro'tani zi'innica, më'ë, më'ë te'e huë'e bain naconi, si'a jubëbi yua Riusu bain runni, gare carajeiye beoye bojojën ba'ija'cua'ë, sehuoreña.

³²Ja'nca sehuoni, Cristo cocarebare quëani achojëna, baguë, baguë te'e huë'e bain, si'acuabi achareña. ³³Achani, bojo recoyo re'huani, yuta ñami ba'iguëna, ya'o huë'e ëjaguëbi bacua ja'si nesiruanre zoani, si'a baguë bain naconi bautiza güesereña. ³⁴Ja'n'rëbi bacuare sani, baguë huë'ena caca güeseni, bacuani aon aonguëña. Si'a baguë bainbi yua baguë naconi Riusuni si'a recoyo ro'tasi'cua sëani, ai recoyo bojoreba bojojën bateña.

³⁵Ja'n'rëbi ñataguëna, huë'e jobo ëja bainbi soldado hua'na naconi Pablo sanhuëre etojë'ën cajën raoreña. ³⁶Ja'nca raoni quëajëna, ya'o huë'e ëjaguëbi Pabloni quëaguëña:

—Ëja bainbi guanseni raojëna, mësacuar e-toni saoye poreyë yë'ë. Ja'nca sëani, bojo hua'na saijë'ën, quëaguëña.

³⁷Quëaguëna, Pablo yua ja'an soldado hua'nani choini, quëaguëña:

—Mësacua ¿queaca ro'tajën, yëquëna hua'nare ro yahue etoye'ne? Mësacua ëja bainbi yëquëna zeanni, bacua si'nseñoabi si'nse güeseni, ja'n'rëbi ya'o huë'ena guaohuë. Yëquëna hua'na romano bain ba'ijëna, mësacua gu'aye yo'ojën, te'e ruiñe yo'omaë'ë. Ja'nca sëani, ëja bain se'gabi rani, yëquëna etoja'yete quëaja'bë, quëaguëna Pablo.

³⁸Quëaguëna, soldado hua'nabi bacua ëja bainni quëajateña. Quëajatena, bacuabi ai quëquëjën, Romano baincua'ne, cayë cajën,

³⁹Ja'ansi'cua huëni, Pablo sanhuëna sani senreña: Yëquënabi ai gu'aye yo'ose'ere ro'tama'ijë'n senjën, bacuare etoni sani quëareña: Mësacua yua ën huë'e jobobi gare saijë'n cajën, huaji yëjën, bacuare saoreña.
⁴⁰Saojënna, bacuabi Lidia huë'ena sani, Cristo bain jubëte ëñani, Mësacua yua Cristoni gare jo'caye beoye yo'o conjën ba'ijë'n cajën, bacuare yihuoni tējini, bacuare jo'cani sateña.

El alboroto en Tesalónica

17 ¹Ja'nca sani, Pablo, Silas, bacuabi Anfípolis, Apolonia, ja'an huë'e joboña tajojani, ja'nrebi Tesalónica huë'e jobona ti'anreña. Judío bain ñë'ca huë'e yua ja'anrute ba'iguëna, ²Pablo yo'oguë ba'ise'e'ru yo'oguë, ja'an huë'ena yo'o yo'oma'i umuguse cacani, ja'an bain naconi coca caní, senni achaguë samute semana baquëña. ³Ja'nca ba'iguëbi Riusu coca toyani jo'case'ere bacuani masi güeseguë, bacuani quëani achoguë caguëña:

—Riusu Raosi'quë Cristo hue'eguëbi ai yo'oye babi. Ai yo'oni, junni tonni, ja'nrebi samute umuguseñabi go'ya raji'i. Riusu Raosi'quëre sëani, mësacuani te'e ruiñe quëani achohuë yë'ë. Ja'an raosi'quë yua Jesús hue'ëji baguë, caguëña Pablo.

⁴Caguëna, ja'nrebi judío bain hua'na rëño jubëbi Cristoni si'a recoyo ro'tani, Pablo sanhuëni te'e zi'inni bateña. Griego hua'na'ga Riusuni ujaye ye'yesi'cuabi, romi hua'na'ga ta'yeyeye ba'icuabi, ja'ancuabi Cristoni si'a recoyo ro'tani te'e zi'nzireña. ⁵Judío bain hua'na yequëcuaca Cristoni ro'tamateña. Ro'tama'icuabi Pablo sanhuë yo'o güesese'ere ëa ëñani bëinjën, huë'e jobo ma'aña ba'icua gu'a bainre choteña. Choni, Mësacua yua Pablo sanhuëni je'o bajën, bacuare gu'aye cajë'n, caní saoreña. Saojënna, ja'an gu'a bainbi si'a huë'e jobobi ganini, gu'a cocare güini, Pablo, Silas, bacuare zeanni ëja bain ba'iruna nëcoñu cajën cu'ecuata'an, Pablo sahuëre tinjamateña. ⁶Jasón huë'ena cacani, bacuare tinjamajën, Jasón, baguë Cristo bain, bacuare rërëni sani, ëja bain ba'iruna nëconi, bacuani güijën careña:

—Ëñajë'n. Ëncuabi si'a re'oto bainni je'o bani gu'aye ro'ta güeseni, ja'nrebi ënjo'ona ro gu'aye yo'ojën raë'ë. ⁷Raijënna, Jasonbi bacuare choiguë, baguë huë'ena bëa güesebi. Ja'nca yo'ocuabi mai ta'yeyeye Ëjaguë Cesarni je'o bajën, baguë coca guanseni jo'case'ere achamajën, tin ye'yojën ba'iyë. Yequë ta'yeyeye ëjaguë Jesucristo hue'eguëbi maina ti'anbi cajën, mai hua'na romano bainni ai je'o bayë bacua, cajën güireña bacua.

⁸Ja'nca cajën güijënna, si'a huë'e jobo bain, bacua ëja bain naconi, ja'an cocare achani, ai bëinreba bëinjën, ai hui'ya güi bi'rareña. ⁹Ja'nrebi ëja bainbi Jasón sanhuëni ai curi ro'iyë senni, ja'nrebi ro'ijënna, bacuare etoni saoreña.

Pablo y Silas en Berea

¹⁰Saorena, Cristo bain hua'na ja'anru ba'icuabi Pablo, Silas, bacuare tēhuoni, ja'ansirēn, ñami ba'iguēna, Berea huē'e jobona saoreña. Saorena, bacuabi sani ti'anni, judío bain ñē'ca huē'ena te'e ruiñe sateña. ¹¹Sani, ja'an judío bain naconi ba'ijēn yihuojēna, ai re'oye achareña. Yequē judío bain Tesalónica ba'icua'ru quē'rē te'e ruiñe achani ye'ye bi'rareña. Si'a umuguseña Pablo coca quēani achose'ere achani, Te'e ruiñe cama'iguē baguē cajēn, Riusu coca toyani jo'casi pēbēna cu'ejani, baguē coca case'ere tinjani, te'e ruiñe masireña. ¹²Ja'nca cu'ejani masicua sēani, ai jai jubē bain, judío bain, griego bain, bacuabi Cristoni si'a recoyo ro'tani te'e zi'nzireña. Ēmēcua se'gabi ba'imateña. Romi hua'na'ga ai ta'yejeiye ba'i hua'na'ga Cristoni si'a recoyo ro'tani zi'nzireña. ¹³Ro'tani zi'nzijēna, judío bain Tesalónica huē'e jobo ba'icuabi achani masini, Berea huē'e jobona sani, ja'an bainre'ga Pablo sanhuēni je'o ba güesereña. ¹⁴Ja'nca yo'ojēna, Cristo bain hua'na ja'anru ba'icuabi Pablóni tēhuoni, Yurera'rē jai ziaya ca'ncona gatini saijē'ēn cajēn saojēna, Silas, Timoteo, bacuabi Bereana bēareña. ¹⁵Bēajēna, Pablobi sani, baguēre concuabi baguē ma'are ēnojēna, Atenas huē'e jobona ti'anguēña. Ti'anni ja'nrēbi, Silas, Timoteo, bacuani cocare saoguē, baguēre conjēn raisi'cua naconi coca cani saoguēña: Mēsacua porese'e'ru besa rajjē'ēn guanseni saoguēna, ba hua'nabi Bereana goteña.

Pablo en Atenas

¹⁶Go'ijēna, Pablo yua baguē bainre ējoguē, Atenas huē'e jobore ba'iguē, ganini ēñato, huacha riusu hua'i te'ntoni nēcose'e ai ba'iye ai baquēña. Ja'nca ba'iguēna, Pablobi ai oiguē ēñaguē baquēña. ¹⁷Ja'nca oiguē ēñaguēbi ja'an huē'e jobo bain naconi Riusu cocarebare ai cani achoguē baquēña. Judío bain ñē'ca huē'ena ti'anni, judío bain, yequēcua Riusuni ai yēcua, bacua naconi coca cani, ja'nrēbi si'a umuguseña aon insiruna sani, baguēte tēhuocuani coca caguēña. ¹⁸Caguēna, ja'nrēbi yequēcua, epicúreo bain quēase'ere ye'yesi'cua, yequēcua estoico bain quēase'ere ye'yesi'cua, bain ba'iyete ai ro'tajēn ba'icua, ja'ancuabi Pablote tēhuoni, baguē ye'yoyete ai senni achareña. Senni achani, te'ecuabi sa'ñeña cajēn:

—¿Ba hua'guē yua gue cocare ro'tani, huesē hua'guē'ru ye'yoguē'ne? sa'ñeña senni achajēn careña.

Senni achajēna, yequēcua sehuojēn:

—Tin riusu hua'i ba'iyete quēani acho'te baguē, ro'tayē mai, sehuoreña.

Pablo yua Jesucristo ba'iyete quēani achoguē, baguē go'ya raise'ere quēani achosi'quē sēani, bacuabi ro ro'tajēn, sa'ñeña senni achajēn

sehuoreña. ¹⁹Ja'nca senni achajën ba'licuabi Pablote choijën, bacua ëja bain ñë'caru Areópago casiruna sareña. Sani ti'anni, baguëni senni achareña:

—Mè'ë coca ye'yoguë ba'iyete què'rè te'e ruiñe quëani achojë'n. Gare achama'isi'cua sëani, mè'ëbi quëaguëna, achaza cayë yëquëna. ²⁰Tin cocare caguëna, achani masiñu cayë, senni achareña.

²¹Si'a Atenas bain, so'o yijabi raisi'cua'ga baru ba'licua naconi, si'acuabi yua gue gu'a mame ye'yose'e se'gare senni achajën, ja'an se'gare caraye beoye quëajën, senni achajën bateña.

²²Ja'nca baguëre senni achajënna, Pablo yua Areópago hu'ere ba'iguë, bacua jobona nëcani, coca ca bi'raguëña:

—Mësacua Atenas baincua, mësacua riusu hua'nani ai ro'tacua ba'iyete yè'ere ëñoñë. ²³Yè'ë yua mësacua hu'e jobo ca'ncoñare ganiguë, mësacua riusu hua'na te'ntoni nëcose'ere ëñaguë, te'e te'ntoni nëcosirute ëñato, ñaca toyani jo'case'e baji'i: “Èn riusuni gare huesëcuata'an, baguë ba'iyete te'ntoni nëcohuë yëquëna” toyani jo'case'e ba'iguëna, ja'an Riusu ba'iyete mësacuanu quëani achoja'guë'ë yè'ë yureña.

²⁴Ja'an Riusu yua mai ta'yejeiyereba Riusu sëani, si'a ën yija re'otore, si'a ënjo'on ba'iyete beoru re'huani jo'casi'quë'bi ba'iji. Ja'nca re'huani jo'casi'quë'bi si'a guënamë re'oto, si'a yija re'oto, ja'anre baji baguë. Ja'nca baguë sëani, ro bain re'huasi hu'lerëanre bëani ba'ima'iguë'bi baguë.

²⁵Bain hua'na bonse caraye'ru gare caraye beoye ba'iguë'bi. Bain hua'na carayete si'ayete maina ro insini jo'cabi. Bain huajëjën ba'iyete, bain yilejën ba'iyete, ja'an si'ayete maina ro insini jo'cabi Riusu.

²⁶Si'a ën re'oto bainre re'huani jo'casi'quë'bi si'a jubëan bain tin ba'licua re'huasi'cuareta'an, si'a hua'na yua te'e bain yo'je raisi'cua ba'iyë. Re'huani jo'cani, ja'nre'bi, Si'a ën yija re'otona sani bëani jaijeijën ba'ijë'ën caguë, ga jubëte cuencueni saoni, bacua ba'iruan, bacua umuguseña ba'iyete, ja'an si'ayete cuencueni jo'cabi Riusu. ²⁷Ja'nca re'huani jo'caguë, Si'a bainbi yè'ë ba'iyete te'e ruiñe ye'yeni masijë'ën canu jo'caguëna, baguëni gare guaja beoye cu'eni tinjani baye poreyë mai, maire te'e ba'iguëre sëani. ²⁸Mai recoyorebana gaje meni baja'guë canica, maina ti'anni, mai recoyona te'e zi'nzireba zi'nzini, si'a mai ba'iyete mame re'huani, maini bojoreba bojo güeseji Riusu. Mësacua ira bain ba'isi'cuabi yihuo cocare masiye ro'tani toyani jo'cajën, te'eguëbi toyani jo'caguë: “Mai hua'na yua Riusu te'e hu'e bainreba'ru ba'licua'ë” toyani jo'caguëña baguë. ²⁹Ja'nca toyani jo'caguëna, ja'an cocare ro'tajën ba'ijë'ën. Riusu te'e hu'e bainreba'ru ba'licua sëani, Riusu ta'yejeiye ba'iyete huacha ro'taye beoye ba'ijë'ën, Mësacua yua zoa curi, plata, gata, ja'anbi inni, ro mësacua ro'tase'ere cuencueni, te'ntoni, Yè'ë riusureba'ë cajën nëconi banica, ai huacha yo'oyë mësacua. ³⁰Mai ta'yejeiyereba

Riusubi bain cue'yoni yo'ose'e, ja'anrë yo'ojën ba'ise'ere ëñani, Chao hua'nabi ro huesë ëaye yo'ojën, yë'ë ba'iyete yuta ye'yema'icuaire sëani, bacuani bënni senjoma'linë yë'ë caguë ba'isi'quëta'an, yureñabi si'a ën yija bainni quëani acho bi'raji Riusu: “Mësacua ja'anrë gu'a jucha yo'ojën ba'ise'ere gare jo'cani mësacua mame recoyo tëno güesejë'ën” cani acho bi'raji yureña. ³¹Ja'nca cani acho bi'raguë, baguë cuencuesi umuguse yuara ti'anja'ñeta'an ba'iji. Baguë bainguë cuencuesi'quërebabi yuara maina ti'an raija'guëta'an ba'iji. Ti'an raiguëna, si'a bain yo'ojën ba'ise'ere ëñani, re'oye yo'ojën ba'isi'cuare tëani baja'guë'bi. Gu'aye yo'ojën ba'isi'cuare gare bënni senjoja'guë'bi. Baguë bainguë cuencueni raoguëna, maina ti'anni, mai ro'ire junni tonni, ja'nrebi go'ya raji'i baguë. Ja'nca go'ya raisi'quëre sëani, baguë umuguse ti'anja'ñete te'e ruiñe masiyë mai, Atenas bainni quëani achoguëna Pablo.

³²“Junni tonni go'ya raji'i baguë” caguëna, ja'an bain jubë jobo ba'icuabi ro jayareña. Yequëcuaca baguëni careña:

—Më'ëbi se'e yequë umuguse ja'an cocare quëani achoguë rajj'ën. Achañu, careña.

³³Carena, Pablobi bacuare jo'ca bi'raguëna, ³⁴bacua jubë ba'icua te'ecuabi Cristoni si'a recoyo ro'tani, baguëni te'e zi'nzireña. Dionisio hue'eguë, Areópago ñë'ca huë'e ëjaguë, romi hua'go Dámaris hue'ego, yequëcua, ja'an ba'icuabi Pablóni te'e zi'nzini bateña.

Pablo en Corinto

18 ¹Ba'ijëna, ja'nrebi jë'te, Pablobi Atenas huë'e jobore jo'cani sani, Corinto huë'e jobona ti'anni baquëna. ²Ti'anni ba'iguëbi ja'an judío bain Riusu bainre tëhuoni, bacuani te'e zi'inni baquëna. Ba judío bainguë Aquila hue'eguë, baguë rënjo Priscila naconi, ja'ancuare tëhuoni zi'inni baquëna. Italia yijabi raisi'cua bateña. Bain ta'yejeiye ëjaguë Claudio hue'eguëbi si'a judío bainre ëñaguë, Roma bain yijabi gare saij'ën caguë guansequëna, ba samucuabi Corinto huë'e jobona ti'anni bateña. Ti'anni ba'ijëna, ³Pablobi bacuani tëhuoni, bacua ba'iyete masini, bacua naconi te'e ba'iguë, te'e yo'o conguë baquëna, si'acua yua jo'ya hua'na ga'nibi huë'ëna yo'oye masicua sëani. ⁴Ja'nca te'e yo'o conguë yo'o yo'oma'i umuguse ti'anguëna, judío bain ñë'ca huë'ena cacani, Riusu cocarebare quëani achoguë ba'iguëna, judío bain, tin bain, ja'an ñë'casi'cua jobo ba'icuabi te'e ruiñe achani, Cristoni si'a recoyo ro'tani recoyo te'e zi'inni bateña.

⁵Ja'nca ba'ijëna, ja'nrebi Silas, Timoteo, bacuabi Macedonia yijabi ti'anni Pablo yo'ore con bi'rajëna, Pablobi se'e ro'taguë, Yë'ë yo'o, jo'ya hua'na ga'nibi huë'ëna yo'oye ja'anre jo'cani, Riusu cocare quëani achoye se'gare yo'ozu caguë, si'a judío bainni te'e ruiñe quëani achoguë,

“Jesucristo yua Riusu Raosi'quëreba ba'iguëbi maina ti'an raji'i. Baguëre zoe ëjojën ba'icuanani ti'an rani, maini coñe yëji baguë” quëani achoguëña. ⁶Quëani achoguëña, judío bainbi cue'yoni, Pablóni je'o bani, ai gu'a coca ca bi'rareña. Ja'nca ca bi'rajëña, Pablo yua baguë caña ba'i ya'ore cue'nconni tonni, bacuani caguëña:

—Mësacuabi cue'yoni, Cristore ro gu'a güeni senjojëña, Riusubi mësacuani ai bënni senjoguë ba'ija'guë'bi. Bënni senjoguëña, mësacua carajeija'yete ro'tajë'ën. Ro mësacua cue'yoni carajei güesese'e sëani, Riusuni jucha beo hua'guëbi te'e ruiñe baguëni sehuoguë ba'ija'guë'ë yë'ë. Yureca judío bain jubë ba'ima'icuaña bonëni, Riusu cocarebare ja'ancuani quëani achoyë yë'ë, canni, bacuare jo'cani saquëña Pablo.

⁷Sani, yequë bainguë Justo hue'eguë, Riusuni ai yëguë, ja'anguë huë'ena ti'anni, bainre coca quëani acho bi'raguëña. Baguë huë'e yua judío bain nê'ca huë'e ca'ncore baquëña. ⁸Quëani acho bi'raguëña, yequë bainguë Crispo hue'eguë, judío bain nê'ca huë'e ëjaguëbi achani, Cristoni si'a recoyo ro'tani te'e zi'inni baquëña, baguë te'e huë'e bain si'a jubë naconi. Yequëcua'ga Corinto bain hua'na'ga Riusu cocarebare achani, si'a recoyo ro'tani, Cristoni recoyo te'e zi'inni bateña. Ja'nca ba'icuabi oona bautiza güesereña. ⁹Ja'nca ba'ijëña, ja'nrebi yequë umugusebi na'ijaquëña, Pablóbi umeni cainguë, ëo canni ëñaguëña, Cristóbi baguëni ëñoni, baguëni bojo güeseguë quëaguëña:

—Gare huaji yëye beoye ba'ijë'ën. Yë'ë cocarebare gare jo'caye beoye quëani achoguë ba'ijë'ën. ¹⁰Më'ë naconi te'e zi'inni ba'iguëre sëani, yë'ë yo'ore yo'o conguë ba'ijë'ën. Ja'nca ba'iguëña, je'o bacuabi më'ëni ënseye gare porema'ija'cua'ë. Ën huë'e jobo bain ai jai jubëbi yë'ë bainreba ruinjacuare sëani, yë'ë cocarebare te'e ruiñe quëani achoguë ba'ijë'ën, canni jo'caguëña Cristo.

¹¹Ja'nca canni jo'caguëña, Pablóbi ja'anre ëo canni ëñasi'quë, Corinto huë'e jobona bëani ba'iguë, te'e tëcahuë jobo ba'iguë, Riusu cocarebare bain hua'nani quëani achoguë baquëña.

¹²Ja'nca ba'iguëña, ja'nrebi Galión hue'eguëbi Acaya bain ta'yejeiye ëjaguë runni ba'iguëña, judío bainbi sa'ñeña cajën, Pablóni preso zanjaiñu cajën, baguëre zeandreña. Ja'nca zeanni, baguëte rëreñi sani, bain ëjaguë ba'iruna nëconi, ¹³baguëni careña:

—Ënquëbi Riusu ba'iyete ye'yoguë, yëquëña ira bain guanseni jo'case'le'ru tin ye'yoguëña, baguë ye'yoye'ru yo'oye porema'iñë yëquëña, cajën, Pablóni bëinjën bateña.

¹⁴Ja'nca cajëña, Pablóbi bacuani sehucua ëaye yo'oguëta'an, ëjaguë Galionbi ja'an judío bainni sehuoguë caguëña:

—¿Mësacua queaca ro'tajën, ro bëinjën caye'ne? Ënquëbi gu'aye yo'otoca, o bainni je'o batoca, mësacua judío bainni te'e ruiñe achani

conre'ahuë yè'ë. ¹⁵Mësacua ira bain ba'isi'cua coca cani jo'case'e'ru tin yo'osi'quëre sëani, baguëni si'nseye porema'iguë'l'ë yè'ë. Mësacua se'gabi baguëni senni achani, baguëni si'nseja'yete ro'tani si'nsejè'ën, caguë sehuoguëña.

¹⁶Ja'nca sehuoni, bacuare bi'rani saoguëña.

¹⁷Ja'nrëbi yequëcua, griego bainbi judío bain ñ'ca huë'e ëjaguë Sóstenes hue'eguëni zeanni, Galión ba'iruna ti'anni, Sóstenesni ai jëja huateña, bain ëjaguëbi ëñaguëña. Ja'nca huaijënna, Galionbi bacua huaise'ere ro ëñama'iguë'ru baquëña.

Pablo vuelve a Antioquía y comienza su tercer viaje misionero

¹⁸Ja'nrëbi Pablobi yuta zoe ba'i umuguseña Corinto huë'e jobona bëani baquëña. Ja'nrëbi jè'te, Priscila, Aquila, bacuani choni, Yoguna cacani saiñu cani, ja'nrëbi Cristo bain jubëte su'ncani jo'cani, ziyabi sani, Siria yija tëca sai bi'rareña. Sai bi'rani, ru'ru, Cencrea huë'e jobore yuta ba'iguëbi baguë sinjo rañare quëroguë, Yè'ë yua Riusuni cani jo'case'e sëani, baguë yëye'ru te'e ruiñe yo'oza caguë quëroguëña. ¹⁹Quëroni sani, Efeso huë'e jobona ti'anni, Priscila, Aquila, bacuare ja'anruna jo'caza caguë, ja'anru judío bain ñ'ca huë'ena cacani, bain ñ'casi'cuani Riusu cocare quëani achoguëña. ²⁰Quëani achoguëña, ba hua'nabi achani bojojën, Yëquëna naconi què'rè zoe bëani ba'ijjè'ën cajën choicua'reta'an, bëamaquëña. ²¹Ja'nca bëama'iguëbi bacuare jo'ca bi'raguë, bacuani sai cocare caguëña:

—Riusu bojo umuguseña yurera ti'anja'ñeta'an ba'iguëña, Jerusalenna ru'ru ti'anjaza cayë yè'ë. Jè'te, mësacuani se'e ëñaguë raiyë yè'ë, Riusubi contoca, cani, bacuare jo'cani saquëña.

Efeso yo sa'rona gajeni, jai ziaya yoguna cacani saquëña. ²²Sani, ja'nrëbi Cesarea huë'e jobona jeni, Jerusalén huë'e jobona sani, Cristo bain jubë ba'icuanu saludaguëña. Saludani ba'ini, ja'nrëbi Antioquía huë'e jobona saquëña. ²³Sani ti'anni, ja'anru bain naconi zoe ba'ini, ja'nrëbi se'e sani, Galacia, Frigia, ja'an yijañana ti'anni, Cristo bainni yihuoguë, bacuani què'rè se'e jëja recoyo ba hua'nare re'huani jo'caguëña.

Apolos predica en Efeso

²⁴Yureca ja'ansi umuguseña yequë judío bainguë Apolos hue'eguëbi Efesona ti'anni baquëña. Alejandría huë'e jobobi raisi'quë yua Riusu coca toyani jo'case'ere ai ta'yejeiye ye'yeni, bainni te'e ruiñe quëani achoye masiguë baquëña. ²⁵Jesucristo ye'yose'ere ai masiye yihuoguë, ai bojoreba bojoguë ye'yoguë, Jesús ba'ise'ere te'e ruiñe quëaguëca, Juan bautizaye, oona bautizaye, ja'an se'gare masiguë, bainre ye'yoguë baquëña. Riusu Espíritu gaje meni bayete huesëguëña. ²⁶Ja'nca ba'iguëbi Efesona ti'anni,

judío bain ñè'ca huè'ena cacani, jèja recoyo re'huani, bainni ye'yoguèna, Priscila, Aquila, bacuabi achani, Huacha ro'tama'lja'guè cajèn, baguète ca'ncona sani, Riusu ye'yoguè ba'ise'ere què'rè te'e ruiñereba'ru baguèni cani ahojèn, yihuojèn bateña. ²⁷Yihuoni tējijèna, Apolosbi Acaya yijana saiza caguè sai bi'raguèna, Cristo bain ja'anru ba'icuabi baguèni bojojèn, bacua bain Acaya yijare ba'icua, ja'ancuani utire toyani, Apolos te'e ruiñe conguè ba'iyete què'ani, baguè naconi saoreña. Saojèna, baguèbi sani ti'anni, Riusubi ta'yejeiye yo'oni conguèna, ai jai jubèan bainbi Apolos cocare achani Cristoni si'a recoyo ro'tajèna, bacuani ai bojoguè conguèna baguè. ²⁸Judío bainbi huacha ye'yojèna, Apolosbi què'rè ta'yejeiye masiye ye'yoguèna, judío bainbi ro sehuoye beoye achareña. Riusu coca toyani jo'case'ere èñani ye'yejè'èn caguè, Riusu Raoja'guè ba'iyete te'e ruiñe bacuani masi güesequè baquèña. Ja'anguèbi Jesús hue'eguè, mèsacua zoe èñajèn èjojèn ba'ijèna, mèsacuana ti'an raji'i baguè caguè, bacuani te'e ruiñe masi güesequè baquèña.

Pablo en Efeso

19 ¹Ja'nrèbi, Apolosbi Corinto huè'e jobona saisi'què ba'iguèna, Pablobi yequè ca'ncobi raiguè, cu re'oto huè'e joboñabi raiguè, ja'nrèbi Efeso huè'e jobona ti'anguèña. Ti'anni èñato, Cristo bain jubè ba'icua bateña. ²Ja'nca ba'ijèna, bacuani senni achaguèña:

—Mèsacua yua Cristoni si'a recoyo ro'tajèn, ¿Riusu Espírituni recoyo te'e zi'inni bate? senni achaguèña.

Senni achaguèna, bacua sehuoreña:

—Banhuè. Riusu Espiritu ba'iyete gare huesèyè yèquèna, sehuoreña.

³Sehuorena, Pablobi senni achaguèña:

—Ja'nca ba'ito, ¿mèsacua bautiza güesejèn, guena bautizare'ne?

Ja'nca senni achaguèna, bacuabi:

—Juan bautizani ye'yose'e se'ga'ru ocona bautiza güesehuè yèquèna, sehuoreña.

⁴Ja'nca sehuorena, Pablobi bacuani yihuoguè quèaguèña:

—Juan Bautizaguèbi bainre bautiza bi'raguè, bacuani ñaca yihuoguè baquèña: “Mèsacua yo'ojèn ba'ise'e si'aye gare jo'cani, mame recoyo re'huani, ocona bautiza güesejè'èn. Ja'nca bautiza güesejèn, Jesucristo ba'lja'yete si'a recoyo ro'tajèn ba'ijè'èn. Ja'anguèbi yuara yè'è yo'je raija'guèta'an ba'iji, Riusu ta'yejeiye raoja'guèreba sèani” yihuoguè baquèña Juan, quèaguèña Pablo.

⁵Quèaguèna, bacuabi te'e ruiñe achani, Jesucristoni si'a recoyo ro'tani zi'inni, te'e ruiñe bautiza güesereña. ⁶Bautiza güesejèna, Pablobi baguè èntè sarañare bacuana pa'roni ujaguèna, Riusu Espiritubi gaje meni bacuana zi'inni baguèna, bacuabi ta'yejeiye coca cajèn, tin coca

ye'yema'ise'ebi Riusu cocarebare quëani acho bi'rareña. 7 Ja'an quëani achocua yua si'a sara samucua ba'icua'ru bateña.

8 Ja'n'rëbi Pablo yua Efeso huë'e jobona bëani, se'e samute ñañaguë hua'i ba'iguë, judío bain ñë'ca huë'ena cacani, Riusu cocarebare quëani achoguë, jëja recoyo re'huani, Riusu bainreba mame re'huani bayete si'a jëja yihuoguë quëani achoguë baquëña. 9 Ja'nca quëani achoguë ba'iguëña, judío bain jobo ba'icuabi cue'yoni, Riusu cocare achaye güejën, ro gu'a cocare bain hua'nani careña. Ja'nca cajënna, Pabloi ja'anru Cristo bainre choiguë, Gu'a bainre gare jo'cani saiñu caguë, bacuare saguëña. Sani Tirano hue'eguë, baguë uti ye'ye huë'ena ti'anni, cacani, Cristo bainre ñë'coni, si'a umuguseña bacuare ye'yoguë baquëña. 10 Ja'nca ba'iguë, samu tëcahuëan bainre ye'yoguë ba'iguëña, si'a Asia ca'ncoña bainbi Riusu cocarebare achajën, Jesucristo ba'iyete ye'yereña. Judío bain, tin bain'ga, si'acuabi Cristo ba'iyete ye'yereña. 11 Ye'yejënna, Pabloi ai ta'yejeiye yo'ore yo'oni ëñoguëña, 12 bain hua'nabi ai bojojën, baguë caña ja'su yajise'ere inni, bacua rauna ju'incuaana uanreña. Ja'nca uanrena, ja'ansirën huajë rateña. Gu'a huati hua'l'ga bacuare jo'cani gare sateña.

13 Ja'n'rëbi yequëcua, judío yai bain si'a ca'ncoña ganini, Gu'a huati hua'ire etoni saozca cajën, Cristo bain ta'yejeiye yo'ojën ba'ise'ere ëñani, ja'n'rëbi huati bacuana sani, Jesucristo mamire jujnja cajën, huati hua'ire etoni saozca cajën yo'o bi'rareña:

—Jesucristo mami, Pabloi quëani achoguëña, ja'an ro'ina cani tonguëña, mësacua huati hua'i gare etani saijë'n, jujnja careña.

14 Ja'nca jujnja cajën, bacua jubë ba'iguë Esceva hue'eguë'ga güina'ru jujnja ca bi'raguëña. Ja'an hua'guë yua judío bain ta'yejeiye yai bainguë casi'quëbi baguë mamacua te'e ëntë sara samucua naconi sani, yequë bainguë huati basi'quëni ai jujnja ca bi'rareña. 15 Jujnja ca bi'rajënna, ja'an gu'a huatibi sehuoguëña:

—Mësuacuabi jujnja cajën, Jesucristo, Pablo, ja'ancuare jujnja cajënna, bacuare masiyë ye'ë. Mësuacuaca ¿gue ta'yejeiye bain ba'icua'ne? huatibi senni achaguëña.

16 Senni achaguë, ja'an huatibi baguë bainguëni ta'yejeiye yo'o güesequëña, ba hua'guë yua chani huëni, ja'an judío yai bain si'a jubëre zeanni, ai jëja huaiguëña, bacua yua gatini saiñu cajën, ai yo'ojën, ai ja'si nesi'cuabi ro can beohuëan etani hue'sena huë'huëreña. 17 Ja'nca ai yo'ojënna, si'a Efeso bain judío bain, tin bain, si'acuabi achani masini, ai quëquëreba quëquëjën, mai ëjaguë Jesucristo ba'iyete ai ta'yejeiye cani ahojën, Ai jaiguë'bi ba'iji Jesucristo, cajën bateña.

18 Ja'n'rëbi Cristo bain ba'iyë cacua ai jai jubë jujnja cajën ba'isi'cuabi ti'anni, bacua gu'aye yo'ojën ba'ise'ere bainni quëajën, Riusuni oijën

bateña. ¹⁹Yequëcua'ga judío yai bain juinja cajën ba'isi'cuabi bacua uti pëbëan, bacua ëco uan pëbëan, ja'an si'ayete huë'e joborebana sani bëyoni, si'a bainbi ëñajëna, toare zëonni, beoru ëoni senjoreña. Ja'an uti pëbëan ro'ise'ere cuencueto, cincuenta mil so'coña ai ro'i so'coña baquëña.

²⁰⁻²¹Ja'nca ëoni senjoni, mame recoyo tëno güeseni Riusu bain re'huasi'cua ba'ijëna, Pablo yua Yequë huë'e joboña bainni ëñajaza caguë, baguë ma'a saiya'yete ro'taguëña. Macedonia, Acaya, ja'an yijaña bainre ëñani, ja'nrëbi Jerusalén huë'e jobona se'e saiya'guë'ë yë'ë. Sani, ja'anru bainre ëñani tējini, ja'nrëbi Roma huë'e jobona saiya'guë'ë yë'ë, ro'taguë baquëña. ²²Ja'nca saiye ro'taguëbi baguëre concua samucua, Timoteo, Erasto, bacuare Macedonia yijana ru'ru saoguëña. Ja'nca saoni, ja'nrëbi se'e rëño nësebë Asia yijana yuta bëani baquëña.

Alboroto en Efeso

²³Bëani ba'iguëna, ja'an umuguseña ba'iguëna, yequëcuabi Cristo bainni ai bëinjën, ai je'o bajën, si'a huë'e jobona cu'e ganojën güi bi'rareña. ²⁴Bacua ëjaguë Demetrio hue'eguëbi si'a jëja coca yihuoguëna, ai yo'ojën güi bi'rareña. Ja'an bainguë yua plata guëna re'huaye masiguë, ja'an plata guënabi yo'oni, ja'an bain huacha riusu hua'go Diana hue'ego, bago uja huë'erëanre re'huani, bainna insini, baguë, baguë gaje concua naconi, yua ai a'ta curi coní bareña. ²⁵Ja'anguëbi baguë gaje concua si'acuare choini, bacuani quëaguëña:

—Yë'ë bain sanhuë, mësacuabi mai yo'o yo'ojën ba'iyete ro'tajë'n. Ja'nca yo'ojën, bain hua'nabi ai re'oye ro'ijëna, ai sanjeinë ba'ijën, bonse gare caraye beoye ba'icua'ë mai. ²⁶Ja'nca ba'icuabi ja'an Pablo hue'eguë, baguë gu'a cocare achajë'n. Si'a Efeso huë'e jobobi ganini, quëani achoguë, mai Diana uja huë'erëan yo'ose'ere caguë, Ro bain riusu hua'i te'ntoni nëcose'e yua huacha riusu hua'i se'ga ba'iyë caji baguë. Ja'nca caguëna, ai jai jubë bainbi achani, si'a Asia bain'ga achani, mai riusu hua'go Dianani ro'taye gare jo'cani senjo bi'rahuë. ²⁷Ba hua'gore ja'nca jo'cani senjotoca, mai curi çjarona coní baye'ne mai? Ba hua'go yua ai ta'yejeiye ba'i hua'go sëani, gare carajeiye beoye ba'ija'go cajën, Pablo bainni ënseñu cayë yë'ë. Ënsema'itoca, yequërë si'a Asia bain, si'a ën yija bain ta'yejeiye riusu hua'gore gare gu'aye yo'oni, bagote ro jo'cani senjoma'iñe. Ja'nca sëani, Pablo bainni ënsejainu, caguëna Demetrio.

²⁸Ja'nca caguëna, bain hua'na si'a jubëbi ai bëinreba bëinjën, ai jëja güi bi'rareña:

—Mai riusu hua'go Diana hue'egobi si'a Efeso bainni ai ta'yejeiye conreba congo ba'igo, güi bi'rareña.

²⁹Ja'nca güi bi'rajën, si'a huë'e jobobi ganijën, quë'rë jai jubë bainre huëojën, Pablöre yo'o concua Cayo, Aristarco, ja'ancua Macedonia

baincuare zeanni, rërëni sani, bacua huë'e jobo ñë'ca huë'ena cacani bateña. ³⁰Ja'nca ba'ijëna, Pablobi masini, Ja'an bainni coca cajaza caguëreta'an, Cristo bainbi ënsereña. ³¹Pablo gajecua'ga, Asia yija ëja bainbi Pabloni coca yihuojën raoreña: Ja'an bain ñë'caruna gare cacaye beoye ba'ijë'n. Ai huaji yaru'ë cajën raoreña. ³²Ja'n'rëbi bain hua'na ñë'casi'cuabi ai jëja güijën, te'e ro'tama'icuabi tin güijën, ro huesë ëaye yo'ojën, ro ro'tajën, ro güijën bateña. ³³Ja'nca ba'ijëna, judío bainbi bacua bainguë Alejandro hue'eguëni cuencueni, bain jobona nëcojënna, ba hua'guë yua nëcani, Bainre cuao güeseza caguë, baguë ëntë sarare huëani rëonni ca ëaye yo'oguëna, ³⁴bain hua'nabi baguëni ëñajën, Gu'a judío bainguë'bi cajën, quë'rë se'e samu hora ba'iyë gare jo'caye beoye güijën bateña:

—Mai riusu hua'go Diana hue'egobi si'a Efeso bainni ai ta'yejeiye conreba congo ba'igo, güijën bateña si'a jubë.

³⁵Güijën ba'ijëna, yequë, ja'an huë'e jobo ëjaguëbi nëcani, bain hua'nabi ja'an güiye jo'cajënna, bacuani caguëña:

—Mësacua Efeso bain, mai ta'yejeiye riusu hua'go Diana, bago ba'i huë'e yua ënjo'on Efeso bain cuirasi huë'e ba'iguëna, si'a ën yija bainbi masiyë. Bago ba'iyë cuencuese'le yua guënamë re'otobi gaje meni to'inse'ere sëani, si'a bainbi masiyë. ³⁶Ja'nca ba'iguëna, bain hua'nabi bagore gare gu'aye caye porema'icua sëani, mësacua yua bëiñe beoye ba'ijë'n. Gare hui'ya yo'omajën, te'e ruiñe ro'tajën ba'ijë'n. ³⁷Ëncua, mësacua rërëni rasi'cua, bacuabi mai riusu hua'goni gare gu'aye yo'omateña. Bago huë'ere gare gu'aye caye beoye bateña bacua. ³⁸Ja'nca sëani, Demetrio, baguë gaje yo'o concua, bacuabi gu'aye caye banica, ëja bainna sani, te'e ruiñe ca güeseye bacuani senja'bë. ³⁹Senni, ja'n'rëbi quë'rë se'e ta'yejeiye yo'oye señe yënica, ëja bain ñë'ca umuguse tëca ëjoni, si'a jubëni senja'bë. ⁴⁰Yure umuguse mësacuabi ai hui'ya güijën ro rënni ganojën, ro guaja yo'ohuë. Ja'nca yo'ojënna, romano ëja bainbi achatoca, mai si'acuani ai jëja senni achare'ahuë bacua. Senni achatoca, ¿queaca sehuoye'ne mai? huë'e jobo ëjaguëbi caguëña.

⁴¹Ja'nca cani tējini, bain hua'na ñë'casi'cuare bacua huë'ena go'i güesequëña.

Viaje de Pablo a Macedonia y a Grecia

20 ¹Bain hua'nabi bacua güiyete jo'cani saijënna, Pablobi Cristo bain jubëte choini, bacuani yihuo coca cani, ja'n'rëbi Saiyë cani, ba hua'nani su'ncani, bacuare jo'cani, Macedonia yijana saquëña. ²Sani ti'anni, ja'an yija bain Cristo bain jubëanre ëñajani, bacuani yihuoni bojo güeseni, bacuani jëja recoyo ba hua'nare re'huani, Grecia yijana ti'añe tëca bain jubëanre ëñaguë saiguë baquëña. ³Greciana ti'anni, samute

ñañaguë hua'i ja'anru bain Cristo bain jubëan naconi ba'ini, ja'nrëbi Siria yijana goza caguë, jai ziaya yoguna cacani go'iyë ro'taguëna, judío bainbi Pablóni huani senjoñu cajën, gatini ëjoreña. Gatini ëjojënna, Pablobi masini, se'e ro'tani, yija ma'abi goza caguë, Macedonia yijabi go'i bi'raguëña. ⁴Ja'nca saiguëna, baguëre concua rëño jubëbi ru'ru saë'të. Sópater Berea bainguë, yequë Aristarco, yequë Segundo, Tesalónica bain ba'icua, yequë Cayo Derbe bainguë, yequë Timoteo, yequë Tíquico, yequë Trófimo, Asia bain ba'icua, ja'an ba'icuabi ⁵ru'ru sani, Troas huë'te jobo tëca sani, bëani, yëquënare ëjojën baë'të. ⁶Ëjojën ba'ijënna, yëquëna hua'nabi judío bain ta'yejeiye umuguseña, bacua huo'coma'ise'e aon ain umuguseña Riusuni bojojën, sa'ñëña conjën, Riusuni te'e ruiñe yo'oni tējini, Filipos huë'e jobo yo sa'rona gajeni, jai ziaya yoguna cacani, sani, ja'nrëbi te'e ëntë sara ba'i umuguseña Troas huë'e jobona ti'anhüë. Ti'anni ja'nrëbi, se'e te'e ëntë sara samu umuguseña ja'anrute baë'të yëquëna.

Visita de Pablo a Troas

⁷Ja'nca ba'icuabi semana ja'anrë umuguse, Cristo bain yo'o yo'oma'i umuguse si'a jubë Cristo bainbi ñë'cani, Mai jo'jo aonre sa'ñëña huo'hueni aiñu cajën yo'o bi'rajën, sa'ñëña recoyo te'e zi'nzini bojojënna, Pablobi Riusu cocarebare ye'yobi. Ja'nca ye'yoguë, ñatani saiza caguë, yua ñami jobo ba'iyë tëca, coca quëani achoguë bajji'i. ⁸Ai ëmë ba'i huë'ere ñë'casi'cuabi majahuëan ai ba'iyë zë'nquese'e ba'ijën, Pablo cocare achajën ñu'ijën, ⁹bacua jubë bainguë Eutico hue'eguë bonsë hua'guëbi yua ati gojere achaguë ñuji'i. Ja'nca ñu'iguë, Pablo yua quë'rë zoe cani achoguëna, bonsë hua'guëte ëo cainguëna, cainsi hua'guëbi hue'se ca'ncona samute sonohuëan ba'irubi yijana bonëni tonji'i. To'inguëna, bain hua'nabi gajeni ëñato, ju'insi'quë unji'i. ¹⁰Ja'nrëbi Pablo'ga gajeni, baguëna rëanni su'ncani achani, ja'nrëbi bain hua'nani quëabi:

—Mësa'cua huaji yëye beoye ëñajë'ën. Huajëji baguë, quëabi.

¹¹Quëani, ja'nrëbi bacua sonohuëna se'e mëni, bacua jo'jo aonbëanre jë'yeni, bainna huo'hueni, si'a hua'nabi sa'ñëña bojojën ainjënna, ja'nrëbi Pablobi se'e yihuo bi'rani, Riusu cocare quëani achoguë ñatajaji'i.

¹²Ja'nrëbi Euticobi se'e huajë raiguëna, si'a hua'nabi baguëni ëñani, ai bojoreba bojo recoyo re'huani saë'të.

Viaje desde Troas a Mileto

¹³Saijënna, Pablo'ga te'e hua'guëbi yija ma'aja'an saji'i. Saiguëna, yëquëna hua'nabi jai ziaya yoguna cacani saijën, Asón tëca saijën, Pablo case'e'ru baguëni tëhuoni guaoñu cajën saijën, ¹⁴ja'nrëbi Asón huë'e jobona ti'anni, Pablóni tëhuoni guaohüë. Guaoni, ja'nrëbi se'e

sani, ja'n'rëbi Mitilene huë'e jobona ti'anhüë. ¹⁵Ti'anni, se'e sani, yequë umuguse Quío je'eñerabi tayojeiye sani, yequë umuguse Samosna ti'anni je'ë. Jeni, ja'n'rëbi se'e sani, Trogiliona ti'anni, ja'anruna bëani huajëni, ja'n'rëbi yequë umuguse Mileto huë'e jobona sani ti'anhüë. ¹⁶Pablo yua Asia yijana ro guaja jema'iñu caguë, Efeso huë'e jobore ro tayojeiye sani, Mileto huë'e jobona je'ë. Pablo yua besa sani ti'añu. Porenica, Pentecostés umugusebi Jerusalén huë'e jobona ti'anni ba'ija'guë'ë yë'ë caguëna, Efesona jemaë'ë yëquëna.

Discurso de Pablo a los ancianos de Efeso

¹⁷Mileto huë'e jobona jeni, Pablo yua Cristo bain Efeso huë'e jobore ba'icua, bacua ira ëja bainre choijani rajë'n caguë, ma'aja'an saoguëna, ¹⁸bacuabi ti'an raë'ë. Ti'an rajë'nna, Pablobi bacuani yihuoguë cabi:
—Mësacua yua yë'ë yo'oguë ba'ise'ere ëñajën, si'a yë'ë Asia yijare ba'iguë yo'ose'ere te'e ruiñe masiyë mësacua. ¹⁹Ja'nca masijë'nna, mësacua naconi ba'iguëbi yë'ë Èjaguë Jesucristoni gare ya'jaye beoye baguë yo'ore conguë baë'ë yë'ë. Ro yë'ë ba'iyete ro'tama'iguë, yë'ë yua ro ta'yejeiye beo hua'guë'ë caguë, yë'ë Èjaguëni yo'o conguë, judío bainbi ai je'o bajë'nna, ai yo'oguë, Bain hua'nani conni cuiraza caguë, ai oiguë conguë baë'ë yë'ë. ²⁰Mësacua naconi te'e ba'iguë, Riusu cocarebare mësacuani gare jo'caye beoye quëani achoni, Mësacua yua re'oye jaijeijën ba'ijë'n caguë, mësacua si'a jubëni ye'yoguë, mësacua huë'eñana ti'anni yihuoguë baë'ë yë'ë. ²¹Si'a hua'nani yihuoguë, judío bain, tin bain, si'a hua'nani si'a jëja caguë, gare jo'caye beoye quëani achoguë baë'ë yë'ë: Mësacua yua, Riusubi ëñaguëna, ro'tajën ba'ijë'n. Mësacua gu'aye yo'ojën ba'ise'ere gare jo'cani, mai Èjaguë Jesucristoni si'a recoyo ro'tani recoyo te'e zi'inni ba'ijë'n, quëani achoguë baë'ë yë'ë. ²²Yureca, Riusu Espíritubi yë'ëre saguëna, Jerusalén huë'e jobona saiye yë'ë. Ja'nca saiguëbi ¿Ja'an huë'e jobo bainbi guere yë'ëni yo'oja'ye'ne? ro'taguë, ²³yë'ë ai yo'oguë ba'ija'ye se'gare masiyë. Yë'ëbi yureña si'a huë'e joboñabi saiguëna, Riusu Espíritubi yë'ëni masi güeseji. Jerusalén bainbi yë'ëre preso zeanni, yë'ëni ai yo'o güeseja'cua'ë caguë, yë'ëni masi güesequëna, ²⁴gare huaji yëye beo hua'guëbi ja'an jobona saiye yë'ë. Yë'ë Èjaguë Jesucristobi yë'ëni guansequëna, yë'ë huajëguë ba'iyete gare ro'tama'iguë'ë yë'ë. Baguëni ai bojoreba bojoguë, baguë yo'o guanseni jo'case'e se'gare te'e ruiñe yo'oni, Si'aye tëjiye tëca gare jo'caye beoye baguëni re'oye yo'o conza caguë ba'iyë yë'ë. Si'a bainni quëani achoguë, Riusubi mësacuani ai yëguë, baguë oiguë conse'ere mësacuani masi güesebi, caguë ba'iyë yë'ë.

²⁵Mësacuare'ga ja'an cocare quëani achoguëna, yureñabi yë'ëre gare se'e ëñama'ija'cua'ë. Ja'nca te'e ruiñe caguë, mësacuani jo'cayë. ²⁶Riusu

cocarebare mäsacuaana te'e ruiñe quëani achosi'quë sëani, mäsacua yua Riusu yëye beoru masiyë. ²⁷Riusu ta'yeyeiye yo'oni jo'case'ere gare yahueye beoye mäsacuaani ye'yosi'quëre sëani, Riusubi yë'ëni gare bënni senjoñe beoye ba'ija'guë'bi. ²⁸Ja'nca te'e ruiñe ye'yesi'cua sëani, mäsacua yua ëñare bajën, mäsacua ba'iyete ro'tajën, gare huacha yo'oye beoye ba'ijë'ën. Riusu Espiritubi Cristo bain jubëanre mäsacuaana jo'caguëna, mäsacua yua ëñare bajën, bacuare re'oye yo'ore conni cuirajën, bacuani te'e ruiñe ye'yojën yihuojën ba'ijë'ën. Jesucristobi ja'an bain ro'ire junni tonguëna, mäsacua yua bacua ëjacua ruinsi'cua sëani, bacuare re'oye ëñajën conjën ba'ijë'ën. ²⁹Yureca yë'ëbi gare saiguëna, yequëcua gu'aye yo'ocuabi mäsacua jubëanna ti'anni, airu yai hua'na saoni senjoñe'ru mäsacua jubëan bainre saoni senjo ëaye yo'oja'cua'ë. ³⁰Mäsacua jubëan bain'ga güina'ru yo'ojën, bainni ro coquejën, Yë'ë coca ye'yoyete te'e ruiñe ro'tani yë'ëni conjë'ën cajën, te'e ruiñe camajën ba'ija'cua'ë. ³¹Ja'nca ba'ija'cuare sëani, mäsacua ëñare bajën, te'e ruiñe ro'tajën ba'ijë'ën. Yë'ëbi mäsacua naconi samute tëcahuëan ba'iguë, gare jo'caye beoye mäsacuaani ye'yoguë, mäsacuaani ai oire baguë, Cristo ba'iyete te'e ruiñe quëani achoguë yihuoguë baë'ë yë'ë. Ja'nca ba'iguëna, mäsacua gare huanë yeye beoye ba'ijë'ën.

³²Yureca, yë'ë yo'je sanhuë, mäsacuare ai ro'taguë, Riusuni senreba señë yë'ë. Mäsacuare ai oire baguë conjë'ën caguë señë yë'ë. Ja'nca senni achaguëna, mäsacua'ga baguë cocareba cani jo'case'ere gare jo'caye beoye te'e ruiñe ro'tajën, baguë oiguë coñete gare huanë yeye beoye ba'ijë'ën. Mai ta'yeyeiyereba Èjaguë Riusubi mäsacuaani ai jëja recoyo bacuare re'huani baye masiji. Ja'nca masiguëbi mäsacuare cuencueni sani, baguë bainreba jubë naconi, baguë baye si'ayete mäsacuaana insini jo'caja'guë'bi. ³³Yë'ë'ga mäsacua naconi ba'iguë, Riusu yo'ore conguë, mäsacua curi, mäsacua caña, ja'an bonsere mäsacuaani gare senmaquë baë'ë yë'ë. ³⁴Yë'ëbi yo'ore yo'oni, curire con, yë'ë bonse, yë'ë gaje concua bonse, ja'anre con huohueguë baë'ë yë'ë. Mäsacuabi ja'anre ëñani, yë'ë ba'iyete ye'yehuë. ³⁵Ja'nca ye'yeni, mäsacua'ga yo'o yo'oni, curi con, bonse carajën ba'icuani jo'caye beoye ro insini jo'ca bi'rahuë. Mai Èjaguë Jesucristo'ga güina'ru ye'yoni jo'caguëna, baguë cocare te'e ruiñe ro'tani yo'oye ye'yehuë mäsacua: "Mäsacuabi bonsere con baye ro'tanica, ru'ru yequëcuana ro insijë'ën. Ja'nca yo'ojën ba'itoca, quë'rë ta'yeyeiye ai bojojën ba'ija'cua'ë mäsacua." Ja'an coca ye'yese'ere quë'rë se'e ro'tajën ba'ijë'ën, yihuoguë cabi Pablo.

³⁶Ja'nca yihuoni tējini, si'a jubë naconi gugurini rëanni, Riusuni coca senni, bacua ba'iyete ujaguë baji'i. ³⁷Ujani tējiguëna, si'a hua'nabi Pablóni ai ojën, baguëni su'ncareba su'ncajën, baguëte saohuë. ³⁸Yë'ëre gare se'e ëñama'ija'cua'ë casi'quëre sëani, bacuabi ai sa'ntijën oire bajën

ba'è'è. Ja'nca ba'icubi baguè naconi yo sa'ro tèca sani, baguère gare èñani tëjini saohuè.

Viaje de Pablo a Jerusalén

21 ¹Ja'nca saojënna, yèquèna hua'nabi yoguna cacani, Cos hu'è'e jobona te'e ruiñe sani ti'anhuè. Ti'anni, ja'n'rèbi ñataguèna, se'e sani, Rodasna ti'anni, ja'n'rèbi se'e sani, Pátarana ti'anhuè. ²Pátarana ti'anni, yequè yogubi Feniciana sai bi'raguèna, ja'anguna cacani saè'è. ³Sani, ja'n'rèbi Chipre jubote èñani, s'èribè ca'ncoja'an tayojeiye sani, ja'n'rèbi Siria yija ca'ncona ti'anhuè. Ti'anni, ja'an yogu ayase'ere Tiro hu'è'e jobona jo'caja'ye sèani, ja'an jobona jeni ba'è'è yequèna. ⁴Ja'nca ba'icubi Cristo bain hua'nare tëhuoni, bacua naconi bèani, te'e èntè sara samu umuguseña ba'è'è. Ja'nca ba'ijënna, Riusu Espíritubi masi güesequèna, bacuabi Pablóni quèahuè. Jerusalén hu'è'e jobona gare ti'anma'ijè'èn quèahuè. ⁵Ja'n'rèbi ja'an umuguseña si'aguèna, yèquè'nabi saè'è. Ja'nca saijèn, ja'anru Cristo bainbi conjèn, hu'è'e jobobi etani, romi hua'na, zin hua'na, si'acuabi conjèn, yo sa'rona ti'anni, si'a jubèbi gugurini rèanni, Riusuni senni achajèn ujajèn ba'è'è. ⁶Ujani tëjini, sa'ñeña oijèn, su'ncajèn sai bi'rahuè. Yèquèna hua'nabi yoguna cacajënna, ba hua'na yua bacua hu'è'ena goè'è.

⁷Ja'n'rèbi Tirote jo'cani, Tolemaida hu'è'e jobona ti'anni, ja'an jobo bain Cristo bainre tëhuoni, bacuani bojojèn saludani, te'e umuguse bèani ba'ijèn ñatani saè'è. ⁸Ñatani sani, Pablo naconi Cesarea hu'è'e jobona ti'anhuè. Ti'anni, Felipe hue'eguè naconi te'e bèani ba'è'è. Ja'anguè yua ru'ru aon huo'hueni insisi'cua te'e èntè sara samucua, bacua naconi cuencuesi'quèbi yureca Riusu cocarebare quèani achoguè baji'i. ⁹Ja'nca ba'iguèbi romi zincua gajese'gacuani baguèna, bacuabi Riusu yo'oja'yete te'e ruiñe masini bainni quèacua ba'è'è. Gare huejama'icua ba'è'è. ¹⁰Ja'an hu'è'ere ba'ijèn, yequè umuguseña ba'ijënna, yequè bainguè Agabo hue'eguèbi Judea yijabi ti'an raji'i. Riusu yo'oja'yete te'e ruiñe masini bainni quèaguè'bi baji'i. ¹¹Mésacuani èñaguè ra'è'è yè'è caguè, ja'n'rèbi Pablo tëinmebi jo'chini, ja'ansi'quère huenni, baguè guèoña, baguè èntè saraña, ja'anre huenni, ja'n'rèbi yèquè'nate quèabi:

—Riusu Espíritubi coca caguèna, mésacua achajè'èn. Judío bain Jerusalén ba'icubi èn tëinme baguète zeanni, preso sani, ja'n'rèbi yequè bainna baguère insini jo'caja'cua'è caji Riusu, quèabi Agabo.

¹²Quèaguèna, yèquèna hua'na, yua Cesarea jubè bain naconi Pablóni ai senreba senni achajèn, Jerusalenna gare saiye ro'tama'ijè'èn cajënna, ¹³baguè sehuobi:

—¿Mésacua queaca ro'tajèn, yè'ère oijèn, yè'èni ro sa'nti güeseye'ne? Riusu cuencuese'e sèani, yè'ère ènsema'ijè'èn. Yè'ère preso zeanni

huenja'ñeta'an, Jerusalenna saiye yè'è. Yè'ère huani senjoja'ñeta'an, Jesucristoni te'e yo'o conguè saiye yè'è, caguè sehuobi baguè.

¹⁴Ja'nca sehuoguèna, gare ènseye poremajèn, sa'ñeña cahuè:

—Mai Èjaguè Riusubi baguè yèye'ru yo'oja'guè, cani, se'e camaè'è.

¹⁵Ja'nrebi, yèquèna bonsere re'huani, hue'oni, Jerusalén huè'e jobona saè'è. ¹⁶Ja'nca saijèn Cristo bain Cesarea ba'icuabi conhuè. Bacua jubè ba'iguè, Mnasón hue'eguè'ga conguè saji'i. Chipre bainguèbi ai zoe Cristoni recoyo te'e zi'inni baji'i. Ja'anguè naconi baguè huè'ena bëani ba'ija'cua baè'è yèquèna.

Pablo visita a Santiago

¹⁷Ja'nca sani, Jerusalenna ti'anni, Cristo bainre tëhuojèna, yèquènani ai bojoreba bojojèn, bacua jubèna te'e zi'in güesehuè. ¹⁸Ja'nca bojo hua'na ba'ijèn, yequè umuguse ba'iguèna, Pablo yua Santiagoni èñajaiñu caguèna, si'a jubèbi conjèn saè'è. Sani ti'anni Santiagoni tëhuoni, si'a Cristo bain ira èjacuare'ga èñani saludahuè. ¹⁹Saludani tëjini, Pablobi Riusure ta'yejeiye yo'o conguè ba'ise'e si'aye bacuani quèabi. Riusubi ai ta'yejeiyereba conguèna, judío bain jubè ba'ima'icuana sani, ai ta'yejeiye yo'o conguèna, ai bainbi Cristoni si'a recoyo ro'tani te'e zi'inni baè'è quèabi baguè. ²⁰Quèani tëjiguèna, bacuabi achani, Riusuni ai bojojèn, baguèni ai ta'yejeiye cocare cajèn baè'è. Ja'nrebi Pabloni quèahuè:

—Ai re'oye quèahuè mè'è. Quèaguèna, yèquènabi bojoyè. Yureca èn cocare achani ro'tajè'èn. Ai jai jubè judío bainbi Cristoni recoyo te'e zi'inni ba'ijèn, bainni si'a jèja yihuojèn, Moisés coca toyani jo'case'ere te'e ruiñe yo'ojèn ba'ijè'èn cayè bacua. ²¹Ja'nca cacuabi mè'èni bëinjèn, mè'è yo'oguè ba'ise'ere achani mè'è ba'iyete ñaca quèayè bacua: Pablobi ai huacha ye'yoji cahuè. Judío bain hua'na yequè yijañare ba'icua, ja'ancuani ye'yoguè, Moisés coca toyani jo'case'ere yo'omajèn ba'ijè'èn cayè mè'è, quèahuè bacua. Mèsacua zin hua'na go neño ga'nire tëyo güesema'ijè'èn cayè mè'è, quèahuè. Mai ira bain ba'isi'cua yo'ojèn ba'ise'e'ru yo'omajèn ba'ijè'èn cayè mè'è, cajèn quèahuè bacua. ²²Ja'nca quèacuabi mè'è ti'an raise'ere achani, si'a jubèbi mè'èni ai bëinjèn, mè'èni yo'oja'yete sa'ñeña senni achañu cajèn ñè'caja'cua'è. ²³Ja'nca sèani, yè'èbi coca yihuoguèna, achani güina'ru yo'ojè'èn: Gajese'gacuabi Riusuni cani jo'case'e'ru Riusuni te'e ruiñe yo'o bi'rajèn, mai naconi ba'iyè yureña. ²⁴Ja'nca ba'ijèna, mè'è yua bacuare sani, bacua naconi Riusu huè'ena ti'anni, bacua naconi te'e mame tëno güesejè'èn. Tèno güeseni tëjini, bacua ro'ija'yete ro'ijè'èn. Ja'nrebi bacuabi bacua rañare quèro güeseye poreyè. Ja'nca yo'oguèna, si'a bainbi masini, mè'ère bëin coca case'ere ro'tama'ija'cua'è. Gare huacha yo'oma'iji baguè, mè'ère cajèn, mè'è te'e ruiñe Riusuni yo'o conguè ba'iyete ro'tajèn, mè'èni te'e

ruïne ëñajën ba'ija'cua'ë bain hua'na. ²⁵Yëquëna hua'nabi mël'ë ro'taye'ru ro'tajën, judío bain jubë ba'ima'licua Cristoni recoyo zil'inni ba'icuaní yihuojën, Moisés cocare ta'yejeiye yo'oma'ijë'ën bacuani toyani saohué yëquëna. Ëñe se'gare te'e ruïne yo'ojën ba'ijë'ën: Mësacua bainbi jo'ya hua'nare huani huacha riusu hua'ina insini jo'catoca, ja'an hua'ire aiñe beoye ba'ijë'ën. Mësacuabi jo'ya hua'nare huani ainto, ba ziere gare uncumajën ba'ijë'ën. Mësacua bainbi jo'ya hua'guëre ñajemona guioni huaitoca, ba hua'ire ainma'ijë'ën. Mësacua bain yo'ojën ba'iyë'ru tin romigoni, tin ëmëguëni gare yahue bama'ijë'ën. Huejasi'cua se'gabi te'e ba'ijë'ën. Ja'an coca se'gare yihuojën bacuana saohué yëquëna, quëabi Santiago.

Arrestan a Pablo en el templo

²⁶Ja'nca quëaguëna, Pablóbi Jaë'ë caní, ba gajese'gacuaire saní, yequë umuguse bacua naconi Riusu huë'ena ti'anni, Mame tënoñu cajën, ba huë'e ëjacuani bacua tënoni tējijai umugusere quëareña, bacua jo'ya hua'nare huani insijai umugusere.

²⁷Quëani ja'nrëbi, te'e ëntë sara samu umuguseña ba'ijën, mame tëno güeseni tēji bi'rajëna, yequëcua judío bainbi ti'anni Pablóni ëñareña. Asia yijabi rani, Pablóni ëñani, bain jubëte choini, Pablóni zeanni, ²⁸ai jëja güijën careña:

—Israel bain, yëquënaní con rajjë'ën. Ënquë ai gu'aye ye'yosi'quëre sëani, yureta zeanre bañu. Si'a bain jubëanna saiguë, Moisés coca, ën huë'e Riusu uja huë'e, si'ayete ai gu'aye ca ganosi'quë'bi. Griego bainre'ga ënjo'ona rani, ën huë'ena caca güeseni, gu'a huë'e re'hua güesebi, Riusu ta'yejeiye ba'i huë'ere, güijën, ai bëinjën careña bacua.

²⁹Tróximo, ja'an Efeso bainguë yua Pablo naconi huë'e jobore ba'iguëna, bacuabi ëñani, Pablote ro'tajën, Riusu uja huë'ena guaomaquë, baguëre cajën, yureca bacua bëin cocare güireña. ³⁰Ja'nca ai hui'ya güijëna, si'a huë'e jobo bainbi rënni ganojën, Riusu huë'ena huë'huëjën raë'ë. Ja'nrëbi Pablóni zeanni, hue'se ca'ncona rërëni saní, ja'nrëbi Riusu huë'e anto sa'roñare ta'pini, Pablóni huai bi'rareña. ³¹Baguëni huani senjoñu cajën huaijëna, soldado jubë ëjaguëbi achani, Ai yo'oye'ne bain hua'na caguë, ³²baguë soldado hua'na jai jubëte choini, Riusu huë'ena huë'huëni ti'anjëna, judío bainbi ëñani, Pablóni huaiye jo'careña. ³³Jo'cajëna, soldado ëjaguëbi ti'anni, Pablóni preso zeanni, Samu guënameñabi baguëte huenjë'ën caguë, ja'nrëbi baguë ba'iyete, baguë gu'aye yo'ose'ere ja'anre bainni senni achaguëña. ³⁴Senni achaguëna, bain hua'nabi baguëni te'e ro'tamajën sehuoreña. Yequëcuabi yequë cocare quëareña. Yequëcuabi se'e yequë cocare baguëni quëareña. Ja'nca quëajën, ai jëja güijën ba'ijëna, soldado ëjaguëbi baguë gu'aye yo'ose'e, bain güijën

ba'iyete te'le ruiñe masiye gare poremaquëña. Ja'nca porema'iguëbi Mai jai huë'ena sani baguëre guaoni bajë'ën guansegüë caguëña. ³⁵Ja'nca caguëna, soldado hua'nabi baguëte sani, bacua jai huë'e mëi se'nquehuëna ti'anni, bain hua'nabi baguëre ai je'lo ëñajën güijën zean ëaye yo'ojëna, baguëre cuanni sani mëa bi'rareña. ³⁶Ja'nca mëa bi'rajëna, bain jubëbi güireña:

—Ja'anguëte huani senjojë'ën cajën güireña.

Pablo se defiende delante de la gente

³⁷Ja'nrebi Pablote mëani, bacua jai huë'ena guao bi'rajëna, Pabloli bacua ëjaguëni senni achaguëña:

—¿Më'ëre coca caye poreye yë'ë? senni achaguëña.

Senni achaguëna, ëjaguëbi sehuoguëña:

—¿Më'ë yua griego cocare caye masiguë? ³⁸¿Gue'ne yureca? ¿Më'ë yua ja'an egipcio bainguë gu'aye yo'osi'quë ba'iguëma'iguë? ¿Zoe ba'irën ai je'lo baguë coca casi'quë ba'iguëma'iguë? cuatro mil gu'a gaje concuare huëoni, beo re'otona gatini sani, ëja bainre huani senjoñu cajën ëjojën bateña. ¿Ja'an yo'osi'quëma'iguë më'ë? senni achaguëña.

³⁹Senni achaguëna, Pabloli quëaguëña:

—Bañë. Judío bainguë'lë yë'ë. Tarso huë'e jobo, ta'yejeiye ba'i jobobi raisi'quë'lë yë'ë. Ja'nca ba'iguëre sëani, bain jubëni coca caye jo'cajë'ën yë'ëre, quëaguë, senni achaguëña.

⁴⁰Ja'nca senni achaguëna, soldado ëjaguëbi Jaë'ë caguëna, Pabloli bonëni, mëi se'nquehuë ëmë ca'ncona nëceni, baguë ëntë sarare huëani rëonni coca caza caguë, bain cuaoyete ëjoguëña. Èjoni, ja'nrebi güiye jo'cajëna, Pabloli hebreo coca, ja'an yua bacua cocare ca bi'raguëña:

22 ¹—Yë'ë bain hua'na, mësacuanì ai te'le ruiñe ëñaguë, mësacuanì coca sehuoye yë'yë yë'ë, caguëña.

²Caguëna, bacua cocare achani, bacuabi caye beoye nëceni acha bi'rareña. Acha bi'rajëna, Pabloli coca caguëña:

³—Yë'ë yua judío bainguë'lë. Tarso huë'e jobo, Cilicia yija huë'e jobo, ja'an jobobi bonsëni rani, ënjo'ona ti'anni, Gamalielbi ye'yoguëna, mai ira bain ba'isi'cua coca toyani jo'case'ere te'le ruiñe ye'yeguë ba'nhuë yë'ë. Riusuni si'a recoyo ro'taguë, Baguë yëye se'gare yo'ojaza caguë, mësacua yureña yo'ojën ba'iyë'ru yë'lë'ga güina'ru yo'o bi'raguë ba'nhuë.

⁴Ja'nca ba'iguëbi Cristo bainni ai je'lo bani, Bacuani huani senjoza caguë yo'oni, bacua bain ëmëcua, romicua, ai bainre preso zeanni, ya'o huë'ena guaoguë ba'nhuë yë'ë. ⁵Ja'nca yo'oguëna, mai pairi ta'yejeiye ëjaguë, si'a judío bain ira ëjacua naconi, bacuabi yë'ë yo'oguë ba'ise'ere ëñani, yureña tèca masiyë bacua. Ja'nca masicuabi utire toyani, Mai jubë bain Damasco huë'e jobo ba'icuaana saonü cajën, yë'ë naconi saojën

ba'nhuë bacua. Ja'nca saojëna, yë'ëbi bacua uti toyase'ere sani, Ja'an jobo ba'icua Cristo bainre zeanni rani si'nse güeseza caguë, Damasco ëja bainna sani bacua uti toyase'ere insiye ro'taguë ba'nhuë yë'ë.

Pablo cuenta su conversión

⁶Ja'nca ro'taguë, Damasco ma'aja'an saiguë, mënera ba'iguëna, Damascona ti'an bi'raguëna, joë ba'irëmbi mia re'oto ñatani saoye'ru ai ma'ñoñereba miaguë, yë'ë të'ijeije ba'iruna gaje meguë ba'nji. ⁷Ja'nca ba'iguëna, yijana tainguë ba'nhuë yë'ë. Tainguëna, guënamë re'otobi yë'ëni cani achoguë ba'nji: “Saulo, Saulo, ¿më'ë queaca ro'taguë, yë'ëre je'o baguë be'teguë'ne?” cani achoguë ba'nji. ⁸Cani achoguëna, senni achaguë ba'nhuë yë'ë: “¿Gueguëbi yë'ëni senni achaguë'ne, Ëjaguë?” senni achaguëna, “Yë'ë yua Jesucristo Nazareno hue'eguë'ë. Yë'ëni ai je'o bayë më'ë” sehuoguë ba'nji. ⁹Ja'nca sehuoguëna, yë'ë gaje concuabi miañe ëñose'ere ëñani quëquëcuata'an, yë'ëni coca caguëte achamajën ba'nhuë. ¹⁰Ja'nrëbi yë'ë Ëjaguëni se'e senni achaguë ba'nhuë yë'ë: “Ëjaguë, ¿guere yo'oja'guë'ne yë'ë?” senni achaguëna, Ëjaguëbi sehuoguë ba'nji: “Huëni, Damasco huë'e jobona saijë'ën. Sani ti'anni ba'iguëna, yequëcuabi më'ë yo'oja'yete quëaja'cua'ë” sehuoguë ba'nji baguë. ¹¹Sehuoguëna, ja'an ma'ñose'ebi ñaco ëñañe gare porema'iguë ba'nhuë yë'ë. Ja'nca porema'iguëna, yë'ë gaje bainbi yë'ë ëntë sarare zeanni sajäen, Damasco huë'e jobona ti'anjäen ba'nhuë.

¹²Ti'anni ba'iguëna, yequë bainguë Ananías hue'eguëbi ba'iguë ba'nji. Moisés coca guanseni jo'case'ere te'e ruiñe yo'oguëna, judío bain Damascora ba'icuabi baguëni ai te'e ruiñe ëñajën, baguëte re'oye cajën ba'nhuë. ¹³Ja'an Ananías hue'eguëbi yë'ëni ëñaguë rani, yë'ëni caguë ba'nji: “Yë'ë bainguë Saulo, ñaco sëtani ëñajë'ën” caguë ba'nji baguë. Caguëna, ja'ansi'quë ñaco sëtani ëñaguë ba'nhuë yë'ë. ¹⁴Ja'nca ëñañe poreguëna, baguëbi yë'ëni se'e caguë ba'nji: “Mai ta'yeyeyereba Ëjaguë Riusu, mai ira bain ba'isi'cuani conni cuiraguë ba'iguë, ja'anguëbi më'ëre cuencueni, baguëre yo'o conguëte re'huabi. Baguë cuencuyete ai zoe ro'taguëbi yureña më'ëna coca raoguëna, quëayë yë'ë. Më'ë yua Riusu yëyete te'e ruiñe masija'guë'ë. Baguë bainguë cuencueni raosi'quëreba ba'iguëte ëñani masija'guë'ë më'ë. Baguëbi coca caguëna, më'ëbi achaja'guë'ë. ¹⁵Ja'nca baguëni masini, ja'nrëbi si'a bainna sani, baguë ëñose'e, baguë quëani achose'e, si'ayete bainni quëani achoja'guë'ë më'ë. ¹⁶Ja'nca ba'ija'guë sëani, yureca huëijë'ën. Besa hua'guë sani, bautiza güesejë'ën. Mai Ëjaguëni si'a recoyo ro'tani te'e zil'inni ba'iguë sëani, më'ë gu'a jucha yo'oguë ba'ise'ere gare jo'cani senjoni, më'ë recoyo mame tëno güesejë'ën” yë'ëre caguë ba'nji Ananías. Ja'nca caguëna, güina'ru yo'oguë ba'nhuë yë'ë.

Pablo cuenta cómo fue enviado a los no judíos

¹⁷Ja'nca yo'oni, ja'nrebi Jerusalenna rani, Riusu uja hu'e'ena cacani uja bi'raguë, Riusu guënamë toyare ëñaguë ba'nhuë yë'ë. ¹⁸Ja'nca ëñaguëna, Èjaguë Jesucristobi gaje meni, yë'ëni coca quëaguë ba'nji: “Yureca besa hua'guë Jerusalén hu'e'le jobore gare jo'cani saijë'ën. Yë'ë ba'iyete ënjo'on bainni quëani achoguëna, bacuabi ro cue'yoni, yë'ë cocare ro gu'a güeni senjoja'cua'ë” quëaguë ba'nji. ¹⁹Quëaguëna, sehuoguë ba'nhuë yë'ë: “Èjaguë, yë'ë yo'oguë ba'ise'le, më'ë bainni je'o base'le, ja'anre masiyë bacua. Yë'ë yua si'a bain në'ca hu'e'ëñana sani, ja'an bainre preso zeanni, ya'o hu'e'ena guaoni, ai jëja huai güeseaguë ba'nhuë yë'ë. ²⁰Më'ë bainguë Estebanre'ga ro'tajë'ën. Më'ëni yo'o conguëbi më'ë cocarebare te'e ruinë quëani achoguëna, judío ëja bainbi baguëni huani senjohuë. Huani senjojëna, yë'ë'ga bacua naconi te'le ëñaguë nëcaguë ba'nhuë yë'ë. Bacua guayoni se canre rutani jo'cajëna, yë'ë'ga ëñaguë cuiraguë ba'nhuë yë'ë. Ja'nca sëani, më'ë cocare bacuani quëani achoza” caguë ba'nhuë yë'ë. ²¹Caguëna, yë'ë Èjaguëbi sehuoguë ba'nji: “Ja'nca quëani achoma'ijë'ën. Èn hu'e'le jobore gare jo'cani saijë'ën. Më'ëre saoguëna, judío bain jubë ba'ima'icuaana sani, yë'ë cocare ye'yojë'ën” caguë sehuoguë ba'nji, quëaguëna, Pablo.

Pablo en manos del comandante

²²Quëaguëna, judío bain jubëbi ja'an coca caye tëca achareña. Achani, ja'an tin bainre caguëna, bacuabi quë'rë se'le bëinjën coca güi bi'rareña:

—Ja'an hua'guëni huani senjojë'ën. Gu'a bainguëre sëani, ju'insi'quë ba'ija'guë, güi bi'rareña.

²³Ja'nca güijën, bacua cañare ye'rejën, ya'o picore huëojën, ëmëna senjoni tonjën, ai yo'oreña bacua. ²⁴Ja'nca yo'ojëna, soldado ëjaguëbi Pablote guaoni huenjë'ën caguë guanseguëña. Bain hua'nabi baguëni je'o bajën güijëna, Baguë gu'aye yo'ose'ere masiza caguë, Baguëni ga'ni za'zabobi si'nseye guanseguëña. Ja'nca si'nsetoca, yequërë maini quëama'iguë baguë, ro'taguëna ëjaguë. ²⁵Ja'nca guanseguëna, bacuabi huenni, za'zabobi inni, Baguëni huañu cajëna, yequë ëjaguëbi nëcaguë ëñaguëna, Pablobi baguëni caguëna:

—Yë'ë yua romano bainguëre sëani, ¿mësacua queaca ro'tajën, yë'ëni re'oye senni achamajën, yë'ëre si'nseye'ne? caguëna.

²⁶Caguëna, ja'an ëjaguëbi gue ro'taye beoye achani, soldado ta'yejeiye ëjaguëna sani quëaguëna:

—¿Më'ë queaca ro'taguë, ja'an bainguëni huenni si'nseguë'ne? Romano bainguëre sëani, yo'oma'ijë'ën, quëaguëna.

²⁷Quëaguëna, ba hua'guë yua Pablona ti'anni, baguëni senni achaguëna:

—Te'e ruiñe quëajë'ën. ¿Më'ë yua romano bainguë'guë? senni achaguëña.
 Senni achaguëña,
 —Jaë'ë, sehuoguëña.
 28Sehuoguëña, baguë caguëña:
 —Yë'ë'ga ai curire ro'ini, romano bainguë ruën'ë yë'ë, caguëña.
 Caguëña, Pablobi:
 —Yë'ë të'ya raisirënbi romano bainguë ba'iguë'ë yë'ë, caguëña.
 29Ja'nca caguëña, ga'ni za'zabobi si'nseye ro'tacuabi ai quëquëni, gatini
 sateña. Soldado ta'yejeiye ëjaguë'ga ai huaji yëguë, baguëni huense'ere
 ro'taguë, Yë'ëre yequërë si'nse güesema'ija'guë caguë, romano bainguëni
 ja'nca yo'omazani caguë ro'taguëña.

Pablo ante la Junta Suprema de los judíos

30Ja'nrëbi, yequë umuguse ñataguëña, soldado ta'yejeiye ëjaguëbi
 Pablo gu'aye yo'ose'ere te'e ruiñe masiza caguë, baguë guënameña
 huense'ere ti'jeni, Judío ëja bain jubëre ñë'ca güesejë'ën caguë, ja'nrëbi
 Pablote bacua ñë'casiruna sani nëcoguëña.

23 1Ti'anni ëñato, pairi ëjacua, si'a judío ëja bain jubë bateña.
 Ba'ijëña, Pablobi ba jubëni ëñani, bacuani caguëña:

—Yë'ë bain sanhuë Riusubi ëñaguëña, yë'ëbi te'e ruiñereba ro'taguë,
 si'a yë'ë ba'i umuguseña re'oye yo'oguë ba'iyë yë'ë, caguëña.

2Caguëña, pairi ta'yejeiye ëjaguë Ananías hue'eguëbi yua Pablo
 ca'ncore nëcacuani, Baguë y'l'obona ëntë abëbi huaijë'ën guansequëña.

3Guansequëña, baguëni huaijëña, Pablobi sehuoguëña:

—Më'ë yua ro re'o bainguë'ru ëmëje'en ca'nco se'gare ëñoguëta'an, ro
 coqueguë, yë'ëni huaiye guansehüë më'ë. Ja'nca sëani, Riusubi më'ëre
 huani tonja'guë'bi. Më'ë yua Moisés coca toyani jo'case'ere ëñaguë, yë'ëre
 si'nseja'yete guansezä caguë ba'iyë më'ë. Ja'nca ba'iguëña, Moisés coca
 yua ja'anre yo'oma'iñe caguëta'an, ¿më'ë queaca ro'taguë, yë'ëre huaiye
 guansequë'ne? caguëña.

4Ja'nca caguëña, ja'anru nëcacuabi baguëni bëinjën, baguëni senni
 achareña:

—¿Më'ë queaca ro'taguë, Riusu pairi ëjaguëni gu'aye sehuoguë'ne?
 senni achareña.

5Senni achajëña, Pablo sehuoguëña:

—Baguë pairi ëjaguë ba'iyete huesëhuë yë'ë. Riusu coca toyani
 jo'case'ere ëñato, Mësacua ëja bainni gu'aye cama'ijë'ën toyani jo'case'e
 sëani, huacha yo'ohüë yë'ë, sehuoguëña.

6Sehuoni, ja'nrëbi si'a ëja bain jubëre ëñato, jobo ba'icuabi saduceo
 bain bateña. Jobo ba'icuabi fariseo bain bateña. Ja'nca ba'ijëña, Pablobi
 si'a jëja güiguë caguëña:

—Yè'è bain sanhuè, yè'èbi fariseo bainguè'è. Yè'è pè'caguè sanhuè'ga fariseo bain baè'è. Riusubi bain ju'insi'cuare èñani, bacuare go'ya rai güeseja'guè'bi. Ja'nca yo'oja'yete si'a recoyo ro'taguèna, mèsacuabi yè'ère gu'a bainguè're'ru èñajèn, yè'ère ènjo'ona senni achajèn choè'è, caguèña.

⁷Ja'nca caguèna, fariseo bain, saduceo bain, ja'anru ba'icuabi sa'ñeña bëin coca cajèn, te'e ro'tamateña. ⁸Saduceo bainbi cajèn, ju'insi'cuabi go'ya raima'icua ba'iyè. Riusu guènamè re'oto yo'o concua beoyè. Huati hua'l'ga beoyè. Ja'anre cacuata'an, fariseo bainbi tin cacua ba'iyèña. ⁹Ja'nca bëin coca cajèn, sa'ñeña güijèn, bacua jubè ba'icua Riusu ira coca masiye ye'yocua, bacuabi fariseo bain ro'taye'ru ro'tajèn, bain jobona nècani careña:

—Ènquè Pablo hue'egüè gare gu'aye yo'omaquè ba'iji. Yequèrè Riusu Espiritubi baguèni coca casi'què ba'ima'iguè. Yequèrè Riusu guènamè re'oto yo'o concuabi baguèna gaje meni coca casi'cua ba'ima'iñe. Ja'nca ba'itoca, Riusu canì jo'case'e'ru tin cama'ina'a, careña bacua.

¹⁰Ja'nca sa'ñeña cajèn, què'rè ta'yejeiye bëinjèn, Pablóni ai yo'o güesejèna, soldado èjaguèbi èñani, Pablòbi ja'si huahuoma'ija'guè caguè, baguè soldado hua'nana bonèni, Baguète zeanni, mai jai huè'ena sani guaoni bajè'èn caguè guanseguèna, bacuabi ja'nca yo'oreña.

¹¹Yo'orena, ja'nrebi na'i si'aguèna, Pablòbi umeni cainguè, èoruna èñato, Èjaguè Jesucristòbi baguèni coca caguè baquèña:

—Bojo recoyo re'huanì ba'ijè'èn, Pablo. Yè'è ta'yejeiye ba'iyete Jerusalén bainni te'e ruiñe quèani achosi'què sèani, mè'l'è'ga Roma huè'è jobona sani, yè'è ba'iyete güina'ru quèani achoja'guè'è, caguèña.

Planes para matar a Pablo

¹²Ja'nrebi, yequè umuguse ñataguèna, yequècua judío bainbi sa'ñeña cajèn, Pablóni huani senjoñu cajèn, bacua coca canì jo'careña: “Maibi baguèni huani senjoñe tèca gare aon ainmajèn, oco re'co uncumajèn ba'ina'a. Baguèni huani senjoma'itoca, Riusubi maire huani senjoja'guè” sa'ñeña coca canì jo'careña. ¹³Ja'nca canì jo'cajèn, bacua jubè ba'icuare cuencueto, què'rè cuarenta èmècua ba'iyè'ru bateña. ¹⁴Ja'nca ba'icuabi pairi èjacua, judío ira èja bain, bacuana sani quèareña:

—Yèquèna hua'nabi sa'ñeña coca canì jo'cahuè. Yèquènabi Pablóni huani senjoma'itoca, Riusubi güina'ru yèquènani huani senjoja'guè canì jo'cahuè yèquèna. Baguèni huani senjoñe tèca, gare aon ainmajèn ba'l'ja'cua'è yèquèna. ¹⁵Ja'nca yo'oja'cua sèani, mèsacua èja bainni coca señè yèquèna. Soldado ta'yejeiye èjaguèni coca saoni senjè'èn: “Baguè yo'oguè ba'ise'ere què'rè se'e te'e ruiñe senni achani masiñu cajèn, mè'l'è yua miato baguète sani, yèquèna jobona nècojè'èn.” Ja'an cocare ba èjaguèna saoni senjè'èn. Ja'nca saoni senjèna, baguète ra bi'raguèna, yèquèna hua'nabi ma'a ca'ncore gatini èjojèn ba'l'ja'cua'è, quèareña bacua.

¹⁶Ja'nca quëajënna, Pablo jontaguëbi achani masini, soldado jai hu'ëna sani, Pablóni quëajaquëña. ¹⁷Quëani tējiguëna, Pablo yua soldado ëjaguë ja'anrute ba'iguëni choini quëaguëña:

—Ën hua'guëre soldado ta'yejeiye ëjaguëna sani ëñojë'ën. Baguëni coca quëaja'guë'bi, quëaguëña Pablo.

¹⁸Quëaguëna, soldado ëjaguëbi baguëte sani, ta'yejeiye ëjaguëni quëaguëña:

—Ja'an preso zeansi'quë Pablo hue'eguëbi yë'ëni quëabi. Ën hua'guëre më'ëna sajë'ën, më'ëni coca caju'guëre, quëaguëña.

¹⁹Quëaguëna, ta'yejeiye ëjaguëbi bonsë hua'guëre ca'ncoëna sani, baguëni senni achaguëña:

—¿Më'ë guere quëaguë'ne? caguë senni achaguëña.

²⁰Senni achaguëna, bonsë hua'guëbi sehuoguëña:

—Judío bainbi sa'ñeña coca cajën, Pablóni quë'rë se'e te'e ruiñe senni achani baguë yo'ose'ere masiñu cajën, bacua jubëna miato sani nëcoyete më'ëni señë. ²¹Ja'nca sencuaretan baguëre saoma'ijë'ën. Bacua jubë ba'icua quë'rë cuarenta ëmëcua ba'iyë'ru ba'icuabi, Baguëni huani senjoñu cajën, baguë sai ma'a ca'ncona gatini ëjoja'cua'ë. Ja'ancuabi sa'ñeña coca cani jo'careña. Pablóni huani senjoma'itoca, Riusubi güina'ru maini huani senjoja'guë cani jo'careña. Baguëni huani senjoñe tëca gare aon ainmajën, gare oco re'co uncumajën ba'ija'cua'ë mai, cani jo'careña. Ja'nca cani jo'cacuabi më'ëni coca senjënna, më'ë sehuoja'yete ëjoyë bacua, bonsë hua'guëbi quëaguëña.

²²Quëaguëna, soldado ta'yejeiye ëjaguëbi bonsë hua'guëni caguë, Yë'ëni quëase'ere yequëcuani gare quëaye beoye ba'ijë'ën caguë, baguëte yihuoni saoguëña.

Envían a Pablo ante Félix el gobernador

²³Ja'nca saoni, ja'n'rëbi baguë yo'je ëjacua samucuani choini guansegüë caguëña:

—Soldado hua'na samu cien hua'na, caballona tuicua setentacua, hui pere sacua samu cien hua'na, ja'an hua'nare re'huajë'ën. Yure ñami a las nueve ba'iyë'ru Cesarea huë'e jobona saija'cua'ë. ²⁴Yequë caballo hua'nare'ga Pablo tuaja'cuare re'huajë'ën. Baguëte Cesarea huë'e jobona sani, re'oye ëñare bajën re'huajën, baguëte bain ta'yejeiye ëjaguë Félixna jo'cajajë'ën, guansegüë caguëña baguë.

²⁵Cani ja'n'rëbi, Uti ja'ore toyani bacua naconi saoya caguë, ñaca toyaguëña:

²⁶“Yë'ë yua Claudio Lisias hue'eguëbi yë'ë ta'yejeiye ëjaguë Félixni uti ja'ore toyani, më'ëni saoni saludayë yë'ë. ²⁷Judío bainbi ën hua'guëni preso zeanni, huani senjo bi'rajënna, yë'ëbi achani, baguë romano banguë ba'iyete masini, yë'ë soldado hua'na naconi sani tëhuoni, baguëte

etohuë. ²⁸Etoni, Baguë ba'iyete ¿guere gu'aye caye'ne? caguë, bacua ëja bain jubëna sani nëcohuë yë'ë. ²⁹Nëconi achato, ro bacua ira coca guanseni jo'case'e se'gare ëñajën, Riusuni ai gu'aye yo'ohuë më'ë cajën, baguëni huani senjoñe ro'tahuë. Ja'nca ro'tacuareta'an, ja'nca baguëni yo'o güeseye porema'iñë yë'ë. Baguëni preso zeanni baye'ga porema'iñë yë'ë. ³⁰Ja'nca porema'iguëbi judío bain yo'oja'yete achahuë. Ba hua'nabi gatini baguëni huani senjoñe ëjojëna, yureña baguëte më'ëna saohuë yë'ë. Saoguë, baguë gu'aye yo'ose'e cacuani quëahuë: Ëjaguë Félixna sani, Pablo ba'iyete quëajë'n, bacuani quëahuë yë'ë. Gañañe quëahuë yë'ë. Ëñaguë ba'ijë'n." Ja'an utire toyani saoguëna.

³¹Saoguëna, soldado hua'nabi bacua ëjaguë guansese'e'ru yo'oni, Pablote inni, ñamibi etoni sani, Antípatris huë'e jobona ti'anni ñatajateña. ³²Ti'anni ñatani soldado hua'na guëña ganicia se'gabi bacua jai huë'ena goteña. Go'ijëna, caballore tuicuabi Pablote se'e sani, Cesareana ti'anreña. ³³Ti'anni, bacua uti ja'o toyani raose'ere bain ta'yejeiye ëjaguëna insini, Pablote baguëni ëñoreña. ³⁴Ëñorena, ba ëjaguëbi uti ja'ore ëñani tëjini, ¿Jaro yija bainguëguë'ne baguë? senni achaguëna, Cilicia yija bainguë'bi sehuoreña. ³⁵Sehuojëna, ëjaguëbi Pablona bonëni quëaguëna:

—Më'ere gu'aye cacuabi ti'an rajëna, më'ë coca sehuoja'yete te'e ruinë achani masija'guë'ë yë'ë, quëaguëna.

Ja'nca quëani, Herodes ta'yejeiye ba'isi huë'ena sani, baguëte guaoni, baguëni ëñare bajën re'huani bajë'n guanseni jo'caguëna.

Defensa de Pablo ante Félix

24 ¹Ja'nrebi, te'e ëntë sara ba'i umuguseñabi judío ëja bainbi ti'an rateña. Ananías hue'eguë, pairi ta'yejeiye ëjaguë, judío bain ira ëja bain hua'na naconi ti'an rateña. Yequëre'ga bacua coca cani achocaiguë Tértulo hue'eguë, ja'anguëre'ga rani bareña. Ja'ancuabi bain ta'yejeiye ëjaguëna ti'anni, Pablo gu'aye yo'ose'ere quëajën ra'ë careña. ²Cani, ja'nrebi Pablote rani nëcorena, Tértulobi Pablote gu'aye caguë, Félixni quëa bi'raguëna:

—Më'ë yua ai ta'yejeiye ëjaguëreba ba'iguë, ai re'oye yo'o conguëna, guerra huaye beoye ba'iji maire. Si'a gu'aye yo'oye yua gare carajeise'e ba'iji mai yijare. ³Ja'nca sëani, yëquë'nabi si'a ca'ncoña ganini ëñato, ai bojojën ba'ijën, më'ëni recoyo ro'tajën, Surupa cajën, më'ë ta'yejeiyereba ëjaguë ba'iyete bojojën ro'tajën ba'iyë yëquëna. ⁴Yureca më'ëni zoe guaja güesema'iñe caguë, yë'ë samu coca ma'carëan se'gare caguëna, re'oye ro'taguë achajë'n. ⁵Ënquë Pablo hue'eguë, baguë yo'ose'e, baguë ba'iyete cato, gare jo'caye beoye gu'ayereba yo'oguë'bi ba'iji. Si'a judío bain ba'iruanna sani, je'o coca se'gare cani, bainni sa'ñeña bëin güeseji baguë.

Nazareno jubë ëjaguë ba'iguë, ja'an gu'a gajecuarë ñë'coni, bacuani gu'aye yo'oye guanseji baguë. ⁶Ja'nca gu'aye yo'oguëbi Riusu uja huë'ena cacani, Gu'a huë'ere re'huaza caguë yo'o bi'raguëna, yëquëna hua'nabi baguëte preso zeanni, yëquëna ira bain ba'isi'cua guanseni jo'case'ere ëñani, baguë gu'aye yo'ose'ere masini, ja'an coca cani jo'case'eru baguëni si'nseye ro'tahuë. ⁷Si'nseye ro'tacua'reta'an, ja'an soldado ta'yejeiye ëjaguë Lisias hue'eguëbi ti'anni, ro jëjoni saoni, yëquëna preso zeansi'quëre ro tëani sabi. ⁸Sani, baguëte më'ëna raoni, ja'n'rëbi yëquë'nani quëabi: “Pabloni si'nseye se'ne yë'toca, Félixna sani senjë'n” cabi baguë. Yureca baguë gu'aye yo'ose'ere baguëni senni achani ro'tajë'n më'l'ga. Yëquëna te'e rui'ne case'ere masija'guë'ë më'ë, caguë quëabi Tértulo.

⁹Quëaguëna, judío bainbi achani, “Ja'nca raë'ë. Te'e rui'nera quëahuë më'ë” careña. ¹⁰Cajë'na, ja'n'rëbi bain ëjaguë Félixbi Pablona bonëni, baguë ëntë sarabi baguëni ba'boguë, Më'ë coca caguë sehuojë'n caguëna, Pablobi coca ca bi'raguëña:

—Më'ëbi ën yija bainre zoe tëcahuëan guanseye masiguëre sëani, më'ëni bojoguë, yë'ë cocare më'ëni sehuoguë quëayë yë'ë, ëjaguë. ¹¹Yureca yë'ë Jerusalén huë'e jobona saise'e, Riusuni ujaguë saise'e ja'anre cato, si'a sara samu umuguseña se'ga bajji'i yë'ë ja'an jobona ti'anni ba'ise'e. Ja'nca ba'iguëna, më'ëbi te'e rui'ne masiye poreyë. ¹²Ja'nca sani, Riusu huë'ena ti'anni ba'iguë, judío bainbi ëñajë'na, gu'a cocare gare camaquë baë'ë yë'ë. Gare je'o baye beoye baë'ë yë'ë. Yë'l'ga bain ñë'ca huë'eñare ba'iguë, judío bainbi ëñajë'na, bacua yure case'eru gare gu'aye yo'omaquë baë'ë yë'ë. ¹³Yureca, ëncuabi yë'ë ba'iyete gu'aye cajën, më'ëni te'e rui'ne masi güeseye gare porema'iñë. ¹⁴Yë'ë ba'iyete cato, ën cocare më'ëni te'e rui'ne quëayë yë'ë. Jesucristo bain zi'nzicua naconi te'e yo'o conguë ba'iyë yë'ë. Ëncuabi ja'an bain jubëte ëñajën, Gu'a jubë'lë cacuata'an, ja'an bain jubë naconi recoyo te'e zi'nzini, yë'ë ta'yejeiye Riusu, yë'ë ira bain ba'isi'cuani yo'o consi'quë, ja'an Riusuni gare jo'caye beoye yo'o conguë ba'iyë yë'ë. Yë'ë ira bain coca guanseni jo'case'e, Moisés coca, Riusu ira bain raosi'cua coca, ja'an cocare ëñaguë, si'aye güina'ru te'e rui'ne yo'oguë ba'iyë yë'ë. ¹⁵Ja'nca ba'iguëbi Riusu ta'yejeiyye yo'o conja'ñete jo'caye beoye ëñaguë ëjoguë ba'iguëna, ëncua'ga güina'ru ëñajën ëjojën ba'iyë. Riusu ta'yejeiye umugusebi ti'anguëna, bain junni tonsi'cua, re'oye yo'ojën ba'isi'cua, gu'aye yo'ojën ba'isi'cua, si'acuabi go'ya raija'cua'ë. ¹⁶Ja'nca go'ya raija'cua sëani, yë'l'ga yë'ë porese'eru yo'oguë, gare huacha yo'oye beoye ba'iguë, re'oye recoyo ro'taye se'ga ba'iyë yë'yë yë'ë. Riusubi ëñaguëna, bain'ga ëñajë'na, gare gu'aye yo'oye beoye ba'iguë, gare jo'caye beoye re'oye yo'oye se'gare yë'yë yë'ë.

¹⁷Yureña ba'i tēcahuēan so'lo yijañana saisi'quēbi yure umuguseña yē'ē yijana go'iguē, yē'ē bainre oiguē, yē'ē curi cose'ere bacuana ro insini jo'caza caguē, ja'nca yo'oguē baē'ē yē'ē. Ja'nca yo'oni, Riusu uja huē'ena cacani, Riusuni bojoguē insiye ro'tahuē yē'ē. ¹⁸Ja'nca yo'oye ro'taguēna, yequēcua judío bainbi Asia yijabi ti'an rani, yē'ere tēhuohuē. Ja'nca tēhuojēna, yē'ē ira bain ba'isi'cua yo'ojēn ba'ise'e'ru recoyo tēno güeseni tējihuē yē'ē. Yē'ē gaje bain naconi rēño jubē se'ga ba'ijēna, ja'nca yo'ohuē yē'ē. Bain naconi gare je'lo bamaē'ē yē'ē. Gue hui'ya güiye beoye baē'ē yē'ē. ¹⁹Ja'an judío bainbi ēnjo'ona rani, bacua ēñase'ere mē'ēni quēare'ahuē. Yē'ē gu'aye yo'ose'ere ēñama'isi'cua sēani, raimaē'ē. ²⁰Encua'ga yē'ē yo'oguē ba'ise'ere ēñasi'cua ba'ijēn, ¿gue gu'aye yo'ose'ere te'le ruiñe quēaye poreye'ne? Yē'ē yua judío ēja bain jubē naconi ba'iguē, gare gu'aye caye beoye baē'ē yē'ē. ²¹En coca se'gare si'a jēja cani achohuē yē'ē: “Bain junni tonsi'cuabi go'ya rajja'cua sēani, Riusu ta'yejeiye yo'oja'yete si'a recoyo ro'tayē yē'ē” cani achohuē yē'ē, quēaguēna Pablo.

²²Ja'nca quēaguēna, ējaguē Félix yua Cristo bain yo'ojēn ba'iyete te'le ruiñe masiguē sēani, Pablöre gu'aye case'ere yuta sehuoye yēmaquēna. Ja'nca yēma'iguēbi si'a hua'na ñē'casi'cuani caguēna:

—Re'oji. Soldado ta'yejeiye ējaguē Lisiasbi ti'an raiguēna, baguēni quē'rē se'le senni achani, ja'n'rēbi mēsacua sense'ere ro'tani sehuoja'guē'ē yē'ē, caguē sehuoguēna.

²³Ja'nca sehuoni, baguē soldado ējaguēte choini guanseguēna:

—Baguēte se'le guaoni bani, baguēni ai yo'lo güesemajēn, baguē bain rani cuirato, ēnsema'ijē'ēn, guanseguē caguēna.

²⁴Ja'nca cani jo'cani, ja'n'rēbi se'le yequē umuguseña ba'iguēna, Félix yua baguē rēnjo Drusila naconi Pablöni ēñaguē saquēna. Judía baingo bacoña baguē rēnjo. Ja'nca ēñaguē saiguē, Pablöni senni achaguē, Jesucristoni recoyo zi'inni ba'iyete quēajē'ēn caguēna, ²⁵Pablöbi sehuoguē, te'le ruiñe yo'oguē ba'iye, jēja ba recoyo re'huaye, Riusu bënni senjoja'ñe, ja'an cocare baguēni quēani achoguēna. Ja'nca quēani achoguēna, Félixbi achani, ai quēquēni, baguēni caguēna:

—Yua mē'ē soldado hua'na ēñacuana go'ijē'ēn. Jē'te, mē'ēni se'le senni achaye yēnica, mē'ēni se'le choija'guē'ē yē'ē, cani saoguēna.

²⁶Ja'nca saoguēbi ja'ansi'quē ro'taguēna: “Baguēte eto curire yē'ēna insija'guē” ro'taguē, baguēni quē'rē se'le choni senni achaguē baquēna. ²⁷Ja'n'rēbi, samu tēcahuēan ba'ini, Félixbi baguē ējaguē ba'iyete gare jo'cani saiguēna, yequē Porcio Festo hue'eguēbi bëani guanse bi'raguēna. Félixbi ja'nca jo'cani saiguē, Judío bainni re'oye ro'ta güeseza caguē, Pablöte preso zeansi'quere jo'caguēna.

Pablo delante de Festo

25 ¹Ja'n'rēbi Festo hue'eguēbi bain ējaguē runni, Cesareana ti'anni, bëani, ja'n'rēbi samute umuguseña ba'ini, Jerusalén huē'e jobona

saquëña. ²Sani ti'anguëna, pairi ta'yejeiye ëjacua, si'a judío ëja bain naconi, baguëni tëhuoni, Pabloni bënni senjoñe senreña:

³—Baguëte ënjo'ona raoye guansejë'ën. Baguë yo'oguë ba'ise'ere te'le ruiñe senni achañu, senreña.

Ja'nca senjën, ro coquereña. Ma'aja'an raija'guëni huani senjoñe ro'tareña. ⁴Ja'nca senjënna, Festobi sehuoguëña:

—Yua Cesarea huë'e jobore guaosi'quëre sëani, ja'anruna sani, baguë gu'aye yo'ose'ere quëajë'ën. Yë'lë'ga yure umuguseña saiguëna, ⁵mësacua ëja bainbi yë'ëre conjën saijë'ën. Sani ti'anni, baguë gu'aye yo'oguë ba'ise'ere ro'tani, ja'anruna quëajë'ën, caguë sehuoguëña.

⁶Ja'nca sehuoni, ja'nrebi se'e si'a sara ba'i umuguseñabi judío ëja bain naconi Cesarea huë'e jobona sateña. Sani ti'anni, ñatani, Pablo rayete guanseguëña. ⁷Guanseguëna, Pablobi caca raiguëna, ja'an judío bain Jerusalemni raisi'cuabi Pablo ba'iyete ai gu'aye cajën quëacuata'an, bacua quëase'ere te'le ruiñe masi güeseye gare poremateña. ⁸Ja'nca gu'aye cajënna, Pablobi nëcani bacuani sehuo bi'raguëña:

—Yë'lë ba'iyete gu'aye cajënna, gare te'le ruiñe se'ga yo'oguë ba'iyë yë'lë. Judío bain ira coca toyani jo'case'le'ru gare tin yo'oma'iguë'lë yë'lë. Riusu uja huë'ere gare si'si yo'omaquë ba'iguë'lë yë'lë. Romano bain ta'yejeiye ëjaguëni gare gu'aye yo'oma'iguë'lë yë'lë, sehuoguëña.

⁹Sehuoguëna, Festobi ro'taguë, Judío bainni re'oye achoye caza caguë, Pabloni senni achaguëña:

—¿Më'lë yure sehuoye'ru Jerusalemna sani güina'ru yë'ëni sehuoye yëguë më'lë? senni achaguëña.

¹⁰Senni achaguëna, Pablobi sehuoguëña:

—Bañë. Romano ëja bainbi yë'lë ba'ise'ere cani jo'caja'bë. Judío bainni gare gu'aye yo'oma'isi'quëre masiyë më'lë. Ja'nca masiguë, yë'lë ba'lja'yete cajë'ën. ¹¹Bainni ai gu'aye yo'oguë ba'isi'quë banica, junni tonni jo'cama'ire'ahuë yë'lë. Ba hua'na'ga yë'lëre gu'aye cajën, te'le ruiñe masi güeseye gare porema'iñë. Ja'nca sëani, si'a ëja bainbi yë'lëre bacuana insiye porema'iñë. Ja'nca sëani, më'ëni yure señë. Romano bain ta'yejeiye ëjaguëna yë'lëre saojë'ën. Baguë yua yë'lë yo'oguë ba'ise'ere masini caja'guë, caguë sehuoguëña Pablo.

¹²Ja'nca sehuoguëna, Festobi baguë gaje concuani yihuo cocare senni, yihuoni tëjjjënna, Pabloni quëaguëña:

—Më'lë yua romano bain ta'yejeiye ëjaguë masini caja'yete senguëna, më'ëre baguëna saoja'guë'lë yë'lë, quëani jo'caguëña.

Pablo ante el rey Agripa

¹³Ja'nrebi yequë umuguseña ba'iguëna ja'an yija bain ta'yejeiye ëjaguë Agripa hue'eguëbi Festoni bojoguë saludajaza caguë, baguë yo'jego Berenice naconi ti'anni bateña. ¹⁴Ja'nca ba'ljënna, coca cajën ba'ljënna, Festobi quëaguëña:

—Félix preso guaoni jo'casi'quë Pablo hue'eguëbi ënjo'onre ba'iguëna, baguë ba'iyete achajë'ën. ¹⁵Yë'ëbi yureña Jerusalén huë'e jobore ba'iguëna, judío ëja bainbi yë'ëni tëhuo rani, Pablóni huani senjoñe sen'ë. ¹⁶Ja'nca senjënna, yë'ë'ga sehuohuë: “Romano ëja bainbi gu'aye casi'quëni huani senjoñe senjënna, ro yo'oye beoye ba'icua'ë. Ru'ru, baguëni gu'aye cacuabi quëajënna, ja'nrëbi baguëbi sehuoye poreji” sehuohuë yë'ë. ¹⁷Ja'nca sehuoguëna, bacuabi ti'an raë'ë. Ti'an rajjënna, te'e jëana yë'ë ëja guëna seihuëna bëani, baguëte choini, nëconi, baguë sehuo cocare achahuë. ¹⁸Si'a bacua gu'a cocare quëajën, yë'ë ro'taguë ba'ise'ere ru'ru baguëni camaë'ë. ¹⁹Ro bacua uja coca pëbëre ëñani, baguë huacha ye'yose'e se'gare baguëni gu'aye cahuë bacua. Ja'an Jesucristo hue'eguëte cajën, Junni tonsi'quë'bi cajënna, Pablóbi Banji. Go'ya raj'i'i baguë, sehuobi. ²⁰Ja'an se'gare sa'ñeña cajënna, yë'ë'ga ¿queaca senni achani caye'ne yë'ë? caguë, ro huesë ëaye ro'taguë ñuë'ë. Ja'nca ñu'iguë, yureca Pablóni coca senni achahuë yë'ë: “¿Jerusalenna sani güina'ru yë'ëni sehuoye yëguë më'ë?” senni achahuë yë'ë. ²¹Ja'nca senni achaguëna, baguë sehuobi: “Bañë. Romano bain ta'yejeiye ëjaguëbi yë'ë yo'oguë ba'ise'ere masini caja'guë” sehuobi baguë. Sehuoguëna, mai ta'yejeiye ëjaguë Augustona saoye tëca baguëni guaoni bahuë yë'ë, quëaguëña Festo.

²²Quëaguëna, Agripabi caguëña:

—Yë'ë'ga baguë sehuo cocare achaza caguëña.

Caguëna, Festobi:

—Miato baguëni achaye bayë më'ë, sehuoguëña.

²³Ja'nca sehuoni, soldado ëjacua, ja'an huë'e jobo ëja bain, jai jubëte choiguëna, yequë umuguse ti'an rani në'careña. Ja'nca në'cajënna, bain ta'yejeiye ëjaguë Agripa, baguë yo'jego Berenice naconi ai re'o mare tuijën, ai re'oye ëñojën, ja'an ëja bain huë'ena ti'anreña. Ti'anni ba'ijënna, ja'nrëbi Festobi Pablote choini, nëconi, ²⁴ja'nrëbi coca ca bi'raguëña:

—Yë'ë ta'yejeiye ëjaguë Agripa, si'a ëja bain në'casi'cua, mësacua yua ënquëni ëñajë'ën. Judío ëja bainbi Jerusalén huë'e jobore ba'ijjën, ja'nrëbi ënjo'ona rajjën, baguë ba'iyete yë'ëni ai gu'aye cajën, Baguëni huani senjojë'ën cajën, gare jo'caye beoye yë'ëni senjën ba'iyë bacua. ²⁵Ja'nca sencuata'an, yë'ëbi achato, gu'aye yo'oma'liguë ëñoji baguë. Baguëni huani senjoñe porema'inë. Baguë gu'aye cacuani re'oye sehuoguë, mai ta'yejeiye ëjaguë Augusto masini caja'yete sensi'quëre sëani, baguëte Augustona saoye ro'tayë yë'ë. ²⁶Ja'nca ro'taguë, yë'ë ta'yejeiye ëjaguëna saoto, ¿Pablo ba'iyete queaca coca quëani saoye'ne yë'ë? caguë, ro huesë ëaye ba'iji yë'ëre. Ja'nca ba'iguëbi baguëte choini nëconi, mësacuani ëñoheuë yë'ë. Eñoguëna, më'ëbi baguëni senni achani, yë'ë ëjaguëni toyajai cocare masini yihuojë'ën, yë'ë ëjaguë Agripa. ²⁷Preso zeansi'quëre saoni, baguë gu'aye yo'ose'ere te'e ruinë quëama'itoca, ai huacha yo'ore'ahuë ro'tayë yë'ë, caguëña Festo.

Pablo presenta su caso ante el rey Agripa

26 ¹Caguëna, ja'nrebi ëjaguë Agripabi Pabloni coca caguëña:
—Yureca më'ë sehucocare cayeporeyë më'ë, caguëña.

Caguëna, Pablobi nëcani, baguë ëntë sarabi huëani rëonni, bainbi achabi'rajëna, sehucocare ca bi'raguëña:

²—Yë'ë ta'yejeiye ëjaguë Agripa, yë'ë sehucocare më'ëni bojoguë quëayë yë'ë. Judío bainbi yë'ëre ai gu'aye cajëna, te'e ruiñe sehucoguë bojoyë yë'ë. ³aMë'ëbi judío bain yo'ojën ba'iyë, judío bain coca sa'ñëña cajën ba'iyë, ja'an si'ayete te'e ruiñe masiguëre sëani, më'ëni te'e ruiñe sehucoguëna, bojora'rë achani ro'taguë ba'ijë'n.

La vida de Pablo antes de su conversión

⁴Yë'ë yua judío bainguë sëani, si'a judío bain yijare ba'iguë, Jerusalën huë'e jobo tëca saisi'quë ba'iguë, judío bain yo'ojën ba'iyë'ru güina'ru yo'oguë ba'nhuë yë'ë. Ja'nca ba'iguëna, judío bain si'acuabi yë'ë zinrënbi yë'ëni ëñani masijën ba'iyë. ⁵Ja'nca ba'iguëbi bonsë hua'guë runni, fariseo bain yo'ojën ba'iyete ye'yeni, te'e yo'o zi'inni ba'iguë ba'nhuë yë'ë. Fariseo bain ba'iyete cato, si'a judío bain jubëan yo'oye'ru Riusu ira cocare quë'rë te'e ruiñereba ëñajën yo'ojën ba'icua'ë. Ja'nca ba'iguëna, si'a judío bainbi yë'ë yo'oguë ba'ise'ere masini, yureña quëaye yë'nica, te'e ruiñe quëaye poreyë. ⁶Yureca, fariseo bain ro'taye'ru ro'taguë, bain junni tonsi'cuabi go'ya rani Riusu naconi ba'ija'cua'ë. Riusubi ja'an cocare yëquëna ira bain ba'isi'cuani cani jo'caguëna, yë'ë yua si'a recoyo ro'tani, yë'ë go'ya raija'yete ëñaguë ëjoguë ba'iyë yë'ë. Ja'nca ro'taguë ba'iguëna, judío bainbi yë'ëni bëinjën, yë'ëni preso zean güesehuë. ⁷Si'a judío bain jubëan, si'a sara samu jubëanbi Riusu coca cani jo'case'ere ro'tajën, Junni tonsi'cuabi go'ya raija'cua'ë mai cajën, Riusu yo'oja'yete ëñajën ëjojën, baguëni gare jo'caye beoye yo'o conjën ba'iyë. Yë'l'ëga güina'ru ëñaguë ëjoguë ba'iguëna, judío bain hua'nabi yë'ëni bëinjën, yë'ë ba'iyete gu'aye cajën ba'iyë, ëjaguë. ⁸¿Mësacua'ga guere recoyo ro'taye'ne? ¿Bain go'ya raija'yete si'a recoyo ro'taye mësacua?

Pablo cuenta cómo perseguía a los cristianos

⁹Yë'ë yua fariseo bain yo'ojën ba'iyë ye'yesi'quë sëani, Cristo bainni je'o baye ro'taguë ba'nhuë. Jesús Nazareno bainguëni ai gu'a güeguë, baguë bain concuani ai yo'o güeseaguë ba'nhuë yë'ë. ¹⁰Ja'nca yo'oguë, ja'an jubë bain Jerusalem ba'ijëna, bacuani je'o bani, pairi ëja bainbi conjëna, bacuare preso zeanni, ya'o huë'ena guaoni, yequëcuani huani senjo güeseaguë ba'nhuë yë'ë. ¹¹Yequëcuare'ga zeanni, Jesucristoni zi'inni ba'iyë gare jo'cani senjojë'n caguë, bacuani ai jëja huaiguë ba'nhuë yë'ë.

Ja'nca huaiguë, si'a judío bain ñè'ca huè'eñana cacani, bacuani ai je'o bani, Cristo bainre zeanni rërëni ai yo'o güeseni, so'o huè'e joboña tëca Cristo bainni be'teni tuni zeanjaë'ë yè'ë.

Pablo cuenta otra vez su conversión

12 Ja'nca tuni zeañe ro'taguë, pairi ëja bainbi utire toyani yè'ëna insijëna, Damasco huè'e jobona sani, Cristo bainre zeanni guaoza caguë saiguë ba'nhuë yè'ë. 13 Ja'nca saiguë, mëñera sè'irën ba'iguëna, ai ta'yejeiye ma'ñoñereba miaguëna, ënaguë ba'nhuë yè'ë. Ensëguë miañe'ru què'rë ta'yejeiye miani, yè'ë tël'ijeiyë ba'iruan si'aruanna ma'ñoñe gaje meguë ba'nji. 14 Ja'nca ma'ñoaguëna, yè'ë, yè'ë gaje concua naconi si'acuabi yijana tanni umejën ba'nhuë. Ja'nca umejën ba'ijëna, guënamë re'otobi hebreo coca ai jëja cani achoguëna, achahuë yè'ë: “Saulo, Saulo, ¿mè'ë queaca ro'taguë yè'ëni je'o baguë be'teguë'ne? Yè'ë yëyete gare yo'oye güeguë sëani, mè'ëbi ai ja'siye ai yo'oguë ba'iyë mè'ë cani achoguë ba'nji. 15 Cani achoguëna, sehuoguë senguë ba'nhuë yè'ë: “¿Gueguëbi yè'ëni caguë'ne mè'ë, Èjaguë?” senni achaguëna, Èjaguëbi: “Yè'ë yua Jesucristo'ë” sehuoguë ba'nji. “Yè'ëni ai je'o baguë, ai yo'oyë mè'ë. 16 Yureca huëni nëcaj'ën. Mè'ëre yè'ë bainguë congüete re'huani baza caguë, mè'ëna gaje meni ëñohuë yè'ë. Yè'ëre ja'nca yo'o congüë, yè'ë ba'iyete ëñani masini, si'a bainna sani quëani achoguë ba'ij'ën. 17 Judío bainbi mè'ëni je'o bajëna, judío bain jubë ba'ima'icua'ga mè'ëni je'o bajëna, yè'ëbi mè'ëni congüë, mè'ëni etoni baja'guë'ë yè'ë. Ja'nca etoni baguëna, ja'ansi hua'nana sani yè'ë cocarebare te'e ruiñe masi güesej'ën. 18 Bacuana sani, ro huesë ëaye ba'i hua'nani yè'ë congüë ba'iyete masi güesej'ën. Bacua yua zije re'oto ba'iyë'ru ba'ijëna, yè'ë mia re'otore bacuani ëñoj'ën. Zupai huatibi bacuani ai ta'yejeiye zeanni baguëna, bacuare etoni, Riusu ba'iyete ye'yoni, Riusuni recoyo te'e zi'in güesej'ën. Yè'ëni si'a recoyo ro'tayete masi güesej'ën. Ja'nca si'a recoyo ro'tajën banica, yè'ëbi bacua gu'a jucha yo'ojën ba'ise'ere gare se'e ro'tama'iguë, Riusu bainrebare bacuare re'huani baguë, yè'ë bayete carajeiye beoye bacuana ro insini jo'caja'guë'ë yè'ë.” Ja'an cocare cani achoguëna, yè'ëbi achani, Jesucristo ba'iyete te'e ruiñe masiguë ba'nhuë yè'ë.

Pablo obedece la visión

19 Yureca, yè'ë ëjaguë, guënamë re'otobi coca guanseni jo'caguëna, yè'ë yua gare güeye beoye te'e ruiñe achani yo'ohuë. 20 Damasco huè'e jobona sani, ja'an bainni Cristo cocarebare ru'ru quëani achohuë yè'ë. Ja'nrebi Jerusalemna sani, ja'nrebi si'a Judea yijana sani, ja'nrebi judío bain jubë ba'ima'icua'na sani, Cristo cocarebare quëani achoguë ba'ë'ë yè'ë. “Mësacua gu'a jucha yo'ojën ba'ise'ere gare jo'cani, Riusuna bonëni, baguëni recoyo te'e zi'nzini ba'ijën, baguë yëye se'gare te'e ruiñe yo'ojën ba'ij'ën” quëani achoguë ganiguë

ba'èlè yè'lè. ²¹Ja'nca yo'oguè ba'iguèna, judío bainbi yè'lèni bëinjën, Riusu uja hu'èna cacani yè'lère zeanni, yè'lère huani senjo èaye yo'ohuè. ²²Ja'nca yo'oye ro'tacuareta'an, Riusubi yè'lère conni tèaguèna, yureña tèca huajè hua'guè ba'iyè yè'lè. Ja'nca ba'iguèbi baguè cocarebare si'a bain, ta'yejeiye beo hua'na, ta'yejeiye èja hua'na, si'acuani quèani achoguè ba'iyè yè'lè. Moisés coca toyani jo'case'lere ènaguè, Riusu ira bain raosi'cua toyani jo'case'lga ènaguè, ja'an coca canì jo'case'lru ba'iyè, Riusu yo'oja'yete masini quèani achoguè ba'iyè yè'lè. ²³Riusu Raosi'quèbi ai yo'oye ba'lja'guè'bi canì jo'caguèna, ja'an cocare quèani achoyè yè'lè. Mai ro'ire ai yo'oni, ja'nrèbi junni tonni, go'ya rani, ru'rureba go'ya raisi'què ba'lja'guè'bi. Ja'nca ba'lja'guèbi si'a judío bain, si'a judío bain jubè ba'ima'icua're'ga baguè ba'iyete te'e ruiñe masi güeseja'guè'bi baguè. Ja'an coca yua Riusu coca toyani jo'case'e sèani, si'a bainni quèani achoguè ba'iyè yè'lè, sehuoguè caguèña Pablo.

Pablo trata de convencer a Agripa de que se haga cristiano

²⁴Ja'nca sehuo coca caguèna, Festobi ai jèja güiguè caguèña:

—Pablo, mè'lè yua ai coca baguè ruèn'lè. Ai ta'yejeiye uti ye'yeni, loco hua'guè ruèn'lè mè'lè, güiguè caguèña. ²⁵Caguèna, Pablo sehuoguèña:

—Bañè. Loco hua'guè ruinmaè'lè yè'lè, ta'yejeiye èjaguè Festo. Te'e ruiñe se'lga cayè yè'lè. Bainni re'oye ye'yoni, te'e ruiñe masi güeseza caguè ba'iyè yè'lè. ²⁶Mai ta'yejeiye èjaguè Agripabi ènjo'on ba'iguèbi ja'an si'ayete masiji. Ja'nca masiguère sèani, yè'lè recoyo ro'taguè ba'iyete gare huaji yèye beoye baguèni quèani achoyè yè'lè. Aito. Baguèbi si'aye yè'lè case'lere achani, te'e ruiñe ro'taji, si'a bainbi Riusu ba'iyete masicua sèani. ²⁷Ja'nca sèani, yè'lè ta'yejeiye èjaguè, ¿Riusu ira bain raosi'cua toyani jo'case'lere si'a recoyo ro'taguè mè'lè? Aito. Mè'lèbi si'ayete achani, si'a recoyo ro'tayè mè'lè, caguè sehuoguèña Pablo.

²⁸Sehuoguè caguèna, Agripabi sehuoguèña:

—Mè'lèbi se'e choa ma'carè yè'lèni coca yihuoguè, ¿yè'lère Cristo banguète re'huaye ro'taguè mè'lè? senni achaguèña.

²⁹Senni achaguèna, Pablo sehuoguèña:

—Choa ma'carè se'lga yihuoguè, o ai zoe coca yihuoguèna, mè'lè, si'a hua'na ènjo'on ba'icua naconi, si'a jubèbi yè'lè ba'iyè'ru te'e ba'lja'bè cayè yè'lè. Yè'lè'ru guènamea huense'l'ru beoja'bè. Ja'anre Riusuni senreba señè yè'lè, caguè sehuoguèña.

³⁰Ja'nca caguèna, ta'yejeiye èjaguè Agripabi huèni nècani etaguèña. Etaguèna, èjaguè Festo, Berenice, bacua conjën ñu'icua, si'acuabi etareña.

³¹Etani, bacua se'gabi sa'ñeña coca senni achajèn bateña:

—Gare gu'aye yo'oma'isi'quère sèani, baguèni huani senjoñe porema'iñè mai, careña.

³²Cajèna, Agripabi yua Festoni caguèña:

—Baguë yua mai ta'yejeiye ëjaguë Augusto cani jo'caja'yete senma'itoca, baguëte etoni saoye porere'ahuë mai, caguëña.

Pablo enviado a Roma

27 ¹Ja'nrëbi, ëja bainbi ro'tani guanserena, Italia yijana sai bi'rahuë yëquëna. Soldado hua'nabi Pablote, yequëcua preso zeansi'cuare, bacuare ñë'coni, soldado jubë ëjaguë Julio hue'e hua'guëna sani te'e jai jubëre insihuë. Julio yua soldado jubë ëjaguë Augusto hue'e jubë baji'i baguë. ²Ja'nca insini jo'carena, Saiñu cajëna, jai ziaya yogu, Adramitio yijabi ti'anni jeguëna, ja'an yoguna cacahuë. Yëquëna bain jubë ba'iguë Aristarco hue'eguë, Tesalónica huë'e jobo, Macedonia yija huë'e jobobi raisi'quë yua yëquëna naconi te'e saiguë baji'i. Ja'nrëbi jo'chini saijën, Asia ca'nco huë'e joboñana jejën saija'cua baë'ë. ³Sani, ja'nrëbi ñatani, Sidón yo sa'rona ti'anhüë. Ti'anni, ëjaguë Juliobi Pablóni ai re'oye yo'oguë cabi: “Më'ë gaje bain ënjo'on ba'icuana sani, bacua naconi bëani huajëni rajjé'ën” caguëna, Pablo ja'nca yo'obi. ⁴Ja'nrëbi se'e sani, Chipre jubona ti'anni, tutu tëhuo ca'ncobi saë'ë, go'iyë tutuyë sëani. ⁵Sani, jai ziyare je'enni, ja'nrëbi Cilicia, Panfilia, ja'an yijañare tayojeiye sani, ja'nrëbi Mira huë'e jobo, Licia yija huë'e jobo, ja'anruna je'ë.

⁶Jejëna, soldado ëjaguë Juliobi se'e yequë yogute cu'ejani tinjani, yëquëenate sani guaobi. Alejandría yogu yua Italia yijana saiguë baji'i. ⁷Guaoguëna, ja'nrëbi se'e sani, zoe ba'i umuguseña bojora'rë ganini, yo'ojën ba'ijën Gnido yija ca'ncona ti'anhüë. Go'iyë tutuyë sëani, ja'an ca'ncona se'e saiye poremajën, ari ca'ncona bonëni, Creta jubo tëca saë'ë. Sani ti'anni, ja'nrëbi Salmón na'miñote tayojeiye sani, tutu tëhuo ca'ncobi bojora'rë ganihuë. ⁸Ja'nca ganijën ba'ijën, zoe ba'i umuguseña Re'o Yo Sa'ro hue'eruna saijën ba'ijën ti'anhüë. Lasea huë'e jobo yua cueñe baji'i. ⁹Besa ganima'isi'cua sëani, ocorën ti'anguëna, se'e ganiñe ai huaji yëjën baë'ë. Ja'nca ba'iguëna, Pablóbi ai jëja yihuoguë, ¹⁰yogu ëja bainni quëabi:

—Se'e sanica, ai yo'ojën ba'ija'cua'ë mai. Aireba bonsere huesoni si'aja'cua'ë mai. Yogu ayase'ere huesoni mai jubë ba'icua'ga te'e hua'nabi carajeija'cua'ë, yihuoguë cabi.

¹¹Caguëna, soldado ëjaguëbi ta'yejeiye ro'tamaji'i. Ro'tamaguë, yogu ba ëjaguë, baguë tayo ëjaguë, bacuabi Saiñu cajëna, bacua caye'ru yo'oñu caguë ro'tabi. ¹²Ja'nrëbi, si'a jubëbi sa'ñeña cajën, jobo ba'icuabi cahuë: “Gu'a yo sa'ro sëani, quë'rë se'e saiñu. Si'a ocorën ënjo'ona bëani banica, ai ya'jayë mai. Porenica, Fenice yo sa'rona ti'añu. Creta jubo tutu tëhuo ca'ncoreba ba'iguëna, ocorën bëani ëjojën, re'oye ba'ija'cua'ë mai” cahuë bacua.

La tempestad en el mar

¹³ Cajëna, ja'nrebi re'lo tutu raiguëna, yo'je ca'ncobi raiguëna, bain hua'nabi Saiñu cajën, jo'chini saijën, jubo yëruhuaja'an sai bi'rahuë. ¹⁴ Saijën ba'ijëna, ja'nrebi jubo ca'ncobi Noroeste hue'e tutubi ai jëja rani, yogute ai jëja sa bi'rabi. ¹⁵ Ja'nca saguëna, yëquëna hua'nabi ai yo'ojën, tayoye'ga poremajën, ro guaja yo'ojëna, tutu se'gabi yëquëna yogute jaiya ca'ncona ai jëja sabi. ¹⁶ Saguëna, yequë jubo, Clauda jubo, rëño jubo ba'iguëna, Ja'an jubo que ca'ncona gatiñu cajën yo'ojëna, tutubi yëquënare ta'yejeiye seamaji'i. Ja'nrebi si'a hua'nabi ai jëja yo'lo yo'ojën, yo'je reosi yora'curëte mëani ayahuë. ¹⁷ Ayani tējini, ja'nrebi guënameabi inni, jai yogu guërëbëna bonëjeiñe huenhuë. Ja'nrebi, Sirte yëruhuana tuama'iñe cajën, ëmëje'en ba'i tutu zean cañare gachohuë. Gachoni, ja'nrebi ro tutu saoruja'an saë'ë. ¹⁸ Sani ñatani, tutubi yuta ai jëja seaguëna, yogu ayase'e si'ayete ziaiana senjohuë. ¹⁹ Senjoni, ja'nrebi samute ba'i umugusebi tutubi quë'rë se'e jëja seaguëna, si'a yogu ba'i ma'carëan guëna ma'carëan, tutu can huëa ma'carëan, si'ayete ziaiana senjohuë. ²⁰ Senjoni, zoe ba'i umuguseña ro huahuajën, ai jëja tutuguëna, zije picobëbi ënsëguë, ma'choco hua'i, ja'anre gare ëñamajën, huajë hua'na etaye, ja'anre ro'taye gare jo'cahuë.

²¹ Gare aon ainmajën ba'ijëna, Pablobi nëcani, cabi:

—¿Mësacua queaca ro'tajën, yë'ë yihuoguë case'ere achamate'ne? Creta jubobi etama'itoca, yure ai yo'ojën ba'iyë bonse carajeise'e, gare ëñama'ire'ahuë. ²² Ja'nca ai yo'ojën ba'icua'eta'an, yë'ë yihuo cocare achajë'n. Mësacua yua jëja recoyo re'huani, huajë hua'na ba'ija'yete ro'tajë'n. Yogu se'gabi carajeija'guëna, mësacua si'acuabi huajë hua'na etaja'cua'ë. ²³ Riusu masi güesese'e sëani, yure achani bojojën ba'ijë'n. Yure ñami Riusu guënamë re'oto yo'lo conguëbi yë'ëna gaje meni quëaguëna, masihuë yë'ë. Yë'ë yua Riusure yo'lo conguëre sëani, ²⁴ Riusubi yë'ëni ën cocare raobi: “Gare huaji yëye beoye ba'ijë'n, Pablo. Më'ë yua romano bain ta'yejeiye ëjaguëna sani sehuoja'guë sëani, më'ë gaje concua si'acuare huajë hua'nare re'huaja'guë'ë yë'ë” caguë raobi Riusu. ²⁵ Ja'nca caguëna, yë'ë gajecua, mësacua yua bojo recoyo re'huani jëja bajë'n. Riusubi cani jo'caguëna, baguë yo'oja'yete si'a recoyo ro'tareba ro'tayë yë'ë. Riusubi maini cani jo'casi'quë sëani, güina'ru yo'ogüë ba'ija'guë'bi baguë. ²⁶ Ja'nca yo'oja'guëbi mai yogute tutu naconi saguëna, jubo yëruhuana tuaja'cua'ë mai, cabi baguë.

²⁷ Ja'nrebi, catorce ba'i umuguse ti'anguëna, ja'an ñami Adria ziaiyare ba'ijën, tutubi ai jëja ju'a raiguëna, ñami jobo ba'irënbï yogu yo'lo concuabi “¿Gue yijana ti'anja'cua'ne mai?” cajën, ²⁸ ziaya rëirure cu'ejëna, veinte abrazada rëji'i. Ja'nrebi, se'e rëño zoe huahuajën, se'e

rëirure cu'ejëna, quince abrazada se'ga rëj'i. ²⁹Ja'nca rëiguëna, Gata yëruhuana tuama'iñe cajën, ancla guëna se'nquehuëan gajese'gahuëanre sëri seihuëbi gachoni tonni, ja'n'rëbi ñataye tëca ëjohuë. ³⁰Ja'nca ëjojën ñu'ijëna, yogu yo'o concuabi sa'ñeña yahue coca cajën, Mai hua'na se'gabi etani saiñu cajën, yëquënani quëahuë:

—Se'e yequë ancla guëna se'nquehuëanre cohuëbi gachoni toñe bayë yëquëna, cani, yo'o bi'rahuë.

³¹Yo'o bi'rani, rëño yora'curëte paëhuabi gachoni zia yana ton bi'rahuë. Ton bi'rajëna, Pablobi soldado ëjaguë Julio baguë soldado hua'na, bacuani quëabi:

—Yogu yo'o concuabi jai yoguna bëama'itoca, mëacuabi huajë hua'na etaye gare porema'iñë quëabi.

³²Ja'nca quëaguëana, soldado hua'nabi yora'curë yëimea gueonni gachomeare tëyojëna, yora'curëbi zia yana tonni meani huesëbi.

³³Ja'n'rëbi ñata bi'raguëna, Pablobi si'a bainni yihuoguë cabi:

—Mësacua si'acua ainjë'ën. Catorce umuguseñabi mëacuabi gare cainmajën, gare aon ainmajën ba'icua sëani, ³⁴yurera'rë mësacua aon inni ainjë'ën. Ainma'itoca, çqueaca jëja bani huajë hua'na etaye'ne? Mai hua'na si'a hua'nabi gare ja'si neñe beoye huajë hua'na etaja'cua'ë, yihuoguë cabi Pablo.

³⁵Ja'nca cani, jo'jo aonra'përëte inni, Riusuni Surupa cani, si'acuabi ëñajëna, ja'n'rëbi aonbëte jë'yeni, anji'li baguë. ³⁶Ja'nca ainguëna, si'a hua'nabi bojo recoyo re'huani, güina'ru aonre inni aën'ë. ³⁷Si'a jubëre cuencueto, doscientos setenta y seis bain hua'na ba'ë'ë yëquëna. ³⁸Ja'n'rëbi aonre anni yajini, Yogubi quë'rë huëijeija'guë cajën, mai trigo aon, bultoña ayase'e'ga hue'oni zia yana senjohuë.

Se hunde el barco

³⁹Ja'n'rëbi ñatani tëjiguëna, yogu yo'o concuabi çGue jubo'ne? cajën, huesë ëaye ëñajën, gue meja yëruhua re'o huahuë ba'iguëna, Ja'anruna jeni tuajaiñu cajën yo'o bi'rahuë. ⁴⁰Ancla guëna se'nquehuëanre tijoni, zia yana tonni senjohuë. Ja'n'rëbi, yogu tayo hua'tiña gueonsimere tijoni, cohuë ba'li tutu zean canre huëani, yëruhua tëca sai bi'rahuë. ⁴¹Sai bi'rajëna, ja'n'rëbi sao zia ya ba'iruan samuruan ba'iguëna, beanruna tuaja'ë. Cohuë se'gabi jëja tuaguëna, sëri seihuëbi huahuabi. Ja'nca huahuani, zia ya të'a yua yo sëri seihuë ai jëja cue raquëna, sëri seihuëbi hua'huani si'abi. ⁴²Hua'huani si'aguëna, soldado hua'nabi quëquëjën, Preso zeansi hua'nabi gatini saima'iñe cajën, bacuare huani senjoñe ro'tahuë. ⁴³Ja'nca ro'tacuareta'an, bacua ëjaguë Juliobi ënsebi. Pabloni huajë hua'guëre re'huaye yëbi. Ja'nca yëguëbi si'acuani cabi:

—Mësacuabi yi'huaye masitoca, zia yana chani yëruhuana ru'ru saijë'ën, caguëna, jobo ba'icubi ja'nca yo'ohuë.

⁴⁴Ja'nca yo'ojëna, yequëcuabi ba yogu tontoña hua'huase'ere zeanni, huahuajën saë'ë. Ja'nca saijën, si'a hua'na yua huajë hua'nabi jubo yëruhuana ti'anhuë.

Pablo en la isla de Malta

28 ¹Ja'nca ti'anni ba'ijën, ja'an jubo mami hue'eyete senni achato, Malta jubo baji'i. ²Ba'iguëna, ja'anru bainbi yëquënani conjën, ai sësëye ocoguëna, toare suacaë'ë. Suacani, Mësacua cuin rajjë'ën choijëna, ja'nca yo'ohuë. ³Ja'nca cuinjën ba'ijën, Pablo yua enca cuenesere chiani, toana uanguëna, aña hua'guëbi, guëojeiguëna, huajëni, Pablo ëntë sarana cunni reabi. ⁴Cunni reaguëna, ja'an jubo bain hua'nabi ëñani, sa'ñeña cahuë:

—Ëñajë'ën. Bainre huani senjoguëbi maina ti'anbi. Ziaya tutu sease'ebi huajëguë etasi'quëreta'an, mai ëjago riusubi aña hua'guëre raoni, baguëni huani senjogo, sa'ñeña cahuë.

⁵Ja'nca cacuata'an, Pablobi aña hua'guëre cue'nconi, toana tonni, gare ja'si achaye beoye baji'i. ⁶Ba'iguëna, ja'an bainbi baguëni zoe ëñajën, ¿Queaca yo'oguë ri'rima'iguë'ne? ¿Queaca yo'oguë huajë junni tainma'iguë'ne? cajën ëjojën ëñacuata'an, huajë hua'guë se'ga nëcaguë baji'i. Ja'nca ba'iguëna, bacuabi se'e ro'tani, riusu hua'guë'bi ba'iji baguë, ca bi'rahuë.

⁷Ja'nrebi toana cuinjën, ja'an bainni senni achato, ja'an jubo ta'yejeiye ëjaguë, baguë yija yua cueñe baji'i. Publio hue'eguëna, baguëni ëñajën saijëna, baguë yua yëquëna hua'nare bojoguë, re'oye conni cuiraguë, samute umuguseña baguë huë'ena bëa güeseni babi. ⁸Ja'nca yo'oguëna, Publio pë'caguëni ëñato, rau jayoguë, guëtaro neni ju'inguë baji'i. Ja'nca ba'iguëna, Pablo yua baguëna cacani, Riusuni senni, ja'nrebi baguëntë saraña ju'in hua'guëna pa'anaroni, baguëre huachobi. ⁹Huachoguëna, ja'an jubo bain rauna ju'incua si'acuabi Pablona ti'an rani, gare huajë hua'na goë'ë. ¹⁰Ja'nca huajë rani, yëquënani ai bojojën, re'oye ëñajën, ai re'oye yo'o conjën cuirahuë. Bacua bonsere yëquënana ro insijën, yëquëna se'e saye yëse'e si'ayete yëquëna mame yoguna ayacaë'ë.

Pablo llega a Roma

¹¹Samute ñañaguë hua'i ja'an jubote ëjojën baë'ë yëquëna. Ja'nca ba'ini, ja'nrebi yequë yoguna cacani sai bi'rahuë. Ja'an yogu yua Alejandría huë'e jobobi ti'an rani, oco ñañaguë hua'i si'aye tëca jeni gueonni baji'i. Samu riusu hua'na, Cástor, Pólux hue'ecua, jubë tël'ya raisi'cua, bacua sinjobëanre yogu cohuëna te'ntoni bahuë ja'an yogu bain. ¹²Ja'an yoguna cacani, sani, Siracusa yo sa'rona ru'ru ti'anhuë. Ti'anni, samute umuguseña ba'ini, ¹³ja'nrebi se'e sani, yequë yijana ti'anni, yëruhua

ca'ncoja'an sani, ja'n'rëbi Regio huë'e jobona ti'anhuë. Ti'anni, ñatani, sërìbë ca'ncobi ai re'oye tutuguëna, se'e sani, ja'n'rëbi yequë umuguse Puteoli huë'e jobona ti'anhuë. ¹⁴Ti'anni ëñato, Cristo bain hua'na baë'ë. Ja'nca ba'icuaibi yëquënare choijënna, bacua naconi bëani, te'e ëntë sara samu umuguseña baë'ë. Ba'ini, ja'n'rëbi se'e sani, Roma ma'abi ganijën saë'ë. ¹⁵Saijënna, Cristo bain hua'na Roma huë'e jobore ba'icuaibi yëquëna ti'anja'ñete masini, yëquënani tinja raë'ë. Te'e jubëbi Apio Foro tëca tinja raë'ë. Yequë jubëbi Samute Huë'eña tëca tinja raë'ë. Ja'nca tinja raijënna, Pablobi bacuani ai bojoguë ëñani, ai bojo recoyo re'huani, Riusuni ai Surupa caguë baji'i. ¹⁶Ja'n'rëbi, Roma huë'e jobona ti'anjënna, mai soldado ëjaguëbi preso zeansi'cua si'acuare sani, ja'anru soldado ëjaguëna jo'cabi. Jo'caguëna, Pablo se'gare ca'ncona sani, yequë huë'ena guaoni, te'e soldado hua'guëbi baguëni ëñaguë baguëna, te'e hua'guë bëani baji'i.

Pablo en Roma

¹⁷Bëani ba'iguë, samute umuguseña bëani huajëni, ja'n'rëbi judío ëja bain Romare ba'ijënna, Bacuare choijë'ën caguëna, bacuabi ti'an raë'ë. Ti'an raijënna, Pablobi bacuani coca quëabi:

—Yë'ë ënjo'ona raise'ere quëaguëna, achajë'ën. Mai ira bain ba'isi'cua yo'ojën ba'ise'e'ru te'e ruiñe yo'oguë ba'iyë yë'ë. Judío bain Jerusalén huë'e jobore ba'icuaibi gare gu'aye yo'oma'isi'quëreta'an, yë'ere preso zeanni, romano ëja bainna jo'cani, yë'ëni huani senjoja'ñete sen'ë.

¹⁸Senjënna, romano ëja bainbi yë'ëni zoe senni achani, sa'ñeña cahuë: “Pablo yua gare gu'aye yo'oma'isi'quëre sëani, baguëte gare huani senjomajën, baguëte etoni saoñu” cahuë. ¹⁹Ja'nca cajënna, judío bainbi ai bëinjën, ai je'o bajën, yë'ere huani senjo güese ëaye yo'ojënna, yë'ë'ga ëjaguëni senhuë: “Romano bain ta'yejeiyereba ëjaguëna yë'ere saojë'ën. Baguë yua yë'ë yo'oguë ba'ise'ere te'e ruiñe masini, yë'ë ba'ija'yete coca quëani jo'caja'guë” caguë sen'ë yë'ë. Yë'ë bain jubë judío bainni gare gu'aye caye beoguëta'an, ja'nca sen'ë yë'ë. ²⁰Ja'nca senguëna, romano ëja bainbi yë'ere preso zeansi'quëre ënjo'ona raohuë. Ja'nca raojënna, Rómata ti'anni ba'iyë yë'ë. Judío bain bënni senjose'e ro'ina ti'an raisi'quë sëani, mësacuaibi ëñani coca caza caguë choë'ë yë'ë. Mai hua'na si'a Israel bainbi Riusu yo'oja'ye cani jo'case'ere te'e ruiñe masini, baguë cuencueni raoja'guërebare ëñajën ëjojën ba'ijënna, yë'ë'ga baguë ti'an rani ëñose'ere ëñasi'quëre sëani, yë'ere preso huenni raohuë, quëabi Pablo.

²¹Quëaguëna, bacuabi sehuohuë:

—Yëquënabi më'ë ti'an raija'yete gare huesëhuë. Judío bain Judea yijare ba'icuaibi më'ë ba'iyete gare toyani raomaë'ë. Yëquëna jubë judío

bain ja'an yijabi raisi'cua'ga mël'ë ba'iyete gare gu'aye cama'ë. ²²Si'a yijaña bainbi Cristo bain jubëte ai gu'aye cani achojëna, achahuë yëquëna. Ja'an se'gare achajëna, mël'ë'ga ja'an bain yo'o'jën ba'iyete quëajj'ën. Achani masiye yëyë yëquëna, sehuoni, baguëni senni achahuë. ²³Senni achajëna, baguë quëa umuguse cuencueni cajëna, ai jai jubë bainbi baguë ba'i huë'ena ti'an raë'ë. Ti'an rajjëna, Pabloi Riusu bainreba mame re'huani bayete quëani achoguë na'ijaji'i. Moisés coca, Riusu ira bain raosi'cua coca, ja'an coca cani jo'case'ere quëaguë, Riusu Raoja'guëreba ti'an rajja'yete quëani achoguë, Jesucristo ti'an raise'ere quëaguë, Ja'anguë yua mai gu'a juchare recoyo tënoquë raji'i baguë, caguë quëaguëna, ²⁴judío bain jubë jobo ba'icucabi si'a recoyo ro'tani Cristoni te'e zi'linhuë. Yequëcuaca banhuë. ²⁵Pablo cocare achajën, sa'ñeña te'e ro'tamajën, te'e bëinjën bonëni saë'ë. Ja'nca sai bi'rajëna, Pabloi bacuani si'a jëja cabi:

—Mai ira bainguë raosi'quë Isafías hue'eguëbi Riusu coca toyani jo'caguëna, achajj'ën. Riusu Espíritubi Isafásni coca ca güesequëna, mai ira bain ba'isi'cuani re'oye quëaguë ba'nquëña:

²⁶Ja'an bainna sani quëajajj'ën:

Mësacua yua ganjo bacuata'an, yë'ë cocare achaye güeja'cua'ë.

Mësacua yua ñaco bacuata'an, yë'ë yo'o'ja'yete ëñajën ro'tama'ija'cua'ë.

²⁷Bacuabi yë'ë ro'taye'ru ro'taye güecua sëani, ja'an cocare bacuani quëajajj'ën.

Yë'ë cocare te'e ruiñe achaye güecua sëani, bacua ganjo gui'ise'le'ru ba'iyë.

Yë'ë yo'o'ja'yete ëñani recoyo ro'taye güecua sëani, bacua ñaco ëñama'icua ruën'ë.

Ja'nca ruinsi'cuabi Riusu ba'iyete ëñani masiza cajën,

Riusu cocare achani ye'yeza cajën ba'icucata'an, bacua yua yë'ë ba'iyete masiye porema'ija'cua'ë. Bacua gu'a juchare yë'ëni tëno güese'ere gare porema'ija'cua'ë.

²⁸Riusubi ja'an cocare cani jo'casi'quëre sëani, mësacua yua te'e ruiñe achani ro'tani masijj'ën. Mësacubai Jesucristo recoyo tënoni mame re'huayete ro gu'a güeni senjojëna, Riusubi yequë bain judío jubë ba'imal'icuaana bonëni, bacuare baguë bainreba ba'iyë choiji. Choiguëna, bacuabi te'e ruiñe achani, baguëni recoyo te'e zi'inni ba'ija'cua'ë, cabi Pablo.

²⁹Ja'nca caguëna, si'a judío bainbi sa'ñeña senni achajën, Pablo coca case'ere cajën saë'ë.

³⁰Yureca Pabloi ja'nca quëani achoguë bajji'i. Samu tëcahuëan baguë huë'ere ba'iguë ro'iguëna, ai bain hua'nabi baguëni ëñajën raë'ë. Eñajën rajjëna, bacuani bojoguë, ³¹Riusu cocarebare gare jo'caye beoye quëani

achoguë baji'i. Bainbi baguëni gare ënsema'ijëna, Riusu bainreba mame re'huani baye, mai Ëjaguë Jesucristo recoyo tënoñe, ja'an si'ayete bainni te'e ruiñe ye'yoguë, Riusu cocarebare gare jo'caye beoye quëani achoguë baji'i.